

ทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และแนวทางการพัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2557

ทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และแนวทางการพัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2557

ทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และแนวทางการพัฒนา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
พฤษภาคม 2557

บุญเลิศ ฉายเหมือนวงศ์. (2557). *ทัศนคติผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. ปริญญาโท กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการ
ควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมแบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 11 ท่าน และนิสิตชั้นปีที่ 2 คน ซึ่งกำลังศึกษาในเทอมสุดท้าย จำนวน 12 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อได้คำตอบแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ในด้านต่างๆต่อไปคือ 1.ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม 2.ทัศนคติความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร 3.ทัศนคติความคิดเห็นต่อรายวิชา 4.คำถามแบบปลายเปิด จากนั้นทำการวิเคราะห์หาประเด็นจากคำตอบที่ได้แล้วลงพื้นที่จัดการประชุมกลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) เพื่อหาแนวทางร่วมกันกับผู้ใช้หลักสูตรในการพัฒนาหลักสูตร จากนั้นวิเคราะห์สรุปอภิปรายผลและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้หลักสูตร มีระดับทัศนคติเห็นด้วยกับหลักสูตรเท่ากับมาก การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญรายชื่อเกี่ยวกับทัศนคติความคิดเห็นของหลักสูตรที่น่าสนใจ ที่มีระดับความคิดเห็นที่ค่อนข้างต่างออกไปจากข้ออื่น ซึ่งมีความสำคัญ คือ ในด้านสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีระดับทัศนคติเห็นด้วยกับหลักสูตรมีระดับน้อย และในด้านผู้เรียนผลการวิจัยพบว่าครูมีระดับทัศนคติเห็นด้วยกับหลักสูตรมีระดับน้อย แต่นิสิตมีความเห็นด้วยมีระดับมาก และสืบเนื่องมาจากผลของการวิจัยดังกล่าว โดยนำผลของการวิจัย นำมาประชุมกลุ่มย่อย(FOCUS GROUP)หาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาผู้วิจัยมีข้อมูลเสนอแนะให้เล็งเห็นถึงความสำคัญในด้านสื่อการเรียนการสอน และในด้านผู้เรียนเสนอแนะให้มีการทบทวนจุดที่ต้องดำเนินการแก้ไขและพัฒนาต่อไป

THE TEACHERS/STUDENTS'S PERSPECITIVES IN THE ART EDUCATION (12+2)
PROGRAM, ART EDUCATION COLLEGE P.D.R. LAOS,
FOR DEVELOPMENT REPUBILC

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements For the
Master of Education Degree in Art Education
At Srinakharinwirot University
May 2014

Boonlert Chaimeunwong. (2014). *The Teacher/Students' Perspectives on Curriculum Development in Art Education Program (12+2) at Art Education College, Lao People's Democratic Republic*. Master thesis (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Lertsiri Bowonkitti.

This study aimed to find guideline for curriculum development of education art's teachers (12+2) at Art Education College, Lao People's Democratic Republic. The population consisted of 11 education art's teachers and 12 sophomore students in second semester at College of Art Education. Questionnaire was administered and then data were analyzed by percentage and mean. The items concluded respondents' general data, attitude toward curriculum and subject, as well as open-ended items. Then the researcher analyzed the topics for focus group in order to find out the guideline for curriculum development and summarized as discussion and suggestion.

The results revealed that teachers and students' attitude toward curriculum were at a high level as a whole, when considered each aspects, it was found that those of opinions on instructional media was at a low level where as teachers' opinions on learner were at a low level while those of students were at a high level. When the researcher performed a focus group by the research results, it was found that there should consider on instructional media as well as learner which can be further resolved and developed.

ประกาศคุณประการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ชนบพร วัฒนสุขชัย ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะ และความช่วยเหลือจนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า อาจารย์ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ชนบพร วัฒนสุขชัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัย รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบและให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาศิลปศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจตลอดการศึกษาที่ผ่านมา ตลอดจนเพื่อนพ้องมิตรสหายที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้บริหาร ครูศิลปศึกษา นิสิตนักศึกษา แห่งวิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีกัลยาณมิตรที่ดี ด้วยความเต็มใจและสนับสนุนในการทำงานวิจัยให้ความร่วมมือข้อมูลทางด้านวิชาการ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่าทางวิชาการต่อวงการศิลปศึกษาต่อไป

ขอบคุณอาจารย์ พี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ภาควิชาศิลปศึกษาของประเทศไทยทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามเป็นอย่างมาก รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอื้อนามไว้ ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ กราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ผู้ที่ยกย่องเป็นกำลังใจและมอบความรักให้กับลูกอยู่เสมอ

บุญเลิศ ฉายเหมือนวงศ์

สารบัญ

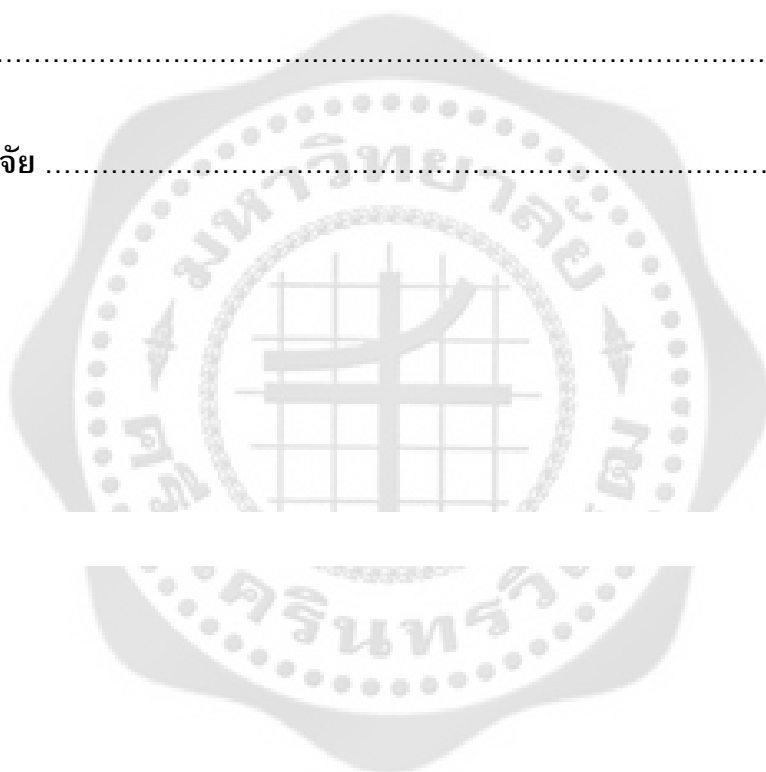
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของการวิจัย	1
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับลาว	1
ความร่วมมือทางด้านการศึกษา	2
ความหมายของทัศนคติ	4
ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดทัศนคติ	4
ลักษณะของทัศนคติ	5
องค์ประกอบของทัศนคติ	5
หลักสูตร	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	8
ขอบเขตในการวิจัย	8
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	8
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	9
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ทัศนคติ	12
หลักสูตร	15
กระบวนการเรียนการสอนหรือการนำหลักสูตรไปใช้	23
การพัฒนาหลักสูตร	24
หลักสูตรศิลปศึกษา	25
แนวทางหลักสูตรของโอไฮโอ (1970)	25
งานค้นคว้าด้านทฤษฎีการเรียนการสอน	27
ความเป็นมาของทฤษฎีด้านศิลปศึกษา	27
ทฤษฎีการเรียนการสอนที่บูรณาการระหว่างสุนทรียภาพและการวิจารณ์	28
ทฤษฎีการเรียนการสอนศิลปวิจารณ์	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ทฤษฎีระบบการเรียนการสอน (หลักสูตร)สุนทรียศึกษา	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
ศิลปศึกษาในสหรัฐอเมริกา การเริ่มต้นของศิลปศึกษา (1870-1920)	45
ขบวนการก้าวหน้า (1920-1940)	46
พัฒนาการช่วงกลางศตวรรษ (1940-1960)	48
จากทศวรรษ 1960 ถึงปัจจุบัน	49
มาตรฐานศิลปศึกษาแห่งชาติ	50
หลักสูตรศิลปศึกษา วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว	53
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	70
ระเบียบวิธีวิจัย	70
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	71
4 วิเคราะห์ข้อมูล	74
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของครูและนิสิตที่มีต่อหลักสูตรหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(แบบ12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว	74
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนิสิตที่มีต่อหลักสูตรหลักสูตรชั้นสูงแบบ12+2 ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว	76
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นด้านต่างๆ เกี่ยวกับวิชาในหลักสูตร	106
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนิสิตจากคำถามปลายเปิด	115
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	122
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	122
สรุปผลการวิจัย	122
อภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย	133

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะในการพัฒนา	138
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	141
บรรณานุกรม	142
ภาคผนวก	146
ประวัติย่อผู้วิจัย	173

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้าน วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	76
2 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหา กิจกรรม (วิชาบังคับ)ในสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต	78
3 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหา กิจกรรม (วิชาเฉพาะ)ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	80
4 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหา กิจกรรม(วิชาเลือก)ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	82
5 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้าน วิธีดำเนินการสอนในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	84
6 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านการ ประเมินผลในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	86
7 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านสื่อการ เรียนการสอนในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	87
8 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตรในด้านผู้เรียนใน สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	88
9 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านอาจารย์ ผู้สอนในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	89
10 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ใน สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	91
11 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อเนื้อหากิจกรรม (วิชาบังคับ) ใน สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	93
12 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อเนื้อหากิจกรรม (วิชาเฉพาะ) ใน สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	95
13 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อเนื้อหากิจกรรม (วิชาเลือก) ใน สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	97
14 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อวิธีการสอน ในสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต	99
15 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสื่อการเรียนการสอน ในสภาพ ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	101

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
16 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการประเมินผล ในสภาพ ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	102
17 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการประเมินผล ในสภาพ ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	103
18 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อด้านอาจารย์ผู้สอน ในสภาพ ปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต	104
19 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครูที่มีต่อหลักสูตรที่มีต่อรายวิชาใน หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมแบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธิตราชภัฏรำไพพรรณีโดยประชาชนลาว	106
20 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีสุดท้ายที่มีต่อรายวิชาใน หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธิตราชภัฏรำไพพรรณีโดยประชาชนลาว	111

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ในภูมิภาคอาเซียนเหล่าบรรดาประเทศเพื่อนบ้านของไทย ประเทศลาวและประเทศไทย นั้นเป็นประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาช้านาน และคงไม่มีประเทศใดที่จะใกล้เคียงกับไทยมากไปกว่าประเทศลาว ว่าที่จริงแล้วชาวไทยและชาวลาวก็คือชนชาติเดียวกัน มีบรรพบุรุษทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน มีประเพณีและวัฒนธรรมคล้ายคลึงกัน นอกจากนั้น ชาวไทยและชาวลาวยังสามารถสื่อสารกันเข้าใจได้เป็นส่วนใหญ่ ด้วยภาษาของตนเอง ซึ่งเป็นภาษาร่วมตระกูลเดียวกัน

ความใกล้ชิดที่กล่าวถึงข้างต้นนี้อาจห่างเหินกันออกไปบ้าง เนื่องจากทั้งไทย และลาวต่างมีพัฒนาการทาง การเมืองและเศรษฐกิจต่างกันออกไปในช่วงหนึ่ง แต่มาบัดนี้ทั้งสองประเทศได้ตระหนักดีว่า วัฒนธรรมที่ใกล้ชิดกันสามารถ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ไทยและลาวพัฒนาผลประโยชน์ร่วมกันได้ โดยที่แต่ละประเทศ ยังสามารถคงความแตกต่างที่แต่ละ ฝ่ายประสงค์จะรักษาไว้ต่อไป ทั้งนี้เราชาวไทยต้องตระหนักว่า แม้ประเทศลาวอาจจะมีความเจริญทางวัตถุน้อยกว่าไทย แต่ชาวลาวก็มีความภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของเขา และไม่ต้องการที่จะลอกเลียนแบบใคร การพัฒนาในรูปแบบที่ไทยเป็นทุกประการ เนื่องจากพวกเขาตระหนักถึงผลเสียที่เกิดตามมาหลาย ๆ อย่าง เช่น ปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มลภาวะ ความไม่ปลอดภัยทางสังคม ความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรม ฯลฯ

นอกจากนี้พวกเราชาวไทยยังต้องตระหนักว่า ในความสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่ใช่แต่ฝ่ายลาวเท่านั้น ที่ต้องพึ่งพา ไทย แต่ฝ่ายไทยเองก็ต้องพึ่งพาลาวในอนาคต โดยเฉพาะในเรื่องของแหล่งทรัพยากร เช่น ไฟฟ้า ถ่านหิน น้ำมัน เป็นต้น ดังนั้น ในความสัมพันธ์ต่อกัน เราชาวไทยจึงไม่ควรที่กักตักเอาง่าย ๆ ว่า ความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรมจะทำให้ชาวลาว ทำทุกสิ่งทุกอย่าง เหมือนกับชาวไทยต้องการ ตรงกันข้าม เราชาวไทยต้องทำความเข้าใจต่อความรู้สึกของชาวลาว รวมทั้ง ต้องสนใจเรียนรู้สิ่งที่ทำให้ลาวแตกต่างไปจากไทยในทางความคิดและความรู้สึกด้วย (บ้านจอมยุทธ. ประชาคมอาเซียน. 2543. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556, จาก www.baanjommyut.com)

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับลาว

มีความเป็นมิตรที่ดีต่อประเทศไทย ความสัมพันธ์ในปัจจุบันดำเนินไปอย่างราบรื่น มีการผลักดันในความร่วมมือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างสันติวิธี ทางด้านการเมืองและความมั่นคงเป็นความร่วมมือทางด้านการทหาร กองทัพไทย-ลาวมีความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในระดับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ทั้งสามารถใช้ชายแดนไทย-ลาวอย่างมีความสงบเรียบร้อย ชายแดนไทย-ลาว ถือเป็นชายแดนแห่งมิตรภาพ สันติ ที่มีความมั่นคง ทางด้านเศรษฐกิจ การค้าของไทย-ลาว สินค้าที่ไทย

ส่งออก ได้แก่ สินค้าเชื้อเพลิง สินค้าอุปโภคบริโภคยานพาหนะและอุปกรณ์ สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้านำเข้าจากลาว ได้แก่ ไม้และไม้แปรรูป เชื้อเพลิงสินแร่โลหะ นอกจากนี้มีความร่วมมือด้านคมนาคมขนส่ง กระทรวงคมนาคมไทยและลาวได้ร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติต่างๆ อาทิเช่น เรื่องการสัญจรของยานพาหนะ การขนส่งผ่านชายแดน ความร่วมมือทางด้านการเงินและธนาคารความร่วมมือด้านการพัฒนาเครือข่ายคมนาคม ความร่วมมือทางด้านการจ้างแรงงาน ด้านการต่อต้านการมนุษย์ข้ามชาติ ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ไทยได้มอบรางวัลความตกลงความร่วมมือด้านวัฒนธรรมให้ฝ่ายลาวพิจารณาเพื่อใช้ เป็นกรอบและแนวทางการร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างกัน ไทย-ลาว ก็มีโครงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมอยู่อย่างสม่ำเสมอ ไทย-ลาว ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงต่างประเทศได้จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมร่วมกัน กับสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย เป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นการดำเนินความสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรมระหว่างไทย-ลาว อีกรูปแบบหนึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเป็นไปตามลำดับ ไทย-ลาว ได้รับการส่งเสริมเกื้อกูลจากปัจจัยหลายประการได้แก่ความใกล้ชิดทาง ภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศและความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อยืนยันว่าจะเคารพในเอกราชและไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน รวมทั้งระงับข้อขัดแย้งโดยสันติวิธี คือ 1) ประชาคม ท้าวมกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง อันส่งผลให้ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก รวมถึงการรวมกลุ่มการค้ากันของประเทศต่างๆ อาทิ สหภาพยุโรป และเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ

นับตั้งแต่ ค.ศ.1997 เป็นต้นมา ความช่วยเหลือไทยแก่ลาวมีหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่เพียงความร่วมมือแบบสองฝ่ายเท่านั้น ยังรวมถึงความร่วมมืออื่นๆ อีก ไม่ว่าจะเป็น ASEAN, GMS และ ACMECS ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ (เวียงสมัย พันวงษา. 2552)

สำนักงานความร่วมมือเพื่อพัฒนา ระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ เลื่อน มศว พัฒนาหลักสูตรทางวิชาการด้านศิลปะกับ วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.) เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ความร่วมมือทางด้านการศึกษา

รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว) กล่าวว่า สำนักงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ ได้ติดต่อให้ มศว. ทำความร่วมมือทางวิชาการด้านศิลปะกับวิทยาลัยศิลปศึกษา นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.) ซึ่งวิทยาลัยแห่งนี้เปิดทำการเรียนการสอนมานาน แต่หลักสูตรการเรียนการสอนยังอยู่ในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง

"สิ่งสำคัญ คือ กระทรวงการต่างประเทศได้รับการติดต่อจากรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ต้องการมหาวิทยาลัยในเมืองไทยเข้าไปช่วยพัฒนา ปรับหลักสูตรให้มีหลักสูตรปริญญา

ตรี และจัดอบรมให้ครูของวิทยาลัยแห่งนี้ จากนั้นกระทรวงการต่างประเทศก็ติดต่อมาที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งทางมศว. ก็ยินดีอย่างมาก และเป็นภาระหน้าที่ๆ สำคัญอย่างยิ่ง ถือเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีผ่านการศึกษา"

รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒดร.อรพรรณ วีระวงศ์ กล่าวว่าจากนั้นจึงมีการลงนาม ในโครงการพัฒนาวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ขึ้น โดยเริ่มจากการวางแผน 4 ระยะ คือ

1. แผนงานพัฒนาบุคลากร สพร. ให้ทุนงานสำหรับผู้บริหารฝ่ายลาวจำนวน 7 ทุน ให้ทุนการศึกษาระดับปริญญาตรี 2 ทุน ปริญญาโท 2 ทุน ในปี 2555-2556 ทุนฝึกอบรมเฉพาะทางเป็นทุนอบรมระยะสั้น 2 โครงการ และทุนให้เข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมศิลปกรรมนานาชาติ ประจำปี 2555 จำนวน 3 ทุน

2. แผนงานถ่ายทอดความรู้ คณะศิลปกรรมศาสตร์จะต้องส่งผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์เพื่อนิเทศการสอน จำนวน 2 ครั้ง

3. แผนงานสนับสนุนอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน สพร ให้การสนับสนุนอุปกรณ์และสื่อการสอนภายใต้การควบคุมรายละเอียดโดยคณะ ศิลปกรรมศาสตร์

4. แผนงานติดตามผลและประเมินผล คณะศิลปกรรมศาสตร์จัดทำรายงานผลการดำเนินงานทุก 6 เดือนทาง

สำนักงานความร่วมมือเพื่อพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ ให้ความเชื่อมั่นในการผลิต ครูทางศิลปศึกษาแก่คณะศิลปกรรมศาสตร์ มศว. เป็นอย่างมาก จากเหตุผลที่ว่า มศว. เป็นแหล่งผลิตครูมากกว่า 60 ปีและมีผลผลิตไปเป็นครูอยู่ทั่วประเทศไทย ซึ่งความร่วมมือครั้งนี้ นับเป็นก้าวแรกในการขยายพื้นที่การผลิตครูของ มศว. โดยเริ่มต้นจากการผลิตครูทางศิลปศึกษาและเชื่อมโยงสู่กลุ่มประเทศในอาเซียน ต่อไป

ผู้จัดการออนไลน์. มศว ร่วมพัฒนาหลักสูตร ว.ศิลปศึกษา ลาว สร้างความสัมพันธ์ผ่านการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2554, จาก www.manager.co.th

จากการที่ผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาวิชาศิลปศึกษาระดับปริญญาโท ผู้วิจัยได้มีการปฏิสัมพันธ์อันดีต่อนักศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรม สปป.ลาว ซึ่งเป็นอาจารย์และนิสิตทุนที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาวิชาศิลปศึกษา ผู้วิจัยได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านการศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษาในหลายๆด้าน ประเด็นที่ผู้วิจัยมีความสนใจในหลักสูตรศิลปศึกษาของ สปป.ลาว ว่าในหลักสูตรมีข้อดี-ข้อด้อยอย่างไร จึงเกิดแรงบันดาลใจในการทำงานวิจัยซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรและรู้ข้อดี ข้อด้อย หรือเป็นทางเลือกหนึ่งในการวิเคราะห์ประเด็นในการช่วยหาทางออกแนวทางวิชาการศึกษาศิลปศึกษาอีกด้วย

ดังที่กล่าวมาผู้วิจัยคิดว่าประเทศไทย-ลาว ในฐานะประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดมากที่สุด และมีการแลกเปลี่ยนการพัฒนาทางด้านการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ กันอยู่เสมอ การศึกษาสาขา

ศิลปศึกษาเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่มีสำคัญในการเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของการเป็นคุณสมบัติครูที่ดีที่จะส่งผลต่อคุณภาพของประชากรให้มีคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีได้

ดังนั้นการศึกษาในสาขาศิลปศึกษา หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาวเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่ามีค่าสำคัญอย่างยิ่งหย่อนไปจากสาขาวิชาอื่น รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาว ผู้วิจัยมีมุมมองว่า ควรมีการแลกเปลี่ยนและการพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม และช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างถูกวิธี และได้ทราบข้อมูลในต่าง ๆ ในแต่ละด้านและ สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมให้กับผู้เรียนได้นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณสมบัติของครูศิลปศึกษาที่ต้องการอันพึงประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการความพร้อมกับการสร้างโอกาสการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนเกื้อกูลพัฒนาแนวทางการศึกษาองค์ความรู้ในสาขาศิลปศึกษาไปพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพและจากการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มย่อยครูศิลปศึกษา ของวิทยาลัยศิลปศึกษา ที่ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาว ที่เข้ามาจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ กับทางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งทาง สพร.กระทรวงต่างประเทศเลือกเป็นตัวแทนของประเทศไทยแล้วนั้น พอสรุปใจความคิดเห็นคือ ครูศิลปศึกษา ส ป ป. ลาว มีความยินดีเป็นอย่างมากกับการที่ทั้ง 2 ฝ่าย มีความร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษา สาขาศิลปศึกษา ซึ่งทางครูหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาว มีความเชื่อมั่นในองค์ความรู้สาขาศิลปศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของประเทศไทย ที่จะร่วมกันพัฒนาการศึกษาสาขาศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไปอย่างพร้อมเพรียงกัน

ความหมายของทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) ผลของความคิดที่ได้มาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมอันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน การที่จะรู้ถึงทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ต้องใช้วิธีแปลความหมายของ การแสดงออก (รุ่งนภา บุญคุ้ม. 2536)

ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดทัศนคติ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติมีที่มาจากประสบการณ์และค่านิยม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (วีระพล และเฉลียว. 2538)

1. ประสบการณ์ (Experience) การที่บุคคลได้พบเห็นคุ้นเคยหรือทดลองสิ่งใดนับเป็นประสบการณ์โดยตรง (Direct Experience) และการที่บุคคลได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านเกี่ยวกับเรื่องใด นับเป็นประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experience)

2. ค่านิยม (Value) แต่ละบุคคลมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ของสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล ทั้งประสบการณ์และค่านิยมทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกันไป

ลักษณะของทัศนคติ

ลักษณะสำคัญของทัศนคติมี 4 ประการ คือ (รุ่งนภา บุญคุ้ม. 2536)

1. ทัศนคติเป็นสภาวะก่อนที่พฤติกรรมโต้ตอบต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หรือจะเรียกว่าสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

2. ทัศนคติจะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา แต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

3. ทัศนคติเป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะเป็นไปในรูปของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. ทัศนคติมีคุณสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินผลและเลือกสิ่งใด- สิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่า ไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งลักษณะของทัศนคติเป็น 5 ลักษณะ คือ (วิระพล และเฉลียว. 2538)

1. ทิศทาง (Direction) ทัศนคติจะมีทิศทางที่แสดงต่อสิ่งนั้น ได้แก่ ความรู้สึกที่ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ เป็นทัศนคติในทางบวกหรือลบในสิ่งนั้น

2. ปริมาณ (Magnitude) คือปริมาณของการชอบ-ไม่ชอบ ว่ามีความมากน้อย หรือความรุนแรงมากเพียงใด

3. ความเข้ม (Intensity) ได้แก่ ลักษณะอื่น ๆ ของทัศนคติเข้ามาประกอบ เช่น ความมั่นใจ ความสำคัญของสิ่งนั้น ๆ จะมีส่วนด้วย ทำให้เกิดความเข้มข้น เช่น ทัศนคติที่มีต่อญาติพี่น้องของตนย่อมเข้มข้นกว่าทัศนคติต่อคนอื่น

4. ความตรงข้าม (Ambivalence) ในบางครั้งทัศนคติมีลักษณะกำกวมกัน คือมีทั้งชอบและไม่ชอบพอ ๆ กัน เรียกว่ามีความรู้สึกตรงข้ามเท่านั้น ซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้งในใจขึ้น

5. ความเด่น (Salience) คือความพร้อมที่จะแสดงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คนที่ นับถือศาสนาหนึ่ง ถ้ามีคนในศาสนาอื่นมาว่าศาสนาตนเองไม่ดี คนนั้นจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบทันที

องค์ประกอบของทัศนคติ

องค์ประกอบของทัศนคติแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ (รุ่งนภา บุญคุ้ม. 2536)

1. ส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component) ในส่วนนี้เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ผลเสีย กล่าวคือ การที่

บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับจากการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมินข้อแตกต่างระหว่างส่วนนี้กับความรู้สึกคือการพิจารณาของบุคคลในส่วนที่จะมีลักษณะปลอดภัยจากอารมณ์ แต่จะเป็นเรื่องของเหตุผลอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคล

2. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึงบรรดาความรู้สึกที่ชอบ ไม่ชอบ รักหรือเกลียดหรือกลัว ซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ของบุคคล

3. ส่วนของแบบพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มอันที่จะมีพฤติกรรม (Action tendency) แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนของความรู้สึก ตลอดจนส่วนของสติและเหตุผล ส่วนของแบบพฤติกรรมนี้จะเป็นส่วนที่บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

หลักสูตร

ในด้านหลักสูตร Tabá (1962) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นกระบวนการสร้างผลผลิตให้แก่สังคมในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคมได้กล่าวว่าหลักสูตรหลักสูตรมีองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมง สำหรับการสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

ธารง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสูตรที่มีความสำคัญ 6 ประการ คือ

1. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึงผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนด
3. เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึงสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ และประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึงกระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้และอื่นๆตามจุดประสงค์และจุดหมายที่คาดหวังไว้
5. วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and materials) หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน
6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตร และการประเมินการเรียนการสอน

ลำพอง บุญช่วย (2524) ได้กล่าวถึงแนวคิดในกระบวนการจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่มีความสัมพันธ์กัน 7 อย่าง คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร วิธีการสอน วัตถุประสงค์ การสอน สื่อการสอน และ การประเมินผล

สทินเนอ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2542; อ้างอิงจาก Steiner 1983) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอนว่า แบ่งออกเป็น 4 หน่วย คือ ครู (Teacher) นักเรียน(Student) เนื้อหาวิชาที่เรียน(Content) และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน(Setting) โดยให้คำจำกัดความของทั้ง 4 หน่วยนี้ว่าครู (Teacher) คือบุคคลที่พยายามแนะนำบุคคลอื่นให้เกิดความรู้ นักเรียน (Student) คือบุคคลที่พยายามเรียนรู้ภายใต้การแนะนำของบุคคลอื่น หลักสูตรหรือเนื้อหาวิชาเรียน (Content) คือสิ่งที่โครงสร้างของจิต(Mental Structures)จะต้องเกิดการสำนึกในด้านของการรู้คิดความมุ่งมั่นหรือความรู้สึกล้อมทางทางการเรียน (Setting) คือสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ นอกเหนือจากครูและนักเรียนซึ่งอาจจะหมายถึงบุคคลอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากครูและนักเรียน เช่น ผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักการภารโรง ชนิดของสถานศึกษาที่ศึกษา เช่น สถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน มหาวิทยาลัย เปิดหรือมหาวิทยาลัยปิด ระดับชั้นของการศึกษา เช่น ประถม มัธยม อุดมศึกษา การศึกษานอกระบบ

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่านอกจากส่วนประกอบของหลักสูตรแล้ว ผู้สอน และก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลในการที่จะทำให้หลักสูตรนั้น ๆ บรรลุถึง จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าหลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษาเพราะเป็นเครื่องมือสำคัญหรือกรอบแนวปฏิบัติในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทุกระดับ ให้บรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้ การจัดการศึกษาที่ดีควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิต และสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ ได้มีนักการศึกษา และผู้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้หลากหลายทัศนะ ดังนี้

สจัต อุทรานันท์ (2532) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า “ การพัฒนา ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Development” มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น
2. การทำให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

กาญจนา คุณารักษ์(2540) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่าหมายถึงกระบวนการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้

อุบลรัตน์ กิจไมตรี (2544) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตร หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการ

ของสังคม โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนและ จำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของ สังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อหลักสูตรชั้นสูง ครู ศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ตามทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตร และแนวคิดทฤษฎีศิลปศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรและนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(ระบบ12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ขอบเขตในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรและนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(ระบบ12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
2. ศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นอาจารย์และนักศึกษา หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสาย ศิลปกรรม (ระบบ 12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเท่านั้น
3. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงทัศนคติความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรชั้นสูง ครู ศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และความต้องการการสนับสนุนทางด้านอื่นๆ
2. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดศิลปศึกษา เชื่อมโยงกับ ความ ต้องการของผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ(12+2) วิทยาลัย ศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อไปอย่างมีคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูประจำ หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว จำนวน11 ท่านและนิสิต ผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาวจำนวน 12 คน รวมประชากร 23 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เกี่ยวกับทัศนคติต่อ หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. แบบสัมภาษณ์ วัดความพึงพอใจของผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. แบบสอบถามการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ระดมความคิดเห็นและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นิยามศัพท์เฉพาะ

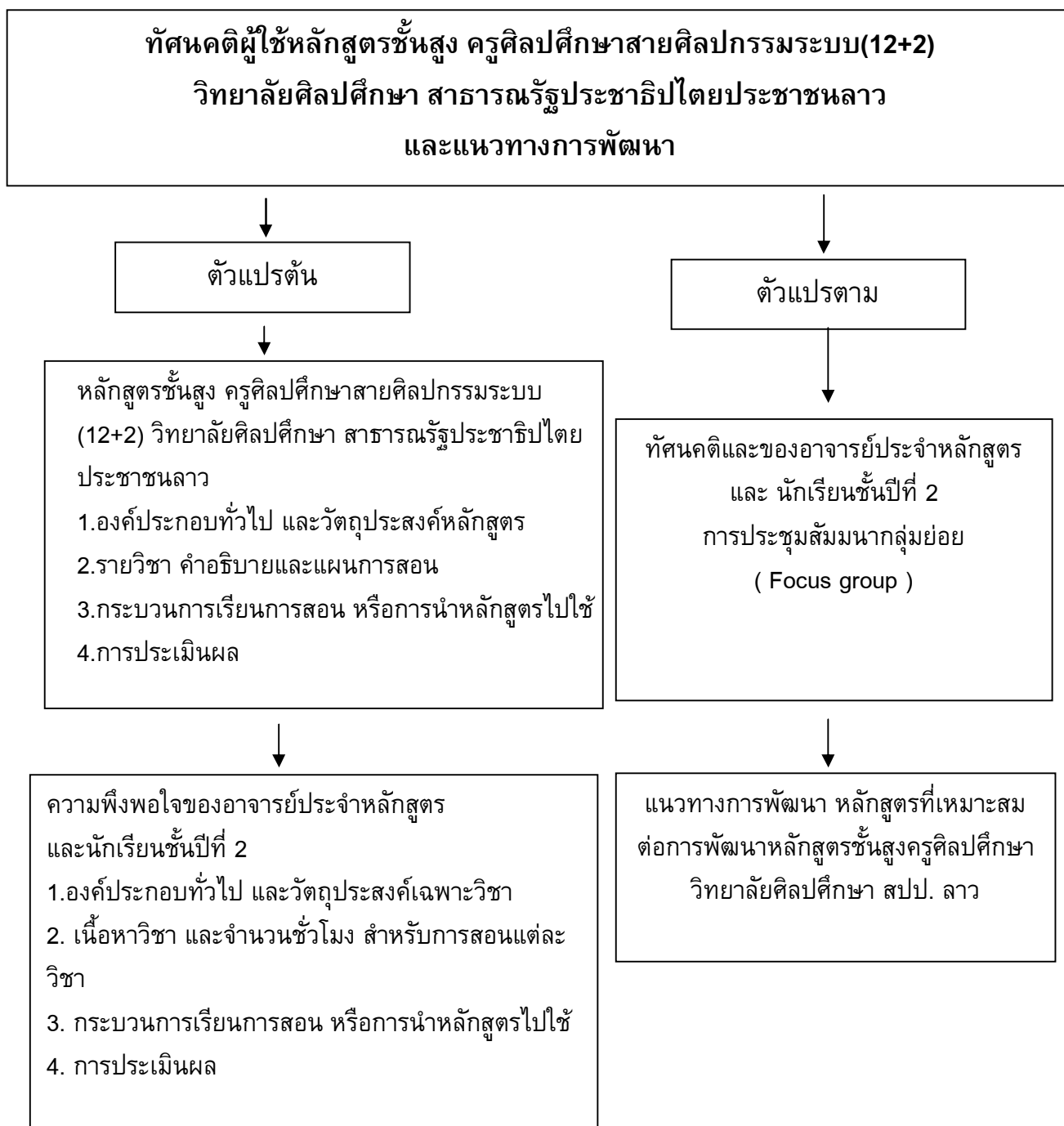
วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาว สถานศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรการศึกษาการผลิตครูศิลปศึกษา การจัดการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(แบบ12+2) หมายถึงหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ผลิตครูศิลปศึกษา เพื่อเป็นฝ่ายปฏิบัติการสอน การจัดการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน สปป.ลาว

ทัศนคติ หมายถึง ทัศนคติความรู้ความเข้าใจความรู้สึกของผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ ค่านิยม จากการใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แนวทางการพัฒนา คือ แนวปฏิบัติในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ให้เป็นแนวทางแก่ครูและนักศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ได้มาจากกระบวนการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนแล้วนำผลที่ได้มาประชุมมาระดมความคิดเห็น (FOCUS GROUP)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามทฤษฎีศิลปศึกษา ผู้วิจัยทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้แบ่ง ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับความคิดเห็นและความคาดหวัง ประกอบด้วย ความหมายและความคิดเห็น ประเภทความคิดเห็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น การวัดความคิดเห็น ความหมายของความคาดหวัง ทฤษฎีของความคาดหวัง ส่วนที่ 2 มโนทัศน์เกี่ยวกับหลักสูตรประกอบด้วย ความหมาย ความสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร ส่วนที่ 3 หลักสูตรศิลปศึกษาในระดับอุดมศึกษา ส่วนที่ 4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความหมายของความคิดเห็น ทัศนคติ เป็นแนวความคิดที่มีความสำคัญมากแนวทาง จิตวิทยา สังคม และ การสื่อสาร และมีการใช้ คำนี้กันอย่างแพร่หลาย สำหรับการนิยามคำว่า ทัศนคติ นั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายไว้ดังนี้

โรเจอร์ (สุพงษ์ โสธนะเสถียร. 2533: 122; อ้างอิงจาก Roger. 1978: 208 – 209) ได้กล่าวถึง ทัศนคติ ว่า เป็นดัชนีชี้ว่า บุคคลนั้น คิดและรู้สึกอย่างไร กับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดย ทัศนคติ นั้นมีรากฐานมาจาก ความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่งๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจาก การรับสาร อันจะมีผลต่อ พฤติกรรม ต่อไป

โรเซนเบิร์ก และฮอฟแลนด์ (Rosenberg; & Hovland. 1960: 1) ได้ให้ความหมายของ ทัศนคติ ไว้ว่า ทัศนคติโดยปกติสามารถนิยามว่าเป็นการจงใจต่อแนวโน้มใน การตอบสนองอย่างเฉพาะเจาะจงกับสิ่งที่เกิดขึ้น

เคลเลอร์ (Howard H. Kendler. 1963: 572) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมของบุคคล ที่จะ แสดงพฤติกรรม ออกมา ในทางสนับสนุน หรือ ต่อต้านบุคคล สถาบัน สถานการณ์ หรือ แนวความคิด

คาร์เตอร์ วี.กูต (Carter V. Good. 1959: 48) ให้คำจำกัดไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งซึ่งเป็นการสนับสนุน หรือ ต่อต้านสถานการณ์ บางอย่างบุคคล หรือสิ่งใด ๆ

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1854: 128) ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ ซึ่งมีอยู่ในเฉพาะคนนั้น ขึ้นกับ สิ่งแวดล้อมอาจแสดงออกในพฤติกรรมซึ่งเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะชอบหรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิด ความรักใคร่ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้นๆ หรืออีก ลักษณะหนึ่ง แสดงออก ในรูป ความไม่พอใจ เกลียดชัง ไม่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น

นอร์แมน แอล มูน (Norman L. Munn. 1971: 71) กล่าวว่า ทศนคติ คือ ความรู้สึก และความคิดเห็น ที่บุคคล มีต่อสิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอดังใด ๆ ในทางที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้ บุคคลพร้อม ที่จะ แสดงปฏิกิริยา ตอบสนอง ด้วย พฤติกรรม อย่างเดียวกัน ตลอด

จี เมอร์ฟี. แอล เมอร์ฟี และที นิวคอมบ์ (G. Murphy. L. Murphy; & T. Newcomb. 1973: 887) ให้ความหมายของคำว่า ทศนคติ หมายถึง ความชอบ หรือไม่ชอบ ฟังใจ หรือไม่ฟังใจที่บุคคล แสดงออกมาต่อสิ่งต่าง ๆ

เดโซ สวานานนท์ (2512: 28) กล่าวถึง ทศนคติ ว่าเป็นบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็น แรงจูงใจ ที่กำหนด พฤติกรรม ของบุคคล ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ศักดิ์ สุนทรเสณิ (2531: 2) กล่าวถึง ทศนคติ ที่เชื่อมโยงไปถึง พฤติกรรมของบุคคล ว่าทศนคติ หมายถึง

1. ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก หรือการมีอคติของบุคคล ในการที่จะ สร้างความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตามประสบการณ์ของบุคคลนั้น ที่ได้รับมา

2. ความโน้มเอียง ที่จะมียุติกริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือ ต่อต้าน สิ่งแวดล้อม ที่จะมาถึงทางหนึ่งทางใด

3. ในด้าน พฤติกรรม หมายถึง การเตรียมตัว หรือความพร้อมที่จะตอบสนองจากคำจำกัดความต่าง ๆ เหล่านี้ จะเห็นได้ว่ามีประเด็นร่วมที่สำคัญดังนี้คือ

3.1 ความรู้สึกภายใน

3.2 ความพร้อม หรือ แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในทางใดทางหนึ่ง

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทศนคติ เป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างความรู้สึก และความเชื่อ หรือการรับรู้ของบุคคล กับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบ ในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของทศนคตินั้น

ทศนคติ

ความหมายของทศนคติ

ทศนคติ (Attitude) ผลของความคิดที่มาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมอันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดง ปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ ทศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน การที่จะรู้ถึงทศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ต้องใช้วิธีแปลความหมายของ การแสดงออก (รุ่งนภา บุญคุ้ม. 2536)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติมีที่มาจากประสบการณ์และค่านิยม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (วีระพล และเฉลียว. 2538)

1. ประสบการณ์ (Experience) การที่บุคคลได้พบเห็นคุ้นเคยหรือทดลองสิ่งใดนับเป็นประสบการณ์โดยตรง (Direct Experience) และการที่บุคคลได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่านเกี่ยวกับเรื่องใด นับเป็นประสบการณ์ทางอ้อม (Indirect Experience)
 2. ค่านิยม (Value) แต่ละบุคคลมีค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาวะการณ์ของสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล
- ทั้งประสบการณ์และค่านิยมทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกันไป

ลักษณะของทัศนคติ

ลักษณะสำคัญของทัศนคติมี 4 ประการ คือ (รุ่งนภา บุญคุ้ม. 2536)

1. ทัศนคติเป็นสภาวะก่อนที่พฤติกรรมจะตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หรือจะเรียกว่าสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง
2. ทัศนคติจะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา แต่ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง
3. ทัศนคติเป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะเป็นไปในรูปของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. ทัศนคติมีคุณสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินผลและเลือกสิ่งใด- สิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งลักษณะของทัศนคติเป็น 5 ลักษณะ คือ (วีระพล และเฉลียว. 2538)

1. ทิศทาง (Direction) ทัศนคติจะมีทิศทางที่แสดงต่อสิ่งนั้น ได้แก่ ความรู้สึกที่ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ เป็นทัศนคติในทางบวกหรือลบในสิ่งนั้น
2. ปริมาณ (Magnitude) คือปริมาณของการชอบ-ไม่ชอบ ว่ามีความมากน้อย หรือความรุนแรงมากเพียงใด
3. ความเข้ม (Intensity) ได้แก่ ลักษณะอื่นๆ ของทัศนคติเข้ามาประกอบ เช่น ความมั่นใจ ความสำคัญของสิ่งนั้นๆ จะมีส่วนด้วย ทำให้เกิดความเข้มข้น เช่น ทัศนคติที่มีต่อญาติพี่น้องของตนย่อมเข้มข้นกว่าทัศนคติต่อคนอื่น
4. ความตรงข้าม (Ambivalence) ในบางครั้งทัศนคติมีลักษณะก้ำกึ่งกัน คือมีทั้งชอบและไม่ชอบพอๆ กัน เรียกว่ามีความรู้สึกตรงข้ามเท่ากัน ซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้งในใจขึ้น
5. ความเด่น (Salience) คือความพร้อมที่จะแสดงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คนที่ นับถือศาสนาหนึ่ง ถ้ามีคนในศาสนาอื่นมาว่าศาสนาตนเองไม่ดี คนนั้นจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบทันที

องค์ประกอบของทัศนคติ

องค์ประกอบของทัศนคติแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ (ทิตยา อ่างโดยรุ่งนภา, 2536)

1. ส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component) ในส่วนนี้เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ผลเสีย กล่าวคือ การที่บุคคลจะสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับจากการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดมาใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนจะประเมินข้อแตกต่างระหว่างส่วนนี้กับความรู้สึกคือการพิจารณาของบุคคลในส่วนที่จะมีลักษณะปลอดภัยจากอารมณ์ แต่จะเป็นเรื่องของเหตุผลอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคล
2. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึงบรรดาความรู้สึกที่ชอบ ไม่ชอบ รัก หรือเกลียดหรือกลัว ซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ของบุคคล
3. ส่วนของแบบพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มอันที่จะมีพฤติกรรม (Action tendency) แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนของความรู้สึก ตลอดจนส่วนของสติและเหตุผล ส่วนของแบบพฤติกรรมนี้จะเป็นส่วนที่บุคคลพร้อมที่จะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

การวัดทัศนคติ

การวัดทัศนคติเป็นการวัดภาวะโน้มเอียงในการจะแสดงออก ไม่ใช่เป็นการกระทำ แต่เป็นความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะอัตนัย (Subjective) บุคคลอาจไม่ให้ข้อเท็จจริงด้วยความจริงใจ เพราะ เห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว และการแสดงออกต่อสิ่งใดนั้นไม่ว่าเป็นรูปวาจาหรือการเขียน บุคคลมักจะไต่ตรองถึงความเหมาะสมตามสภาพการณ์ทางสังคมคือ ตามปกติวิสัย ตามค่านิยม ตาม การยอมรับและการไม่ยอมรับ และการเห็นชอบหรือไม่ชอบของคนส่วนใหญ่ในสังคม (รุ่งนภา บุญคุ้ม, 2536)

ดังนั้น จึงยังไม่มีผู้ใดค้นพบวิธีการที่จะวัดทัศนคติหรือทำที่ความรู้สึกของบุคคลโดยตรงอันจะเป็นตรรกะที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้อย่างชัดเจน นอกจากเพียงการวัดทัศนคติจากการบันทึกคำพูด และพยายามหาความสัมพันธ์ระหว่างคำพูดของบุคคลนั้นกับทัศนคติ ซึ่งผู้ทำการวัดสามารถมองเห็นและเป็นเพียงการคาดประมาณ (Estimate) ทัศนคติของบุคคลนั้นเท่านั้น

การวัดทัศนคติที่ปฏิบัติกันในปัจจุบันมีวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การสังเกตจากพฤติกรรมของบุคคล วิธีการกระทำได้ยากและผลลัพธ์ไม่อาจให้ความมั่นใจได้ว่าจะถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องมาจากการแสดงออกของบุคคลเป็นอากัปกิริยานั้นอาจไม่สะท้อนหรือสื่อให้เราทราบถึงทัศนคติที่แท้จริงของเขาได้
2. วิธีการรายงานด้วยคำพูด (Verbal Report) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และ/หรือการสัมภาษณ์ (Interview) ที่มีลักษณะแบบปรนัย (Objective)
3. วิธีแปลความ (Interpretive Method) เป็นวิธีหาทัศนคติของบุคคลแบบอัตนัย โดยที่ ผู้ถูกถามมักไม่รู้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้ทำการศึกษาไม่ระแวงสงสัยหรือรู้สึกหวั่นเกรงที่จะตอบ คำถามหรือ

แสดงความรู้สึกนึกคิด และไม่ถูกจำกัดในการตอบ ทั้งในด้านเวลาและขอบเขตของ เนื้อหา เป็นวิธีที่สามารถวัดทัศนคติของบุคคลได้ชัดเจน ละเอียดย ถูกต้องที่สุด แต่มีข้อจำกัดอยู่ที่ว่า ต้องใช้ผู้ศึกษาที่มีความสามารถ มีความชำนาญทางจิตวิทยาอย่างลึกซึ้งและใช้เวลามาก จึงเหมาะสำหรับใช้กับคนจำนวนน้อย

นอกจากนี้ยังมีการรวบรวมการวัดทัศนคติว่ามีอยู่ 4 วิธี คือ (วีระพลและเจลิยา, 2538) มาตรการวัดแบบของเทอร์สโตน (Thurstone's Type Scale) กำหนดโครงสร้าง นำ ข้อความไปตัดสิน และแจกแจงความถี่ ความถี่สะสม หาความแปรปรวน แล้วนำแบบวัดชุดเดิมให้คัดเลือกอีกครั้ง

1. มาตรการวัดแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นการวัดที่ใช้กันอย่างกว้างขวางกว่าแบบอื่นๆ และสามารถวัดได้เกือบทุกเรื่อง และยังมีความเที่ยงตรงสูงกว่าแบบอื่นอีกด้วย แต่ละมาตรวัดห่างเท่ากันเป็น 0 1 2 3 4 เป็น positive หรือ negative

2. มาตรการวัดแบบของกัตต์แมน (Guttman Scale) มีใช้วิธีสร้างและพัฒนาทัศนคติ แต่เป็นวิธีประเมินหรือวิเคราะห์มาตราส่วน

3. มาตรการวัดแบบออสกู๊ด (Osgood's Scale) ใช้วัดทัศนคติและวัดบุคลิกภาพ ความคิดเห็น ความเชื่อและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยแยกความแตกต่างของมโนทัศน์

หลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรหมายถึงลำดับของประสบการณ์ซึ่งจัดขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อกำหนดจุดประสงค์ในการอบรมผู้เรียนและเยาวชนให้คิดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Smith, Stanley Shores, 1957) Taba (1962) เห็นว่าหลักสูตรเป็นกระบวนการสร้างผลผลิตให้แก่สังคมในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่ผู้เรียนโดยโรงเรียนหรือระบบโรงเรียน และหลักสูตรคือประมวลวิชาและกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน ภายใต้การควบคุมของโรงเรียน (Saylor; & Alexander. 1966)

หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่กำหนดเป้าหมายของผลผลิต กำหนดสาระไว้ก่อนสอนและระบุลักษณะจุดหมายปลายทางตามที่ต้องการ (Saylov; & Alexander. 1974; citing Posner. n.d.) หลักสูตร คือแผนที่เขียนขึ้นเพื่ออธิบายขอบเขต และการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง (George A.; & Beauchamp. 1975)

หลักสูตร หมายถึง สิ่งประกอบด้วยประสบการณ์ทุกชนิดของเด็กโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ (Ragan และ Shepherd, 1977) หลักสูตร หมายถึง สิ่งซึ่งสังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนได้รับ เป็นการตัดสินใจก่อนที่จะดำเนินการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวกับการจัดลำดับของเนื้อหาวิชา การเลือกเนื้อหาสาระที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้สอน และการเลือกวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งกฎเกณฑ์ในการจัดกลุ่มเพื่อให้การสอนเป็นไปอย่างได้ผลมากที่สุด (Schubert. 1986)

หลักสูตร หมายถึง ผลรวมของประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะ นิสัย และมโนคติซึ่งผู้เรียนได้รับเป็นส่วนหนึ่งของตัวเขา และนำไปใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียน (Doll. 1989) ชำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า หลักสูตร คือเครื่องมือถ่ายทอดเจตนารมณ์ หรือประสงค์ของการศึกษาของชาติลงสู่การปฏิบัติ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรในแนวกว้างว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองไปในทางที่พึงปรารถนา

องค์ประกอบของหลักสูตร

Taba (1962: 424–425) ได้กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชา และจำนวนชั่วโมง สำหรับการสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

วรารักษ์ สุนาลัย (2535: 5-6) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่ามี 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. วัตถุประสงค์ (Objectives) วัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตร ควรกำหนดว่า มีความต้องการที่จะให้ผู้เรียนเป็นอย่างไร และจะให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่ต้องการนั้นๆ หรือไม่ ก็ต้องมีการตั้งมาตรฐานของของวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องและชัดเจน ดังนั้นส่วนที่สำคัญของหลักสูตรจึงจำเป็นต้องวางหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม เนื่องจากการเรียนการสอนนั้นขึ้นอยู่กับหลักสูตร ในทางตรงกันข้ามหลักสูตรก็ขึ้นอยู่กับการเรียนการสอน ดังนั้นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาก็ต้องเน้นถึงวัตถุประสงค์ให้มากที่สุด

2. เนื้อหาสาระของวิชาของหลักสูตร (Content) คือส่วนสำคัญในการที่จะเป็นตัวสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากว่าในแต่ละระดับชั้นนั้นมีเนื้อหาสาระวิชาที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องเรียงลำดับความยากง่ายของสารวิชานั้นๆ ตลอดจนการจัดลำดับวิชาที่มาก่อน และหลังให้เหมาะสม และให้ผู้เรียนเรียนรู้ และนำความรู้ไปพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) การนำเอาหลักสูตรไปใช้นั้น เป็นหน้าที่ของครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียน ต้องเป็นผู้ดำเนินการนำโครงการของหลักสูตรไปใช้ จะได้ผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และการเรียนของผู้เรียน ซึ่งควรได้รับความร่วมมือจากทั้งผู้เรียนและผู้สอนด้วยสรุปแล้วการนำหลักสูตรไปใช้ก็คือ การสอน ส่วนผู้ที่มีความสำคัญมากในการนำหลักสูตรไปใช้ก็คือ ครูผู้สอน นั่นเอง

4. การประเมินผล (Evaluation) การประเมินผลหลักสูตรที่ดีได้ เราต้องคำนึงถึงตัวหลักสูตรเอง เนื่องจากงานประเมินผลหลักสูตรเป็นงานที่ต้องการความละเอียดถี่ถ้วน จึงจำเป็นต้องมี

ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบ และประเมินผลหลักสูตรว่า หลักสูตรที่ใช้แล้วมีผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่สัมฤทธิ์ผล ก็ต้องมีการคิดความค้นหาสาเหตุว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นวางวัตถุประสงค์ไว้เกินไปหรือไม่ หรือเนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ผู้สอนไม่เข้าใจในหลักสูตร ไม่มีเทคนิคการสอน ไม่ทำบันทึกการสอนประจำวัน ขาดอุปกรณ์ในการเรียนการสอน เป็นต้น สรุปแล้ว การประเมินผลหลักสูตรที่สมบูรณ์แบบควรมีการวางแผนการประเมินผลไว้ล่วงหน้าเพื่อหาสาเหตุว่า ขาดตกบกพร่องในส่วนไหน แล้วจึงจะได้้นำผลการประเมินหลักสูตรแล้ว เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

ธารง บัวศรี (2532) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความสำคัญ 6 ประการ คือ

1. จุดหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้
3. เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการ และวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้ และอื่นๆ ตามจุดประสงค์ และจุดหมายที่คาดหวังไว้
5. วัสดุอุปกรณ์ และ สื่อการเรียนการสอน (Instructional Media and Materials) หมายถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอน
6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตร และการประเมินการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2536) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของหลักสูตรไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเป็นตัวของตัวเองเชื่อมั่นในตนเองและเป็นนายของตนเองให้ได้ ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงเด็กจะต้องไม่เชื่อใครง่ายๆ ไม่คอยแต่ฟังคนอื่น แต่ตนเองควรเป็นผู้กำหนดสิ่งต่างๆ ได้ เขาจะต้องไม่โกงใคร แต่จะไม่ยอมให้ใครมาโกงเขาได้โดยเด็ดขาดเช่นกัน ค่านิยมของความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ ต้องได้รับการตีความใหม่อย่างเหมาะสม
2. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กใช้ศักยภาพให้ถึงที่สุด เพื่อความดี ความจริงและความงามอันสูงส่งของชีวิตและสังคม เด็กไทยในอนาคตจะไม่อยู่แต่เพียงกับสิ่งฉาบฉวยไร้สาระตามเศรษฐกิจและการค้าที่มุ่งผลประโยชน์เฉพาะหน้าเท่านั้น สิ่งซึ่งสูงส่งในชีวิตและสังคมจะต้องได้รับการสั่งสอนและวิเคราะห์อย่างจริงจัง
3. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย มีความรู้สึกร่วมได้ร่วม

เสี่ยงกับสังคม และเป็นเดือดเป็นร้อนกับความอยุติธรรม ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงความ อยุติธรรม และเอาเปรียบเกิดขึ้นมากมาย เราต้องไม่ให้เด็กเดือดร้อน และยอมไม่ได้กับความเอาเปรียบ และร่วม ได้ร่วมเสี่ยงกับสังคม พร้อมทั้งหาทางแก้ไขวิถีทางประชาธิปไตย

4. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กเชื่อมั่นศรัทธาและเห็นว่าความก้าวหน้าของท้องถิ่น และชนบทคือ ความก้าวหน้าของประเทศและอยู่ในมือของทุกคน โดยนัยนี้เขาจะไม่หลงเมืองและไม่ ลืมชุมชนของเขา เพื่ออนาคตของประเทศเราต้องให้ท้องถิ่นเติบโต และพึ่งตนเองได้ทุกด้าน เพื่อ เป้าหมายในการพึ่งตนเองของประเทศชาติในที่สุด

5. หลักสูตรจะต้องมีเป้าหมายให้เด็กมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ประเทศ และสังคมไทย เป็นประเทศอุตสาหกรรมแนวใหม่ที่ยิ่งใหญ่ในสังคมโลกให้ได้การก้าวตามระบบอุตสาหกรรมนั้นเราไม่ มีทางตามทัน และไม่จำเป็นต้องตาม เราต้องกลับมาฟื้นฟูวิถีสู่ชุมชนของเราและพัฒนาเกษตรกรรมและ อุตสาหกรรมที่ให้คุณค่าแก่เกษตรกรและคนไทยอย่างจริงจังด้วยสติปัญญา และความก้าวหน้าอันเป็น แบบแผนผสมผสานที่เป็นของเราเอง

จิตรลดา แสงปัญญา (2536) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายหลักสูตรได้แก่ การกำหนดทิศทางของ หลักสูตรว่าหลักสูตรมีเป้าหมายและมีเจตนารมณ์ที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีลักษณะอย่างไร โดยทั่วไป แล้วจุดมุ่งหมายหลักสูตรแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป (General Objective) ได้แก่ จุดมุ่งหมายที่กล่าวไว้กว้างๆ เป็น ภาพรวมเพื่อให้เห็นถึงจุดหมาย และเจตนารมณ์ของหลักสูตรว่ามีความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียนไป ในทิศทางใดบ้างการเขียนจุดมุ่งหมายทั่วไปจึงมีลักษณะแบ่งบอกปรัชญาการจัดการศึกษาและค่านิยม ต่างๆ ในสังคมมากกว่าการเน้นด้านจิตวิทยา ด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จุดมุ่งหมายทั่วไปจึงนิยมเขียนในระดับหลักสูตร

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ (Specific Objective) ได้แก่ จุดมุ่งหมายที่ระบุหรือบ่งชี้ลงไปเฉพาะ เรื่องโดยมักจะเน้นด้านการนำไปประยุกต์ใช้จริงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเขียน จุดมุ่งหมายเฉพาะจะเน้นด้านจิตวิทยา และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จึงนิยมเขียน จุดมุ่งหมายเฉพาะในระดับหมวดวิชาหรือระดับรายวิชา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) กล่าวว่า วัตถุประสงค์การเรียนการสอน คือ ความคาดหวังของการ จัดกระบวนการเรียนการสอน ที่ต้องพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น จุดประสงค์การเรียนจึงมีความชัดเจนกว่าจุดประสงค์ของหลักสูตรและในรายวิชา จุดประสงค์จะระบุว่า จะให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับใด เพื่อที่จะสามารถทำการประเมินตรวจสอบได้ ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นไปตามเป้าหมายจริงหรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จะมีวิธีการตรวจสอบปรับแก้กระบวนการเรียนการสอน ที่ตรงจุดใดจุดหนึ่งการเขียนจุดประสงค์การ เรียนนั้น จะต้องมุ่งเน้นพฤติกรรมของผู้เรียน ถ้าการกำหนดจุดประสงค์ระบุเป็นพฤติกรรมของผู้สอน ก็จะไม่ใช้เป็นจุดประสงค์การเรียนการสอนอย่างแท้จริง

เนื้อหาสาระของหลักสูตร

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524) ได้กล่าวว่า เนื้อหาและองค์ประกอบต่างๆ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ส่วนของวิชาชีพ เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ และปฏิบัติได้ในวิชาชีพใดวิชาหนึ่ง เช่น ครู แพทย์พยาบาลวิศวกร สถาปนิก เป็นต้น

2. ส่วนของการศึกษาทั่วไป เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ทัศนะ แนวคิด และบุคลิกที่กว้างขวาง ไม่แคบเฉพาะในสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบสร้างเสริมคุณธรรมด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ และเป็นพลเมืองดี ซึ่งปัจจุบันนี้ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของมหาวิทยาลัยการศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532) นอกจากนี้รูปแบบของหลักสูตรที่จัดสอน เป็น 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ แบบบังคับร่วมและแบบบังคับกระจาย ทั้งสองรูปแบบต่างก็เป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยและสถาบันที่เทียบเท่าทุกแห่งของประเทศไทย

3. ส่วนของวิชาเลือกการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ถือได้ว่าวิชาเลือกมีส่วนสำคัญ เพราะเป็นการให้โอกาสแก่ความสนใจที่กว้างขวาง และแตกต่างของผู้เรียน

ในส่วนของเนื้อหาสาระซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์เรียนรู้ นั้น Tabá(1962) ได้วิเคราะห์เนื้อหาสาระของความรู้ในศาสตร์ต่างๆ และสรุปว่าประกอบด้วย 4 ระดับ และแต่ละระดับมีบทบาทต่อสัมฤทธิ์ผลต่อการเรียนรู้ดังนี้

1. เนื้อหาที่เป็นข้อมูลแสดงถึงขบวนการและทักษะ (Specific Facts and Processes)
2. เนื้อหาที่เป็นความคิดและหลักการเบื้องต้น (Basic Ideas)
3. ความคิดรวบยอด (Concepts)
4. ระบบความคิด (Thought System and Method of Inquiry)

สจัต อุทรานันท์ (2530) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาวิชาที่บรรจุในหลักสูตรดังนี้ คือ

1. เกณฑ์ความสำคัญ (Criterion of Significance) คือ พิจารณาว่าวิชาใดควรจะนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตร โดยดูถึงความจำเป็นหรือเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชานั้นๆ เพียงใด

2. เกณฑ์ความเป็นประโยชน์ (Criterion Utility) จะนำมาใช้กับการพิจารณากิจกรรมต่างๆ ว่ามีผลต่อวิชาชีพอย่างไร

3. เกณฑ์ความสนใจ (Criterion of Learners Interests) จะใช้เกณฑ์ความสนใจของผู้เรียนเป็นเครื่องมือในการพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร ถึงแม้ว่าความสนใจของแต่ละบุคคลจะไม่เหมือนกัน แต่การใช้เกณฑ์ความสนใจของคนส่วนใหญ่มาเป็นเครื่องพิจารณาก็พอจะทำให้เราสามารถกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตรได้ Posner และ Rudnitsky (1978) ได้เสนอหลักการว่า การ

จัดเตรียมเนื้อหาวิชาจะต้องสอดคล้องกับสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ (1)ผู้เรียน(Learners) (2)เนื้อหาวิชา (Subjects)คือการกำหนดข้อสำคัญที่จะต้องศึกษาเป็นพิเศษ การกำหนดหัวข้อของการฝึกปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อให้ได้เนื้อหาวิชาอันเหมาะสมที่สามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการซึ่งหมายถึงควรคำนึงถึงคุณค่าของเนื้อหาวิชาเป็นสิ่งสำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537) ได้เสนอแนะว่าสิ่งสำคัญที่เราควรคำนึงถึง คือ 1) ถ้าจะให้สอนดำเนินไปด้วยดี เนื้อหาสาระที่จะให้เด็กได้เรียนจะต้องปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของชีวิตและชุมชน 2) เนื้อหาสาระที่ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดไปสู่เด็ก จะได้รับการปรับปรุงอยู่เสมอเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่ใช่เป็นความรู้แบบรู้ว่าใช่และไม่สามารนำไปใช้จริงในชีวิตและสังคม 3) สังคม (Society) การศึกษาจะทำหน้าที่ในการจัดเตรียมกำลังคนให้เป็นผู้มีทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับสังคม และผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างประสบความสำเร็จ อีกทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาพแวดล้อม เนื้อหาวิชาในสายวิชาชีพต้องพิจารณาถึงงานและอาชีพให้ตรงกับความต้องการ Gagne และ Briggs (1974) ให้ความหมายว่า เนื้อหาวิชา หมายถึง สาระการเรียนรู้และประสบการณ์ในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์แบ่งออกได้เป็นลักษณะ เช่น 1) ข้อมูลที่เป็นความรู้ 2) เจตคติ และ 3) ทักษะ เนื้อหาวิชา หมายถึง ข้อมูล ความรู้หรือสิ่งอันเป็นสาระ ซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่างๆ ซึ่งนำมาให้ผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร (ธำรง บัวศรี. 2532)

สาลี ทองธิว (2528) ได้กล่าวถึงการเลือกเนื้อหาวิชา โดยผู้ทำการเลือกจะต้องกำหนดคำถามมี 5 ข้อดังนี้ 1) เนื้อหาวิชาที่เลือกนั้น มีความสำคัญเพียงใดต่อความเข้าใจ ต่อความรู้ทั้งหมดที่ได้ประมวลเอาไว้ในวิชานั้นๆ เนื้อหาวิชาที่เลือกเป็นส่วนพื้นฐาน 2) เนื้อหาวิชาที่เลือกนั้นเป็นอมตะเพียงใด เป็นเนื้อหาของสิ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นสากล (universal) และมีคุณค่าในทุกยุคทุกสมัย 3) เนื้อหาวิชาที่เลือกมานั้น มีคุณค่าเพียงใด สำหรับการยู่รอดในสังคมของผู้เรียน (Bobbitt. 1924) และ 4) เนื้อหาที่เลือกมามีความหมายสำหรับผู้เรียนหรือไม่ คือ เนื้อหานั้นสามารถทำให้ผู้เรียนมองเห็นการแก้ปัญหานำไปใช้ประโยชน์ตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เนื้อหาที่เลือกมานั้น สอดคล้องความต้องการของสังคมเพียงไร

สุมิตร คุณานุกร (2523) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในแต่ละสาขาวิชา ความเชื่อถือได้ของเนื้อหาวิชา หมายถึง ความทันสมัยและความถูกต้อง ส่วนแก่นสารความรู้
2. ความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม อย่าให้หลักสูตรเต็มไปด้วยสาระเต็มไปด้วยความรู้ทางวิชาการ หลักสูตรควรส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจปัญหาสังคม เน้นการแก้ไขปัญหาทางสังคม นำปัญหาสังคมเข้ามาบรรจุไว้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม
3. ความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกซึ้ง เนื้อหาวิชาใดก็ตามควรจะมีสัดส่วนพอดีระหว่างความกว้างครอบคลุมและความลึกซึ้ง ความกว้างและความสมดุล หมายถึง การให้ข้อมูลกระบวนการและความคิดต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงหลักการและความคิดรวบยอดได้อย่างลึกซึ้ง

4. สามารถสนองความมุ่งหมายได้หลายๆ ประการ เนื้อหาวิชาและประสบการณ์ที่เลือกมาบรรจุในหลักสูตร ควรมีลักษณะที่สนองจุดประสงค์ในการสอนได้หลายๆ ด้าน แทนที่นักเรียนจะได้เพียงความรู้อย่างเดียวเท่านั้น

5. สอดคล้องกับบุคลิกภาพในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เลือกเนื้อหาต้องคำนึงถึงความพร้อมทางด้านสมอง ความคิด และสภาพร่างกายของผู้เรียน นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงพื้นฐานเดิมของผู้เรียนด้วย

6. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเป็นแรงดลใจในการเรียนรู้ การเรียนรู้จะมีผลสัมฤทธิ์สูง ความต้องการของผู้เรียนที่ควรคำนึงถึงก็มีทางด้านจิตใจ ด้านสังคมในการสัมพันธ์กับผู้อื่น ความต้องการตามสภาพของแต่ละบุคคล ความต้องการที่เกิดจากสังคมความต้องการทางการศึกษา

สำหรับ Gagne (1974) ได้ให้ความเห็นในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ 4 ข้อคือ

1. เกณฑ์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง การเลือกเนื้อหาวิชาใดนั้นควรพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นเป็นสำคัญ

2. เกณฑ์ความรู้ที่เป็นหัวใจสาระ (Representative) หมายความว่า การเลือกเนื้อหาวิชาใดนั้นๆ ควรเลือกหัวใจสาระนั้นมาก่อน ซึ่งหัวใจของสาระนั้นเป็นตัวแทนของความรู้ในเรื่องนั้นๆ ทั้งหมด

3. เกณฑ์ความรู้ช่วยกระตุ้นจินตนาการ (Arouse Imagination) หมายถึง เลือกเนื้อหาวิชาที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างกระตุ้นจินตนาการของผู้เรียน ซึ่งก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

4. เกณฑ์ความรู้ที่เป็นกระบวนการสืบสวน (Method of Inquiry) หมายถึง ควรเลือกเนื้อหาวิชาที่มีส่วนช่วยส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดและสืบสวน

ในทำนองเดียวกัน Taba (1962) ที่เสนอเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ 6 ประการดังนี้

1. เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้แต่ละสาขาวิชา

2. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

3. สอดคล้องกับบุคลิกภาพในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

4. มีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึก

5. สอดคล้องกับความจริงในสังคม

6. สอนความต้องการของผู้เรียน

Gagne (1974) ได้ให้ความเห็นในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ 4 ข้อคือ

1. เกณฑ์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง การเลือกเนื้อหาวิชาใดนั้นควรพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นเป็นสำคัญ

2. เกณฑ์ความรู้ที่เป็นหัวใจสาระ (Representative) หมายความว่า การเลือกเนื้อหาวิชาใดนั้นๆ ควรเลือกหัวใจสาระนั้นมาก่อน ซึ่งหัวใจของสาระนั้นเป็นตัวแทนของความรู้ในเรื่องนั้นๆ ทั้งหมด

3. เกณฑ์ความรู้ช่วยกระตุ้นจินตนาการ (Arouse Imagination) หมายถึง เลือกเนื้อหา

รายวิชาที่มีส่วนช่วยเสริมสร้างกระตุนจินตนาการของผู้เรียน ซึ่งก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

4. เกณฑ์ความรู้ที่เป็นกระบวนการสืบสวน (Method of Inquiry) หมายถึง ควรเลือกเนื้อหา รายวิชาที่มีส่วนช่วยส่งเสริมผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิดและสืบสวน

ในทำนองเดียวกัน Taba (1962) ได้เสนอเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. เชื่อถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้แต่ละสาขาวิชา
2. สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
3. สอดคล้องกับบุคลิกภาพในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน
4. มีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึก
5. สอดคล้องกับความจริงในสังคม

6. สนองความมุ่งหมายได้หลายประการเนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้จำเป็นต้องจัดให้ควบคู่กันไป และเกณฑ์ในการพิจารณาว่าจะนำเสนอหรือจะเสนอประสบการณ์ ลักษณะใดเช่นไร จึงจะเกิดผลกับการเรียนมากที่สุด

ซึ่งมีความแตกต่างกันนั้น สุมิตร คุณากร (2518) ได้สรุปหลักเกณฑ์กล่าวไว้ว่า

1. ประสบการณ์ที่เลือกมาควรสอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน
2. ประสบการณ์และกิจกรรมนั้น ควรก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียน
3. กิจกรรมนั้นควรส่งเสริมจุดประสงค์ของการสอนในหลายๆ ด้าน
4. ประสบการณ์และกิจกรรมนั้นควรสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

เสริมศรี ไชยสร (2528) กล่าวว่า การกำหนดเนื้อหาที่สอนต้องเป็นสิ่งที่อยู่ในวิสัยที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ไม่ยากเกินไป ต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความมุ่งหมายของสังคมและต้องมีหลักการตามวิชาความรู้ที่มีอยู่ในโลก ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรระดับใด ประถม มัธยมหรืออุดมศึกษา เราไม่ควรตัดสินใจว่าเนื้อหาเรื่องนี้ควรอยู่ในหลักสูตร เพราะว่าได้ออยู่ในหลักสูตรตลอดมาเราควรต้องตรวจทานประเมินอยู่เสมอ เพื่อจะได้จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ผู้กำหนดเนื้อหาต้องพิจารณาถึง (1) ขอบข่ายเนื้อหาวิชา (Scope) มีอะไรบ้างที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ ควรเน้นที่จุดใด ซึ่งต้องพิจารณาหลายสิ่ง เช่น 1) คุณค่าของเนื้อหา นั้น ซึ่งเป็นผลของการพิจารณาวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการพิจารณาสถานภาพสังคมอีกทีหนึ่ง 2) ความรู้เกี่ยวกับตัวเด็กและสามารถของเด็ก 3) เนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกัน 4) ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมาช่วยกันคิดในเรื่องความสำคัญ ก่อนหลังของเนื้อหา 5) การวิจัยและการทดลอง 6) โอกาสในการนำเนื้อหาไปใช้ในชีวิตประจำวัน และ 7) ความพอเพียงของบุคลากร สถานที่

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2526) ได้พูดถึงหลักการในการพิจารณาเนื้อหาสาระรายวิชา มีประเด็นสำคัญคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนและการเก็บรวบรวมความคิดเห็นและข้อมูลจากสังคม โดยอาจจะถามความเห็นจากศิษย์เก่า จากบุคคลที่ใกล้ชิด จากประชาชนทั่วไป และการวิเคราะห์งานในตลาด รวมไปถึงทัศนะของอาจารย์แต่ละท่านด้วย

ในเรื่องการจัดเนื้อหาวิชา ชำรง บัวศรี (2521) อ้างโดยภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การจัดลำดับชั้นของเนื้อหาวิชาได้ดังนี้

1. จัดโดยยึดพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละวัยเป็นหลัก เพราะผู้เรียนในแต่ละระดับมีพัฒนาการต่างกัน
 2. จัดโดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลัก โดยแบ่งเนื้อหาวิชาจากง่ายไปหายาก
 3. จัดตามความมุ่งหมายของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายใหม่
- จากแนวความคิดต่างๆ เกี่ยวกับด้านเนื้อหาวิชา อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการจัดเตรียม
เนื้อหาวิชาจะต้องมีความสอดคล้องกับ ผู้เรียน เนื้อหาวิชาจะต้องมีสาระการเรียนรู้ และ
ประสบการณ์ในการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาที่จะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์
เนื้อหาวิชาจะสามารถทำให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาทางแก้ปัญหาและนำไปใช้ประโยชน์ตามตลาด รวม
ไปถึงทักษะของอาจารย์ผู้สอน

กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้

วิธีการสอนมีอยู่มากมายหลายวิธีและแต่ละวิธีย่อมเหมาะสมกับเนื้อหาวิชามากน้อยไม่
เหมือนกัน ครูจำเป็นต้องมีความสามารถพิจารณาวิธีการสอนต่างๆ ที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสมกับวิชาที่
สอนหรือเหมาะสมกับผู้เรียน การเรียนการสอนจึงจะเกิดประสิทธิภาพ จำรัส น้อยแสงสี(2520) ได้
เสนอแนวคิดที่เกี่ยวกับการที่จะเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดให้เหมาะสมนั้น ควรขึ้นอยู่กับลักษณะ
ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของบทเรียน
2. ลักษณะการเรียนรู้
3. ธรรมชาติของวิชา
4. ธรรมชาติของการพัฒนาผู้เรียน
5. ความรู้ อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา
6. ความเปลี่ยนแปลงของสังคม

Saylor; & Alexander (1974) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ดีนั้น ควรพิจารณาดังนี้

1. เนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้จากนักเรียน สังคม กระบวนการเรียนการสอน
และความรู้ที่ควรได้รับหรือไม่อย่างไร
2. มีจุดหมายไว้ชัดเจน
3. กระบวนการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสดำเนิน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาความ
สามารถความสนใจ
4. นักเรียนและครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตร
5. จุดหมายที่สำคัญมีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนภายในกลุ่ม
6. มีความเหมาะสมคล่องตัวที่จะนำไปใช้อย่างจริงจังหรือไม่อย่างไร

7. แผนงานเหมาะสมกับศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่
 8. ความต้องการเป็นแรงดันจากภายนอกได้รับการพิจารณาผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้
 สมดุลหรือไม่

9. แผนงานของหลักสูตรมีความกว้างขวางหรือไม่
 10. กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนการนั้นเป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน
 ผู้ปกครอง ประชาชน โดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพผู้ปกครอง

สันติ ธรรมบำรุง (2527: 10) กล่าวถึง หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความคล่องตัวพอสมควรและสามารถที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพ
 ต่างๆเป็นอย่างดี

2. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การศึกษาบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3. บุคคลหลายฝ่ายเช่นผู้ปกครองประชาชน นักวิชาการ นักเรียนได้มีส่วนในการพัฒนา
 หลักสูตร

4. การวางแผนหลักสูตรที่ดีจะต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

5. การดำเนินการวางแผนหลักสูตรควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อถือได้

6. ในการพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่าง ๆ เช่นรากฐานทางปรัชญาจิตวิทยาและ
 สังคม

7. หลักสูตรควรเป็นแนวกว้างเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจความถนัดและ
 ความสามารถเป็นรายบุคคล

8. หลักสูตรในระดับต่างๆ ควรจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน

9. การประเมินหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นและต้องทำเป็นระยะ ผลการประเมินจะต้องนำมา
 ปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาหลักสูตร

จากทัศนะของนักวิชาการทางการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าลักษณะของหลักสูตรที่ดี
 ควรจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีความ
 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันของรายวิชาในหลักสูตรและสามารถนำ
 ความรู้ไปใช้ได้จริง

การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือ
 สำคัญหรือกรอบแนวปฏิบัติในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาทุกระดับ ให้บรรลุความมุ่งหมายที่
 วางไว้ การจัดการศึกษาที่ดีควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิต และสังคมของผู้เรียน
 หลักสูตรจึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนา ให้มีความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ และทันต่อการ
 เปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ ได้มีนักการศึกษา และผู้ให้ความหมายของการ
 พัฒนาหลักสูตรไว้หลากหลายทัศนะดังนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2540) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่าหมายถึง กระบวนการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้

สัจด์ อุทรานันท์ (2532) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า “ การพัฒนา ” ตรงกับ คำในภาษาอังกฤษว่า “Development” มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น
2. การทำให้เกิดขึ้น ด้วยเหตุนี้การพัฒนา

หลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

อุบลรัตน์ กิจไมตรี (2544) ให้ความหมายว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การสร้างหลักสูตร หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของ สังคม โดยมีจุดมุ่งหมาย แนวทาง วิธีการ และเนื้อหาสาระเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จากแนวความคิดที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรหมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่หรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและ สภาพของเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของหลักสูตรรูปแบบและ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศึกษา

ศิลปะเป็นการเรียนรู้ถึงคุณค่าของความผูกพันระหว่างชีวิตกับศิลปะ มีความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ ก่อให้เกิดค่านิยมอันดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ ศิลปะจึงเป็นส่วนสำคัญของการศึกษา ด้วยเหตุนี้ศิลปะจึงจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จึงเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาทางด้านศิลปะ สาขาวิชาศิลปศึกษา

แนวทางหลักสูตรของโอไฮโอ (1970)

แนวทางการวางแผนการสอนศิลปะของโอไฮโอ (Ohio Guidelines for Planning Art Instruction) มีอาร์เธอร์ เอแฟลนเป็นประธานพัฒนาขึ้นในปี 1970 นิยมเรียกกันสั้นๆ ว่า “แนวทางโอไฮโอ” (Ohio Guidelines) มุ่งพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในระดับท้องถิ่น โดยสามารถนำมาต่อยอดและปรับใช้กับความต้องการและความเป็นไปได้ต่างๆ ที่ครูในสถาบันการศึกษานั้นต้องการ และมุ่งแนะนำการสอนศิลปะในระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนประกอบใหญ่ๆ ของหลักสูตรนี้ส่วนแรก คือ เป้าหมายหลัก ของหลักสูตร เป้าหมายนี้สะท้อนให้เห็นว่า (1) มุ่งสนับสนุนให้ผู้เรียนบรรลุความพึงพอใจส่วนตัว (2) ปรับปรุงระเบียบในสังคม และ (3) ส่งถ่ายมรดกทางวัฒนธรรม ในเป้าหมายหลักทั้ง 3 ข้อนี้ ยังคลี่คลายไปสู่เป้าหมายรอง หลายข้อ เช่น เป้าหมายหลักของความพึงพอใจส่วนตัว

แยกออกเป็นเป้าหมายรอง ช่วนให้นักเรียนสามารถและความคิดและการตอบรับส่วนตัวต่อผลงานศิลปะที่ผู้อื่นทำ ส่วนเป้าหมายหลักปรับปรุงระเบียบในสังคม มีเป้าหมายรอง เช่น ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ถึงว่าสังคมหลายแห่งแสดงออกถึงความเชื่อในสังคมนั้นผ่านผลงานศิลปะอย่างไร และให้เรียนรู้ว่าผู้คนในสังคมนั้นมีปฏิกิริยาตอบรับกับรูปแบบที่ศิลปินในสังคมนั้นสร้างสรรค์ เช่นไร เป้าหมายหลักด้านมรดกทางวัฒนธรรม ก็มีเป้าหมายรองหลายข้อ เช่น ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ว่าศิลปินและแสดงออกถึงความคิดเห็นของตนเช่นไร และนักวิจารณ์กับนักประวัติศาสตร์ศิลปะตอบรับต่อรูปแบบของศิลปะเช่นไร จากจุดมุ่งหมายนี้ ศิลปะกลายเป็นสื่อ เนื้อหา เช่น เนื้อหาสำหรับการแสดงออกส่วนตัว ซึ่งจะกลายเป็นสื่อเนื้อหาย่อย เช่น หาแนวคิด ดีความแนวคิด และทำงานกับสื่อ ส่วนเนื้อหาด้านการตอบรับส่วนตัว เนื้อหาย่อยประกอบด้วย การรับรู้ และบรรยายคุณสมบัติต่างๆ ด้านการเห็น ดีความผลงานศิลปะว่าน่าจะมีความหมายว่างอย่างไร และตัดสินและอธิบายนัยสำคัญ ที่ปรากฏอยู่ในผลงานศิลปะ

ในหลักสูตรนี้ เอแฟลนและคณะยังได้ระบุถึงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สำหรับกิจกรรมศิลปะต่างๆ (Objectives for art activities) ซึ่งส่วนนี้เชื่อมโยงกับเป้าหมายที่ระบุไว้ก่อนหน้านี้ ส่วนของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้จะเป็นส่วนที่นำไปพิจารณาเมื่อประเมินผลการเรียน ซึ่งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้จะเน้น 3 ด้าน คือ เน้นถึงผู้เรียน ใครคือผู้ที่บทเรียนนี้มุ่งใช้ด้วย พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนั้นจะต้องบรรลุ และวัตถุประสงค์ที่เชื่อมโยงกับการศึกษาค้นคว้านั้นๆ แนวทางโอไอโอ ยังรวมเอา หน่วยการสอน (unit instruction) ซึ่งวางแผนเป็น 5 หน่วย คือ หน่วยของเนื้อหาเรื่องราวที่สื่อความหมาย สื่อทางศิลปะ ผลงานศิลปะ การออกแบบ และแบบอย่างศิลปะ ในบางบทเรียนหน่วยเหล่านี้เป็นจุดสำคัญในสาระของบทเรียน แต่ในบางบทก็เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง คณะผู้พัฒนาหลักสูตร เชื่อว่าการพัฒนาหลักสูตรแบบเป็นหน่วยการสอน เช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ศิลปะในแต่ละสาระได้หลากหลายทั้งในการวางแผนหน่วยการสอนนี้คำนึงถึงแนวคิดหลายประเด็น เช่น การเลือกจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ความต้องการของตัวเด็ก การเลือกเนื้อหาและความหลากหลายของบทเรียน

เนื้อหาของหลักสูตรวางแผนควบคู่กับส่วนประกอบอีกส่วนของหลักสูตร คือ บทเรียนศิลปะ (art lessons) ส่วนนี้จะมีตัวอย่างบทเรียนที่สัมพันธ์กับแง่ต่างๆ ของตัวเด็ก เช่น อายุ วุฒิภาวะ แ่งมุมของหน่วยการสอนและตัวอย่าง การวางแผนรูปแบบที่จะใช้ในการเตรียมบทเรียน และเนื่องจากหลักสูตรนี้พัฒนาในระดับท้องถิ่นดังกล่าวมาแล้ว ผู้พัฒนาจึงแนะนำให้คำนึงถึงความสำคัญด้านความต้องการของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนด้วย

ส่วนประกอบสุดท้ายของ “แนวทางหลักสูตรของโอไอโอ” คือ การประเมินผล ผู้พัฒนาเชื่อว่าส่วนนี้จำเป็น มิใช่เพื่อให้คะแนนเด็ก แต่เพื่อช่วยให้ครูสามารถพิจารณาว่าเด็กบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากประเด็น 3 ประการคือ ผลงาน เกณฑ์การประเมิน และระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ ผลงานในที่นี้ รวมทั้งผลงานที่เด็กแต่ละคนทำ การพูดวิเคราะห์ศิลปะทั้งของตนเองและของผู้อื่น และความร่วมมือในกระบวนการทำงาน (กลุ่ม) เมื่อแจกแจงถึงพฤติกรรมของเด็กในการพูดและการกระทำ ซึ่งทำหน้าที่เป็นเกณฑ์การประเมินนั้นจะต้องระบุระดับที่เด็กบรรลุถึง

วัตถุประสงคืนั้นๆ ด้วย นอกจากนี้หลักสูตรยังระบุวิธีการในการสังเกตถึงผลของการสอน เป็นการประเมินอีกรูป

งานค่นคิดด้านทฤษฎีการเรียนการสอน

นอกจากจะเกิดกระแสของการค่นคว้าวิจัยมากมายในช่วงเวลาสี่ทศวรรษที่ผ่านมา ยังมีการค่นคิดในด้านของทฤษฎีทางการศึกษาศิลปะอีกมาก ถ้าพิจารณาจากผลงานวิจัยที่กล่าวผ่านมาแล้ว มีงานค่นคว้าวาทฤษฎีอยู่มากทั้งในแง่ทฤษฎีทางด้านคุณค่าและความรู้ความเข้าใจ และบ้างก็มีลักษณะบูรณาการความรู้ทั้งสองด้าน แต่ทฤษฎีที่จะกล่าวถึงในตอนต่อไปนี้เป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับในรูปของทฤษฎีด้านการเรียนการสอนศิลปะกันอย่างกว้างขวางในระดับหนึ่งคือ เป็นทฤษฎีที่มีนักวิชาการกล่าวอ้างถึงหรือได้รับการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการ หรือมีการนำไปใช้ในการเรียนการสอน หรือนำมาพัฒนาหลักสูตร หรือนำไปใช้ในการค่นคว้าวิจัยประการใดประการหนึ่งมาแล้ว ทำให้ถือได้ว่ามีความน่าเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งทฤษฎีเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วมักสร้างขึ้นในช่วงสองทศวรรษแรก (1960-1970) แต่สิ่งหนึ่งที่เรควรตระหนักก็คือ ความเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดต่างๆ ของนักวิชาการและงานค่นคว้าวิจัย มีส่วนในการปรับปรุงแบบแนวทางของทฤษฎี และทำให้ทฤษฎี และทำให้ทฤษฎีบางทฤษฎีปรับเปลี่ยนหลักการหรือ เพิ่มเติมระบบให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมในสาขาวิชาตน แลให้เหมาะสมกับข้อมูลที่มีการค่นพบอยู่เป็นระยะๆ ก่อนที่จะกล่าวถึงทฤษฎีการเรียนการสอนทางด้านความรู้และคุณค่าในสายศิลปศึกษา ควรกล่าวถึงความ เป็นมา ทางด้านทฤษฎีของศิลปศึกษาเสียก่อน เพื่อให้เข้าใจถึงรากฐานของระบบความคิดที่อยู่ในทฤษฎี

ความเป็นมาของทฤษฎีด้านศิลปศึกษา

เนื่องจากศิลปศึกษาเป็นสาขาหนึ่งในอาณาจักรของการศึกษา (Education) และการศึกษามีรากฐานมาจากทฤษฎีทางมนุษยศาสตร์ผสมผสานกับทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา (Smith, 1987:15) ซึ่งบางทฤษฎีก็มุ่งเน้นการเรียนรู้และประสบการณ์ของนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน บ้างก็เน้นเฉพาะภายในโรงเรียน ทฤษฎีทางด้านศิลปศึกษาจึงสืบสานแนวทางและรากฐานมาจากทฤษฎีปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา และหลักการเฉพาะตัวของศิลปศึกษาเองผสมผสานกันไป

ปรัชญาการศึกษาในช่วงปลายทศวรรษที่ 1950 ถึง ทศวรรษ 1960 มีแนวความคิดที่เน้นถึงการเรียนรู้และความเข้าใจของมนุษย์ว่ามีมากไปกว่าการแก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์เท่านั้น นักปรัชญาเน้นถึงพัฒนาการทางการคิด ความสามารถในการวิเคราะห์ หรือเรียนรู้เข้าใจมโนทัศน์ ความหมาย และเครือข่ายในการตัดสินใจประเมินผล รวมทั้งประสบการณ์ ความหมาย หรือความเข้าใจถึงคุณค่าทางสุนทรีย์ ปรัชญาการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาของรากฐานแนวคิดของศิลปในแนวทาง DBAE

ส่วนจิตวิทยาการศึกษานั้น ทฤษฎีแนวคิดและการค้นคว้าทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาทางการคิด (Developmental Psychology และ Cognitive Psychology) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเซาว์ปัญญาเงื่อนไขต่าง ๆ ของการเรียนรู้และปรากฏการณ์ทางจิตอื่น ๆ เช่น จินตนาการและการตระหนักรู้ในวัยต่าง ๆ ทฤษฎีพัฒนาการทางการคิดของ เพียเจต์ในเรื่องของการรับรู้ความทรงจำ การรู้ทางด้านภาษา การแก้ปัญหา ทักษะ ทักษะคิด และการกระตุ้นเร้า ล้วนเป็นหัวข้อของความสนใจทางการศึกษา ทฤษฎีของบรูเนอร์เกี่ยวกับกระบวนการของการศึกษาซึ่งคงเป็นรากฐานให้กับแนวทางการปฏิรูปหลักสูตร DBAE ดังได้กล่าวมาแล้ว ทฤษฎีและงานค้นคว้าการคิดของการ์ตเนอร์ และอะซูเบลงานค้นคว้าและทฤษฎีของอาร์กต์เนอร์ ซึ่งเดิมทีเน้นในเรื่องการคิด แต่ต่อมาเพิ่มเติมมุมมองและข้อมูลใหม่ให้กับความรู้ถึงพัฒนาการของผู้เรียน นั่นก็คือ พัฒนาการด้านศิลปะ การรับรู้ และพฤติกรรมสู่การรู้เชิงสุนทรีย์ เหล่านี้ล้วนเป็นตัวอย่างส่วนหนึ่งให้เห็นถึงรากฐานของแนวทางทฤษฎีทางศิลปศึกษาแบบ DBAE (Smith, 1987: 16-17)

อิทธิพลของการศึกษาด้านจิตวิทยาพัฒนาการนี้ มีบทบาทต่อการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการเรียนการสอนศิลปศึกษานับตั้งแต่ยุคของโลเวนเฟลด์เป็นต้น ทฤษฎีการศึกษาแบบ DBAE ซึ่งเป็นทฤษฎีทางหลักสูตรสร้างขึ้นจากการเพินหาคุณค่าต่าง ๆ ที่ภายนอกอาจจะแยกเป็นวินัยเฉพาะทาง แต่ภายในนี้ประสานเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย (DiBlasio, 1987:223) เมื่อระบบของความคิดนี้พัฒนาตัวขึ้น ก็นำไปสู่การวางโครงสร้างทางหลักสูตร ดังนั้นการพัฒนาทฤษฎีจากระบบความคิดขึ้นเป็นตัวแบบ จึงสาธิตให้เห็นว่าเครือข่ายของความคิดอันเป็นนามธรรมนั้น ถูกนำมาสร้างให้ใช้งานได้ อย่างไรก็ตาม สารที่ลึกซึ้งต่าง ๆ ความตระหนักถึงการนำไปใช้ แนวคิดและข้อบังคับต่าง ๆ ผูกโยงเป็นโครงสร้างของทฤษฎี แต่สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงก็คือ ความสอดคล้องต้องกันของเนื้อหาภายใน

ทฤษฎีด้านสุนทรีย์ศาสตร์และศิลปวิจารณ์นั้นมีมาก่อนหน้านี้แล้วในวงการปรัชญาและศิลปะ แต่ทฤษฎีที่จะกล่าวถึงในที่นี้เป็นทฤษฎีว่าด้วยการเรียนการสอนด้านสุนทรีย์และศิลปวิจารณ์ ซึ่งเป็นศาสตร์ของศิลปศึกษาโดยตรง ดังได้เกริ่นมาแล้วว่า เป็นทฤษฎีเพื่อสนองการปฏิรูปหลักสูตรแนวใหม่ของศิลปศึกษาคือ DBAE

ทฤษฎีการเรียนการสอนที่บูรณาการระหว่างสุนทรีย์ภาพและการวิจารณ์

การพูดถึงศิลปะในเชิงคุณภาพหรือความรู้สึก (สุนทรีย์ภาพ) กับการพูดถึงผลงานศิลปะในเชิงปริมาณ หรือความคิดอย่างมีหลักเกณฑ์ (ศิลปวิจารณ์) แตกต่างกันตรงที่ว่าการพูดถึงศิลปะในเชิงสุนทรีย์นั้น เป็นการพูดแสดงภูมิปัญญาแห่งผู้รู้ ถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผลงานนั้น ๆ (ostensible) ในขณะที่การพูดถึงศิลปะในเชิงวิจารณ์นั้นจะไม่อยู่ในลักษณะนี้ แต่เป็นการพูดที่อาศัยหลักการหรือทฤษฎีรองรับ (Johansen, 1978:79) ความรู้ในเชิงวิจารณ์นี้ เมะเซียวธิบายไว้ว่าเป็นความรู้พื้นฐาน (non-basic knowing) ต้องอาศัยหลักการทฤษฎีมาอ้างอิง ในขณะที่ความรู้ในเชิงสุนทรีย์เป็นความรู้พื้นฐาน (basic knowing) โดยมีต้องอาศัยการตัดสินผัดถูก หรือความเชื่อใ้มาช่วยสนับสนุน (Maccia, 1973)

ทฤษฎีของ ราล์ฟ สมิธ เคลิน และ เอแวน เคิร์น หนึ่งในทฤษฎีที่นำมาเสนอในที่นี้ หลายทฤษฎีลงพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนต่างเวลาและสถานที่กัน จึงมีการอ้างอิงถึงทฤษฎีต่างไปออกไป และหลายทฤษฎีก็มีการปรับเปลี่ยนเป็นระยะๆ แต่การปรับเปลี่ยนนั้นมักเป็นการปรับเนื้อหารายละเอียดและข้อเสนอแนะการใช้ แต่โครงสร้างใหญ่ของทฤษฎียังคงสภาพเดิม

ทฤษฎีการวิจารณ์อย่างสุนทรีย์ (Aesthetic Criticism) ของ ราล์ฟ สมิธ (Ralph A. Smith. 1968)

ทฤษฎีของ สมิธ มีการปรับปรุงประมาณ 2 ครั้ง คือ ปี 1968 กับ 1973 ทฤษฎีที่นำเสนอในที่นี้คือ ทฤษฎีต้นแบบปี 1965 ประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ๆ 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การบรรยาย (Description)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ (Analysis)

ขั้นที่ 3 การตีความ (Interpretation)

ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation)

ในทฤษฎีของ สมิธ นั้น ขั้นตอน การบรรยาย เป็นการแจกแจงถึงศัพท์ที่ระบุถึงชื่อ ประเภท หรือคุณสมบัติต่างๆ ที่สร้างขึ้นในผลงานศิลปะ เช่น ผลงานศิลปะนั้นคืออะไร เป็นวัตถุหรือใช้วัสดุหรือกลวิธีประเภทใด ข้อมูลในขั้นนี้เป็นข้อมูลที่เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ เช่น ระบุว่า “เป็นภาพสามพับในสมัยยุคกลางของทวีปยุโรป ทำจากไม้แกะสลัก” ถ้าเป็นผลงานจิตรกรรมที่มีลักษณะแสดงลักษณะ (representational art) ก็อาจกล่าวถึงเนื้อหาเรื่องราวในภาพที่รับรู้ได้ทันทีในขั้นแรก เช่น เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเทพนิยายหรือวรรณคดี ในขั้นที่สอง การวิเคราะห์ เป็นการสำรวจถึงรายละเอียดของคุณสมบัติในผลงาน ในขั้นตอนนี้จะมีการพูดถึงส่วนประกอบทางทัศน (visual elements) เช่น เส้น สี รูป ร่อง รูป ทรง พื้นผิว แสง-เงา สมิธชี้แจงว่าขั้นตอนนี้ต่างจากขั้นตอนแรกตรงที่ในขั้นบรรยายจะใช้คำนามหรือชื่อศัพท์ในการบรรยาย (ภาพสามพับ, เทพนิยาย) แต่ขั้นวิเคราะห์จะใช้คำคุณศัพท์ เมื่อกล่าวถึงคุณสมบัติส่วนประกอบทางทัศน แต่สมิธไม่เห็นด้วยกับการพูดถึงคุณสมบัติเหล่านี้ในลักษณะที่ผิวเผิน เขาชี้แจงว่าการพูดถึง สีที่สด หรือสีที่หม่น หรือรูปร่างในภาพเป็นสีเหลืองนั้นเป็นการพูดที่ขาดความลึกซึ้งเพราะคนที่ดวงตาปกติย่อมเห็นคุณสมบัติเช่นนี้ได้ ดังนั้นจึงไม่ควรใช้การพูดผิวเผินเช่นนี้ แต่คุณสมบัติที่ควรพูดถึงในขั้นนี้ควรเป็นคุณสมบัติในประเด็นของสุนทรีย์ภาพ คุณศัพท์ เช่น สีที่สดคล้อยกลมกลืนกัน รูปร่างที่ “บอบบาง” หรือ “สง่างาม” และสิ่งที่สมิธเสนอแนะให้ใช้ในการวิเคราะห์เชิงสุนทรีย์ที่สำคัญการใช้อุปมาอุปไมย เช่น “เส้นสายที่บิดเกร็ง” สีที่ส่งความรู้สึกเย็นชาหมองเหม็น “การเคลื่อนไหวอย่างระห้อยสร้อยเศร้า” ขั้นที่สามคือ ขั้นของ การตีความ สมิธกล่าวว่าการพูดที่เหมาะสมในขั้นตอนนี้ต้องพูดถึงความหมายโดยรวมของผลงานศิลปะนั้น ซึ่งแตกต่างจากการตีความเป็นส่วนๆ ดังที่ผ่านมา เขากล่าวว่า การตีความโดยรวมอาจเปลี่ยนแปลงหรือพลิกผันความคิดเห็นที่คนอื่นคิดไว้ในใจก็เป็นได้ เขาระบุว่าเนื่องจากการตีความมีความหมายและเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างผู้ตีความกับผลงานศิลปะ ในการวางแผนการสอบ ครูจึงควรระบุทั้งสิ่งที่คาดว่าผู้วิเคราะห์จะพูดหรือไม่คาดว่าจะพูด ในขั้นสุดท้าย คือ การประเมินผล นั้น สมิธ แนะนำ เป็น

ขั้นสรุปหาความดีงามผลงานผลงานศิลปะซึ่งการประเมินนี้มีรากฐานมาจากคุณภาพทางสุนทรีย์ของงานนั้น ความเป็นเอกภาพของผลงาน ความเข้มข้น หรือความลึกซึ่งประการใดประการหนึ่ง หรือหลายประการผสมผสานกัน

ทฤษฎีหนทางเชิงปรากฏการณ์แบบอัตถิภาวะของสุนทรีย์ศึกษา (An Existential-Phenomenological Account of Aesthetic Education) ของเคลิน (E.F.Kaelin) 1968

ทฤษฎีของเคลินนี้นำเสนอสองครั้ง คือ ในปี 1964 และ 1968 ข้อมูลมาจากโยฮันเซน (Johansen 1978) ซึ่งทำการศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีของเคลินฉบับปี 1968

ทฤษฎีของเคลินมีรากฐานมาจากลัทธิอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) ซึ่งเขาระบุว่าเป็นทฤษฎีเหมาะสำหรับการสอนศิลปะและการรับรู้ถึงผลงานศิลปะ ประกอบด้วยขั้นตอนสามขั้นตอน ขั้นแรก เป็นขั้นของการพิจารณาผลงานศิลปะด้วยจิตสำนึกแบบฉบับพลัน โดยสัญชาตญาณหรือความตระหนักถึงคุณภาพของผลงานนั้นโดยตรง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลในลักษณะเฉพาะตัว ปรากฏการณ์สุนทรีย์ที่เคลินกล่าวถึงนี้มีความเกี่ยวข้องกับมโนทัศน์ epoche ของนักปรัชญาชาวเยอรมัน ชื่อเอ็ดมันด์ ฮัสเซอร์ล มโนทัศน์ดังกล่าวนี้เกี่ยวกับการให้ความสนใจกับคุณภาพแท้ของผลงาน ซึ่ง เคลิน ใช้คำศัพท์นี้ว่า bracketing คือ การพิจารณาผลงานศิลปะโดยพุ่งความสนใจไปที่คุณสมบัติของผลงานเพียงอย่างเดียว ไม่คำนึงถึงสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับผลงานนั้นไม่ว่าจะเป็นศิลปินผู้สร้างงาน ปรัชญา แรงบันดาลใจ หรืออิทธิพลแวดล้อมอื่นๆ ขั้นที่สอง เคลินระบุว่า เป็นขั้นประยุกต์ในมโนทัศน์ทางสุนทรีย์ กับเนื้อหาเรื่องราวและรูปทรง (ความเป็นสองมิติหรือสามมิติ หรือสี่มิติ) ของผลงาน คุณสมบัติของการสร้างทำ หรือคุณสมบัติต่างๆ จะเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพเขาระบุว่าเมื่อถึงขั้นที่สองแล้ว ผลงานนั้นสามารถให้ประสบการณ์ที่เข้มข้น หรือแจ่มแจ้ง ก็แสดงว่าผลงานนั้นมีคุณภาพที่ดี แต่ถ้าปราศจากการรับรู้ในขั้นนั้น ก็แสดงว่าผลงานนั้นยังไม่มีคุณภาพก็จะสามารถประเมินสรุปในขั้นที่สามได้อย่างชัดเจน

ทฤษฎีสุนทรีย์ภาพเชิงพรรณนา (Descriptive Aesthetics) ของเอแวน เคิร์น (E.J. Kern. 1969)

ทฤษฎีของเคิร์นนี้ นำมาจากผลงานวิเคราะห์ทฤษฎีของโยฮันเซน (Jonansenm 1978) ซึ่งไม่พบหลักฐานว่ามีการปรับเปลี่ยนใดๆ ในเวลาต่อมา

ทฤษฎีของเคิร์นมุ่งให้ใช้วิธีการเชิงพรรณนาเป็นเครื่องมือให้นักเรียนใช้ในการบรรยายวิเคราะห์ และประเมินผลประสบการณ์สุนทรีย์ กลวิธีที่เคิร์นระบุคือ “การเปิดรับ” (Openness) ซึ่งเขาให้คำจำกัดความว่า คือ “เปิดโอกาสให้ประสบการณ์ใดก็ตามมีอยู่ในผลงานสุนทรีย์นั้นได้ปะทะสัมผัสกับตน” เคิร์นกล่าวว่า “การเปิดรับเช่นนี้ เป็นจุดเริ่มต้นของประสบการณ์สุนทรีย์ที่ผู้รับประสบการณ์จะต้องปลดปล่อยให้ตนเองเป็นอิสระจากความคิดเห็นหรือหลักการใดๆ ที่เคยมีการระบุความหมายของผลงานนั้นมาก่อน” (Johansen. 1978; citing Jerbm 1969) ทฤษฎีของ เคิร์น ประกอบด้วยกระบวนการละเอียดถึง 8 ขั้นตอน (ซึ่งกระบวนการใหญ่ๆ คือ การบรรยายส่วนประกอบต่างๆ ทางทัศน์ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของส่วนประกอบเหล่านั้น (องค์ประกอบศิลปะ) และการบรรยายถึง

ความหมายที่มีนัยสำคัญของผลงานนั้น และบั่นปลายเป็นการตัดสินคุณค่าของประสบการณ์สุนทรีย์ที่ผู้เรียนได้รับ) คือ ขั้นที่หนึ่งถึงขั้นที่ห้า จะเป็นการบรรยายถึงส่วนประกอบต่างๆ ทางทัศนและการบรรยายถึงองค์ประกอบภายในผลงานนั้น โดย เคิร์น จะใช้ศัพท์ว่า “คุณสมบัติผิวเผิน” (Surface encounters) ในความหมายเดียวกัน “ส่วนประกอบทางทัศน” และใช้ศัพท์ “คุณสมบัติที่ลึกซึ้ง” (depth encounters) ในความหมายเดียวกับองค์ประกอบทางศิลปะ” (ความสอดคล้อง ความขัดแย้ง ความสมดุล ความเคลื่อนไหว ความเป็นเอกภาพ ฯลฯ) ขั้นตอนห้าขั้นแรกมีดังนี้

ขั้นที่ 1 บรรยายคุณสมบัติที่ผิวเผิน

ขั้นที่ 2 บรรยายความสัมพันธ์ของคุณสมบัติที่ผิวเผิน

ขั้นที่ 3 บรรยายคุณสมบัติที่ลึกซึ้ง

ขั้นที่ 4 บรรยายความสัมพันธ์ของคุณสมบัติที่ลึกซึ้ง

ขั้นที่ 5 บรรยายความสัมพันธ์ของคุณสมบัติที่ผิวเผินที่ผูกโยงกับคุณสมบัติที่ลึกซึ้งอีกสองขั้นถัดมาเป็นขั้นตอนการบรรยายถึงความหมายที่มีนัยสำคัญของผลงานนั้น (หรือขั้นตีความในทฤษฎีอื่น) สองขั้นตอนนี้มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 6 พิจารณานัยสำคัญด้วยวลีสั้นๆ เพียงวลีเดียว แล้วจึงขยายความวลีนั้นให้ลึกซึ้งขึ้น อาจจะเป็นการกล่าวเชิงอุปมาอุปไมย (metaphor) หรือการเปรียบเทียบ (analogue) เคิร์นระบุว่า ขั้นตอนแรกที่เปิดให้ข้อมูลจากภายนอกผลงานมีส่วนเข้ามาเชื่อมโยงด้วย ถ้าผลงานนั้นปราศจากนัยสำคัญพอที่จะเลื่อนไปสู่ระดับอื่นก็ไม่จำเป็นต้องบรรยายไปถึงระดับที่ลึกซึ้งกว่านั้น เคิร์นยังแนะนำอีกว่าถ้ามีข้อสงสัยไม่แน่ใจในขั้นตอนนี้ ให้ลองตั้งข้อสันนิษฐานในเชิงใดเชิงหนึ่งขึ้น เช่น อาจเป็นเชิงประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์หรือยุคสมัยของศิลปิน เพราะข้อสันนิษฐานอาจช่วยเพิ่มนัยสำคัญให้ผลงานศิลปะ

ขั้นที่ 7 เปรียบเทียบความหมายเดิมในผลงานกับความหมายที่ได้รับเพิ่มเติมในภายหลัง ขั้นสุดท้าย เป็นการตัดสินคุณค่าของประสบการณ์สุนทรีย์ที่ผู้เรียนได้รับซึ่งเคิร์นระบุไว้ว่า

ขั้นที่ 8 ตัดสินนัยสำคัญต่างๆ ในผลงานศิลปะนั้น เป็นการตัดสินคุณค่าของประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับ ผลงานที่ดีนั้นจะเป็นผลงานที่ “มีภูมิต้านทานต่อการวิเคราะห์” (resists analysis) ผลงานของขั้นนี้จะพิจารณาว่าผลงานศิลปะนั้นสามารถบรรลุถึง “ความดีงาม” หรือคุณค่าอย่างไร

เคิร์นระบุว่าในขณะที่ขั้นตอน เปิดรับ เป็นขั้นตอนเริ่มประสบการณ์ ขั้นการตัดสิน นั้นเป็นขั้นตอนบั่นปลายของประสบการณ์

จะเห็นได้ว่าขั้นตอนและวิธีการที่ระบุอยู่ในทฤษฎีด้านสุนทรีย์ได้กล่าวผ่านมาแล้วนี้ ล้วนให้ความสำคัญต่อการ “พูดถึงผลงานศิลปะ” ทฤษฎีของสมิธให้ความสำคัญต่อการพูดเชิงอุปมาอุปไมยด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นภาษาศิลป์ ซึ่งเหมาะที่จะใช้ในการ พูดถึงศิลปะส่วนทฤษฎีของเคิร์นล้วนให้ความสำคัญต่อความคิดเห็น แบบไร้มายา คือ แสดงความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้วิจารณ์โดยไม่ติดยึดต่อหลักการหรือความคิดเห็นใดๆ (ของนักวิจารณ์ศิลปะอาชีพ) ที่มีปรากฏมาก่อน ให้การยอมรับนับถือต่อความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ (นักเรียน) ที่เป็ความคิดเห็นส่วนตัวอย่างแท้จริง

ทฤษฎีการเรียนรู้การสอนศิลปวิจารณ์

ศิลปวิจารณ์นั้นมักจะเข้าใจผิดกันว่าเป็นกระบวนการค้นหาข้อผิดพลาดหรือข้อเสียหรือตำหนิในผลงานศิลปะ แต่ พาร์ โยฮันเซน (Johansen, 1978) กล่าวว่า เป็นเรื่องตรงข้าม การวิจารณ์ผลงานศิลปวิจารณ์จึงควรจะเป็นวิธีที่หมายถึงกระบวนการบรรยาย วิเคราะห์ ตีความ และตัดสินคุณภาพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในผลงานศิลปะชิ้นนั้นๆ โดยเป็นการกระทำที่มีเจตนา หรืออย่างมีเป้าหมาย การวิจารณ์ศิลปะนี้เป็นการแสดงออกทางถ้อยคำ หรือใช้ภาษาและมักจะแสดงออกเพื่อสื่อความหมายว่า เรารู้อะไรบ้างเกี่ยวกับผลงานศิลปะชิ้นนั้นในเชิงทฤษฎี

ทฤษฎีที่กล่าวถึงในหมวดนี้คือทฤษฎีของ เอ็ดมันด์ เฟลด์แมน และทฤษฎีของ ยีน มิทเลอร์ 4 ทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical Theory) ของเอ็ดมันด์ เบิร์ก เฟลด์แมน (Edmund Burke Feldman) 1972

ทฤษฎีของเฟลด์แมนนั้นมีการเผยแพร่ถึง 6 ครั้ง และมีการปรับเปลี่ยนถึง 5 ครั้ง เริ่มต้นแต่ตัวแบบเดิมในปี 1966 และฉบับปรับปรุง 1967 1970 1972 1973 และ 1987 ทฤษฎีของเฟลด์แมนที่นำมากล่าวในที่นี้เป็นทฤษฎีพิมพ์เผยแพร่ในปี 1972

เฟลด์แมนแสดงถึงทฤษฎีศิลปะวิเคราะห์ (Critical theory) ของเขาว่ามุ่งที่จะสร้างหลักการในการตีความ และประเมินผลงานทางศิลปะ จุดมุ่งหมายหลักของทฤษฎีนี้คือ ความเข้าใจ (understanding) และความชื่นชม (delight) ในศิลปะ

เฟลด์แมนอธิบายถึง ความเข้าใจว่า บุคคลที่ได้รับการฝึกฝน ให้มีความเข้าใจต่องานศิลปะสามารถ “อ่านข้อมูล” ต่างๆ ทางศิลปะออก และ ข้อมูลต่างๆ เหล่านี้มีประโยชน์เพราะเป็นกลไกที่จะไปไขสู่การวิเคราะห์และตัดสินงานศิลปะ ข้อมูล ของเฟลด์แมนนั้น คือ ข้อมูลด้านคุณภาพของศิลปะซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และความเก่าแก่ (วันเดือนปีที่สร้าง) นั่นคือผู้เรียนหาหนทางที่จะเข้าใจถึงเหตุและผลว่างานศิลปะชิ้นนั้นให้อะไรแก่ตนเอง

ส่วนความชื่นชม นั้น เฟลด์แมนอธิบายว่า เมื่อบุคคลบังเกิด ความเข้าใจในงานศิลปะชิ้นนั้นให้อะไรแก่ตนเอง

ส่วนความชื่นชม นั้น เฟลด์แมนอธิบายว่า เมื่อบุคคลบังเกิด ความเข้าใจในงานศิลปะชิ้นนั้นๆ บุคคลย่อมบังเกิดความพึงพอใจ ชื่นชม ในผลงานศิลปะนั้นตามมาด้วย

เฟลด์แมน แนะนำ หนทางของการวิเคราะห์งานศิลปะ แบ่งเป็นสี่ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การบรรยาย (Description)

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง (Formal Analysis)

ขั้นที่ 3 การตีความ (Interpretation)

ขั้นที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสินใจ (Evaluation or judgment)

ในขั้นตอนของ การบรรยาย นั้น เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจารณ์ผลงานศิลปะจะสำรวจดูส่วนประกอบทางทัศนต่างๆ ที่ปรากฏแก่สายตาในทันทีทันใด หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงกลวิธีที่ผู้วิจารณ์คิดว่าเป็นกลวิธีในการทำงานชิ้นนั้นๆ ของศิลปิน ในขั้น วิเคราะห์โครงสร้าง ผู้วิจารณ์จะสำรวจ

ถึงคุณภาพขององค์ประกอบ เช่น ความสมดุล ความสอดคล้อง ความขัดแย้ง ความเคลื่อนไหว หรือ จังหวะลีลา ฯลฯ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้สามารถตีความในขั้นต่อไป ในขั้น ตีความ ผู้วิเคราะห์จะพูดถึง ความหมายของผลงานศิลปะที่มีต่อตน ในขั้นนี้ผู้วิจารณ์อาจหาข้อสันนิษฐานมาสนับสนุนความคิด หรือหลักการ ซึ่งสามารถยืนยันว่าทำไมผลงานชิ้นนั้นจึงทำให้ผู้วิจารณ์คิดเห็นเช่นนั้น การประเมินผล หรือการตัดสินงานศิลปะซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย เป็นขั้นที่จำเป็นต้องมีการสืบสวนตรวจสอบถึงเจตนา และผลที่เกิดของผลงานชิ้นนั้น โดยเปรียบเทียบกับงานศิลปะชิ้นอื่นที่คล้ายคลึงกันพิจารณาว่ามัน เหมือนหรือต่างกับงานชิ้นอื่นในยุคสมัยเดียวกันเช่นไร เฟลด์แมนเน้นว่าการที่จะตัดสินงานศิลปะ อย่างมีสุนทรียภาพนั้นจะต้องมีเหตุผลและใช้หลักเกณฑ์อย่างมีคุณธรรม

เฟลด์แมนยอมรับนับถือการวิเคราะห์ในลักษณะที่เรียกว่า แบบไร้มายา (naïve) คือวิเคราะห์งาน ศิลปะจากความคิดเห็นที่ผู้วิจารณ์มีต่อผลงานนั้นอย่างจริงจัง โดยมีต้องคำนึงถึงคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์ หรือความเก่าแก่ของผลงานหรือคำนึงถึงชื่อเสียงของผู้ที่สร้างผลงานชิ้นนั้น

ทฤษฎีกระบวนการรับรู้-ประเมินผล (Perceptual Evaluative Process) ของยีน มิตเลอร์ (Gene A. Mitter. 1983)

ทฤษฎีของ มิตเลอร์ทฤษฎีในปี 1983 มิตเลอร์เสนอทฤษฎีศิลปวิจารณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งอาศัยทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ของเซอร์ริฟเป็นรากฐาน มิตเลอร์นำทฤษฎีสองทฤษฎีนี้มาเป็น หลักสร้างระบบหรือกระบวนการที่เข้าเรียกว่า “กระบวนการรับรู้-ประเมินผล” (Perceptual evaluative process)

ระบบการเรียนการสอนศิลปวิจารณ์ของมิตเลอร์เน้นถึงขั้นตอนในการเรียนการสอนสองขั้น คือ ขั้นแรกผู้เรียนสัมผัสกับสิ่งเร้า (งานศิลปะ) และ บรรยายถึงสิ่งที่ตนรับรู้ในลักษณะบริสุทธิ์ คือ ทักษะคิดแท้ๆ ซึ่งผู้เรียนมีต่อสิ่งที่ตนรับรู้ การบรรยายในลักษณะนี้ย่อมต้องเป็นการแสดงทัศนคติ แสบๆ ความคิดที่ยังแสบอยู่ ดังนั้นในขั้นที่สอง ครูจะเป็นผู้ช่วยนำนักเรียนโดยวิธีการและขั้นตอน ต่างๆ เพื่อจะนำนักเรียนในประสบการณ์วิจารณ์ศิลปะอย่างมีหลักเกณฑ์และความรู้และวิจารณ์สิ่งที่ ตนรับรู้ด้วยสติปัญญา

ขั้นตอนต่างๆ ในอันที่จะนำไปสู่การวิจารณ์ที่มีหลักเกณฑ์และความรู้นี้มีมิตเลอร์มีวิธีการสาม ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ครูอาจใช้วิธีให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ หากคุณสมบัติที่ชี้แนะการเห็น (cue search operation) (เป็นการค้นหาความคิดเห็นจากการได้เห็นหรือรับรู้สิ่งหลายๆ สิ่งภาค วิธีการ หลายๆ วิธี ฯลฯ ที่จะแนะหรือบอกไปถึงสิ่งที่ตนค้นหายุ) มิตเลอร์แนะนำให้เพิ่มชนิดของ cue ให้มากขึ้นเพื่อให้เด็กได้เห็นมากขึ้น ความคิดจะได้กว้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 ครูควรช่วยแนะให้นักเรียนเกิดความคิด สังเกตเกี่ยวกับสิ่งที่ตนรับรู้หลากหลาย ขึ้น ควรแนะให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านรูปลักษณ์ คุณค่า ฯลฯ เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เข้าใจถึงความ หลากหลายนั้นแม้ในขั้นนี้จะไม่ถ่วงแท้นัก

ขั้นตอนที่ 3 ในขั้นนี้นักเรียนเริ่มมีความรู้สึกซึ่งและกว้างขึ้น นักเรียนจึงสามารถหันกลับไป พิจารณางานศิลปะชิ้นที่ตนศึกษาสำรวจอยู่ แนะนำเนื่องจากนักเรียนรู้กว้างขึ้น และได้รับการแนะให้ค่อย

เคยกับการหาหลักฐานมาประกอบนักเรียนอาจพยายามหาหลักฐานมาอ้างอิงสนับสนุนความคิดของตนจากประวัติศาสตร์ศิลปะด้วยความยินยอมและสมัครใจในใคร่รู้

ระบบการเรียนการสอนศิลปะวิจารณ์ในกระบวนการของมิทเลอร์ จะเห็นว่ามิทเลอร์เริ่มด้วยการปูพื้นฐานผู้เรียนในลักษณะที่ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงรูปแบบ รูปลักษณะ ต่าง ๆ ของศิลปะเสียก่อน คือ ฝึกให้เกิดการรับรู้ทางการเห็นศิลปะโดยทั่วๆ ไป เช่น ดูคุณสมบัติของเส้น สี รูปร่างรูปทรง พื้นผิว แสง-เงา และองค์ประกอบศิลปะที่อยู่ในผลงานศิลปะนั้น ในขั้นตอนนี้นักเรียนเริ่มสัมผัสกับแบบอย่าง (style) ของผลงานศิลปะว่าในแบบอย่างนั้นๆ คุณสมบัติของส่วนประกอบทางทัศน (เส้น สี รูปร่าง ฯลฯ) และคุณสมบัติเหล่านี้มีการเชื่อมโยงเป็นองค์ประกอบของผลงานนั้นในลักษณะใด มิทเลอร์ แนะนำให้จัดหา cue ที่หลากหลาย เช่น ผลงานชิ้นอื่นๆ ของศิลปินอื่นๆ ที่คล้ายคลึง (อยู่ในแบบอย่างเดียวกัน) หรือต่างแบบอย่างกันเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ถึงผลงานศิลปะในหมวดเดียวกันหรือต่างหมวดกัน เพื่อขยายขอบข่ายทางความคิดของผู้เรียนให้กว้างขวางหลากหลายขึ้น

ขั้นตอนต่อมาครูนำผู้เรียนเข้าสู่การจัดระบบความคิดให้แคบเข้า เช่น ผลงานศิลปะหลายๆ แบบอย่าง อาจมีคุณสมบัติร่วมกันได้ เช่น งานศิลปะในลัทธิบาบิกนิยม (จิรห) มีรูปแบบเรขาคณิต เช่นเดียวกับศิลปะลัทธิสาร์ตดศิลปะ (Minimal art) อนุตรนิยม (Suprematism) และลัทธิรูปทรงแนวใหม่ (Neoplasticism) เพียงแต่ว่าแต่ละแบบอย่างทีกล่าวนี้นี้ ย่อมมีแนวทางและแนวคิดที่แตกต่างกัน จึงทำให้สามารถแยกออกเป็นแบบเฉพาะตัว คือ ในขั้นตอนนี้มีทเลอร์ แนะนำให้ครูนำผู้เรียนสู่ความเข้าใจหมวดหมู่ใหญ่ๆ ของผลงานศิลปะและให้เห็นถึงความแตกต่างของรูปลักษณะ หรือคุณค่าที่แตกต่างกันด้วย

ขั้นตอนที่สามนั้น มิทเลอร์ระบุว่า เมื่อผู้เรียนเริ่มเกิดการรับรู้ที่ลึกซึ้งขึ้น ก็สามารถหันมาพิจารณาผลงานที่ตนเองจะศึกษารับรู้-ประเมินผลอยู่ ผู้เรียนสามารถรวบรวมหรือสร้างสูตรในการตัดสินผลงานชิ้นนั้นๆ และจะสามารถหาข้อความที่สามารถที่จะโต้แย้งหรือสนับสนุนความคิดของตน โดยอ้างอิงด้วยความรู้และความเข้าใจ ที่ได้รับจากการที่ได้ผ่านประสบการณ์ในการหาคุณสมบัติที่ชี้แนะการเห็น ในขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ความใคร่รู้และเสาะหาความรู้เพื่อช่วยยืนยันความคิดเห็นของตนโดยสมัครใจ เช่น หาหนังสืออ่านเพิ่มเติม หรืออ่านบทความด้านศิลปะ หรือไปเยี่ยมชมผลงานในหอศิลป์ พิพิธภัณฑ์หรืองานนิทรรศการศิลปะ หรือไปชมวัดวาอาราม โบราณสถาน เป็นต้น

ทฤษฎีทางการวิจารณ์ที่กล่าวถึงทั้ง 2 ทฤษฎีต่างก็ระบุขั้นตอนที่สอดคล้องต่อการบรรยายตีความและตัดสินผลงานศิลปะและต่างก็ให้ความสำคัญต่อการวิจารณ์ในลักษณะที่ไร้มายา หรือการวิจารณ์จากความคิดเห็นที่แท้จริงของผู้เรียน

ทฤษฎีระบบการเรียนการสอน (หลักสูตร) สุนทรียศึกษา

เป็นทฤษฎีหลักสูตรซึ่งนักวิชาการศิลปศึกษาจะอ้างอิงในนามของทฤษฎีสุนทรียศึกษา โดยเฉพาะทฤษฎีของโปรดี ทฤษฎีของหลักสูตรต่างกับทฤษฎีการสอนเฉพาะทางก็ในแง่ที่ว่า ทฤษฎีหลักสูตรจะกล่าวถึงเป้าหมายของการศึกษา เนื้อหาที่ครบถ้วนทุกด้านและขั้นตอนการเรียนรู้ การ

จัดการด้านการเตรียมสื่อการสอน ประเภทของสื่อที่ใช้และการประเมินผล ทฤษฎีสุนทรียศึกษาที่สำคัญ 2 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีของ แฮร์รี โบรดี และพาร์ โยฮันเซน

ทฤษฎีสุนทรียศึกษา (Aesthetic Education) ของแฮร์รี โบรดี (Harry Broudy) 1972 ทฤษฎีของโบรดีมีการนำเสนอ 4 ครั้ง คือ ปี 1965, 1972, 1974, 1975 และนำขั้นตอนในทฤษฎีมาพัฒนาเป็นกระบวนการในทฤษฎีใหม่ในปี 1981 ทฤษฎีที่นำมาอ้างถึงในที่นี้คือ ทฤษฎีในปี 1972 ทฤษฎี สุนทรียศึกษา ของโบรดี เป็นระบบของการเรียนการสอนวิชาศิลปะ ในที่นี้หมายถึงสามารถปรับใช้กับศิลปะทุก ๆ หมวด ในสายจิตรศิลป์ เช่น ดนตรี ทัศนศิลป์ การเต้นรำ ศิลปะการแสดง หัวใจของทฤษฎีนี้อยู่ที่สิ่งที่ โบรดีเรียกว่า การรับรู้ที่มีศิลปะ (Artistic perception) ซึ่งเขาจัดให้ศูนย์กลางของสุนทรียศึกษา การรับรู้ที่มีศิลปะนี้ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการรับรู้สองทางคือ ความรู้ซึ่งอย่างมีสุนทรีย์ (Aesthetic apprehension) และการวิเคราะห์ต่าง ๆ (Analysis into parts) และสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิด ความรักอย่างรู้แจ้ง (Enlightened cherishing) นั่นคือ ความสามารถที่จะรักทะนอมเห็นคุณค่าของสิ่งอันเป็นสุนทรีย์วัตถุ (aesthetic objects) เพราะได้รู้แจ้งถึงคุณค่าของสุนทรีย์วัตถุนั้นๆ

ทฤษฎีของโบรดี ประกอบด้วยขั้นตอน ประมวลได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ชำนาญพิจารณาถึงมาตรฐานของศิลปะ โบรดีแยกออกเป็นสองจำพวกใหญ่ คือ

1. ศิลปะที่เป็นศิลปะแท้ (serious art) ได้แก่ ศิลปะในระบบ (classic) คือ ศิลปะที่เป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะกันมาแต่อดีต และศิลปะนอกระบบ (avant-grade) คือผลงานล้ำยุค แปลกใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดทำกันมาก่อน แต่วงการศิลปะยอมรับนับถือว่าเป็นงานศิลปะ

2. ศิลปะมวลชนนิยม (popular art) ได้แก่ ศิลปะเพื่อธุรกิจเช่น แฟชั่นเสื้อผ้า รถยนต์ ภาพโปสเตอร์ รูปแบบของสิ่งของเครื่องใช้ที่นิยมกันในระยะเวลาหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้สร้างและวางแผนหลักสูตรเลือกสื่อการสอนตามมาตรฐาน 4 ด้านคือ

1. สื่อที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบการรับรู้ (Sensory properties)
2. สื่อที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้าง (Formal properties)
3. สื่อที่มีคุณสมบัติด้านความรู้สึก (Expressive properties)
4. สื่อที่มีคุณสมบัติด้านเทคนิค (Technical properties)

ขั้นที่ 3 ผู้สร้างและวางแผนหลักสูตรเลือกตัวอย่างสุนทรีย์วัตถุ (Aesthetic exemplars) เพื่อใช้ในการเรียนการสอน วัตถุที่เลือกมี 5 ประเภท คือ

1. ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านส่วนประกอบการรับรู้
2. ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านโครงสร้าง
3. ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านความรู้สึก
4. ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติด้านเทคนิค
5. ผลงานศิลปะที่มีคุณสมบัติพิเศษด้านสุนทรีย์

ขั้นตอนที่ 4 ครูเป็นผู้นำบทเรียนในประสบการณ์การแสดงออกสามด้านคือ

1. ประสบการณ์ศิลปะปฏิบัติ (จากวัสดุต่าง ๆ)
2. ประสบการณ์ด้านสุนทรีย์จากงานศิลปะที่เลือกสรร
3. ประสบการณ์ด้านศิลปวิจารณ์

ประสบการณ์ข้างต้นจะเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในศิลปะเนื่องมาจากสองสาเหตุ คือ เนื่องจากความกระจ่างแจ้ง (clarification) และเนื่องจากเกิดความกระจ่าง (clarification) และเนื่องจากเกิดความรู้และการศึกษาที่เข้มข้น (intensification)

ขั้นตอนที่ 5 ผู้เรียนจะสามารถที่จะรับรู้เนกเซน นักประวัติศาสตร์ด้านศิลปะ (art historian) นักวิจารณ์ด้านศิลปะ (art critic) และผู้รักความงาม (aesthetician)

ดังนั้นในขั้นตอนต่อไป ผู้เรียนจะบังเกิด ความรักอย่างรู้แจ้ง (Enlightened cherishing) ซึ่งเป็นความรักเห็นคุณค่าในศิลปวัตถุที่มีรากฐานมาจากความรู้และได้วิเคราะห์โดยถ่องแท้แล้ว (A love justified by knowledge) แบบลมๆ แล้งๆ หลับหูหลับตามตามเขาไป คือ รักอย่างมีสตินั่นเอง

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีหลักสูตรสุนทรียศึกษาของโบรดี เสนอแนะวิถีทางให้บุคลากรสองฝ่ายซึ่งได้แก่นักวิชาการ และครูด้านศิลปศึกษา โดยนักวิชาการทำหน้าที่พิจารณาเลือกสื่อต่างๆ ในการเรียนการสอนในฐานะของผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ครู ซึ่งเป็นบุคลากรฝ่ายที่จะนำไปใช้จริง

ในการสอนนักเรียน สื่อที่โบรดีกล่าวถึงนี้ได้แก่วัตถุศิลปะต่างๆ ในการเรียนการสอน นับตั้งแต่ตัวแบบหลักสูตร หนังสือ ชุดการสอน หรือสื่อการสอนประเภทต่างๆ เช่น ภาพจำลองผลงานศิลปะ วิดีโอ สไลด์ เลเซอร์ดิสก์ สื่ออัลติมีเดียนั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่เลือกสรรให้เหมาะสมกับเนื้อหาต่างๆ ซึ่งในที่นี้โบรดีแบ่งเป็น 5 คุณสมบัติ โดยมีครุณาไปใช้เพื่อสร้างประสบการณ์ความรู้ และคุณค่าแก่ผู้เรียนในด้านต่างๆ ตามที่ระบุอยู่ในทฤษฎี เพื่อให้ผู้เรียนได้รับผลอันปลายก็คือ เกิดความรักอย่างมีเหตุมีผลต่อผลงานศิลปะ คำอธิบายของโบรดีถึงความหมายของคุณสมบัติ 5 ประเภทของสื่อมีดังนี้

คุณสมบัติด้านส่วนประกอบรับรู้ (Sensory properties) หมายถึงคุณสมบัติด้านส่วนประกอบต่างๆ ทางทัศน์ (visual elements) ได้แก่ สี เส้น รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว คุณสมบัติด้านโครงสร้าง (Formal properties) คือ คุณสมบัติที่เกิดจากการเชื่อมโยงส่วนประกอบเหล่านั้นเข้าด้วยกัน (organization of elements) หรือ (structure of art) เช่น จังหวะลีลา ความสมดุล สัดส่วน จุดเด่น-จุดด้อย คุณสมบัติด้านความรู้สึก (Expressive properties) คือคุณสมบัติที่ผลงานศิลปะชิ้นนั้นให้ความรู้สึกอารมณ์แก่ผู้ดู เช่น รู้สึกสงบ รู้สึกสดชื่นร่าเริง รู้สึกรุนแรง รวดเร็วคุณสมบัติด้านเทคนิควิธีการ (Technical properties) คือ ผลงานศิลปะนั้นแสดงให้เห็นวิธีการหรือเทคนิคเด่นชัด ภาพจิตรกรรมบางภาพแสดงร่องรอยของที่แปรงหรือพู่กันที่ตัวไปมารวดเร็ว รอยแปรงหยาบ บางภาพเกลี่ยนุ่มนวลเนียน ไม่มีรอยแปรงปรากฏ ประติมากรรมบางชิ้นเห็นรอยสลักเด่นชัด บางชิ้นรู้ว่าเป็นงานปะเชื่อมโลหะ บางชิ้นแสดงว่าหลอม หรือเทคนิคจิตรกรรมประเภท ปะติด (Collage) เหล่านี้ เป็นต้น ส่วนคุณสมบัติพิเศษด้านสุนทรีย์นั้น (extra aesthetic function of works of art) มีความหมายในแง่คุณสมบัติที่ผลงานศิลปะ นั้นสนองความต้องการ ความมุ่งหมายที่จะแสดงออกถึงความคิดเห็นหรือทัศนคติของผู้สร้างได้หรือไม่ ประติมากรรม “จูบ” ของโรแดง รูปสลักที่ผิวพื้นนวลเนียนของร่างบุรุษและสตรีที่กอดจูบกััน

ผสมผสานกับรอยผิวขรุขระหยาบรุนแรงของแท่นที่รองรับร่างส่อทัศนคติของผู้สร้างเช่นไร และผลงานสนองตามนั้นหรือไม่ เป็นต้น ด้านนี้เป็นด้านที่เป็นบทบาทหน้า (function) ของศิลปะนั้นหรือไม่ เป็นต้น ด้านนี้เป็นด้านที่เป็นบทบาทหน้าที่ (function) ของศิลปะซึ่งมิได้หมายแคบๆ แค่เพียงสนองหรือให้ประโยชน์เช่นในงานศิลปะประยุกต์เท่านั้น แต่หมายถึงการที่ผลงานศิลปะชิ้นหนึ่งๆ นั้นสื่อความหมายกับผู้ดูเช่นไรแตกต่างกัน นั้นมีคุณค่าสองประเภทคือ คุณค่าในตัวของมันเอง และคุณประโยชน์ส่วนใหญ่แล้วเราได้ซื้อผลงานจิตรกรรมมาเพื่อปิดรอยร้าวของฝาบาน เราอาจซื้อถ้วยชามมาใช้ใส่อาหาร แต่เรามักไม่ซื้อจิตรกรรม ประติมากรรมเพื่อประโยชน์ใดประโยชน์หนึ่ง เราซื้อเพราะมันสื่อความหมายบางอย่างกับเรา ซึ่งอาจจะเป็นการสื่อในประเด็นของวัฒนธรรม ประเด็นของสังคม ประวัติศาสตร์หรือผลงานนั้นสื่อถึงความงาม ความรื่นรมย์ จรรโลงจิตใจของเราผู้เสพ ดังที่บางครั้งเราสรุปง่าย ๆ ว่าซื้อเพราะ “สวยถูกใจ” ความสวยถูกใจหรือเพราะมันสื่อความหมายกับเรานี้อาจเกิดกับผู้อื่นด้วย มิใช่แต่กับเราคนเดียว เป็นสิ่งที่เข้าใจร่วมกันและมีได้เป็นสิ่งที่จะนำไปใช้ในประโยชน์หรือเพื่อไปทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งได้ดังนั้น ถ้าวัตถุศิลปะที่ใช้เป็นสื่อ่นั้นเป็นผลงานศิลปะประยุกต์ เช่น ภาพโปสเตอร์โฆษณาหรือเซรามิกซ์ ครูอาจถามนักเรียนถึงทั้งคุณค่าและคุณประโยชน์ที่ผลงานชิ้นนั้นสนอง แต่ถ้าเป็นผลงานที่เป็นวิจิตรศิลป์ ก็ควรเป็นคำถามของการประเมินคุณค่าของตัวงานศิลปะเท่านั้น

7. ทฤษฎีการสอนความซาบซึ้งในศิลปะ (Theory of Teaching Art Appreciation) ของพาร์ โยฮันเซน (Per O. Johansen) 1978

ทฤษฎีของโยฮันเซนนั้นเผยแพร่สู่สาธารณชน 2 ครั้งคือ ในปี 1979 และ 1982 ทฤษฎีที่นำเสนอในที่นี้คือทฤษฎีที่เป็นต้นฉบับจากงานค้นคว้าของโยฮันเซนในระดับปริญญาเอก (Johansen, 1978)

ทฤษฎีของโยฮันเซนนั้น เป็นทฤษฎีหลักสูตร มี 3 กระบวนการตามลำดับ ดังนี้

1. กระบวนการ ก. ขั้นเตรียมการสอน (preparatory teaching)

- รูปแบบเก่าในอดีต (distant past)
- รูปแบบทัศนศิลป์ (styles)
- รูปแบบใหม่ในอดีต (recent past)
- สอบประวัติศาสตร์ศิลป์
- เทคนิควิธีการของทัศนศิลป์ (techniques)
- จิตรกรรม ประติมากรรม

2. กระบวนการ ข. การสอนขั้นเตรียมการ (preparatory teaching) สอนสิ่งที่โยฮันเซนเรียกว่า bracketing คือการพิจารณางานศิลปะ โดยมุ่งไปที่ผลงานเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงสิ่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผลงานนั้น เช่น ศิลปินผู้สร้างงาน ปรัชญาแรงบันดาลใจ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

ในกระบวนการ ข. นี้ การสอนการ bracketing จะสอนสามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

2.1 การบรรยายคุณภาพโดยรวม (Description of pervasive quality)

2.2 การตีความของส่วนต่างๆ (Interpretation of parts)

2.3 การประเมินคุณค่าทางสุนทรียภาพ (Evaluation of aesthetic worth)

3. กระบวนการ ค. การสอนประสบการณ์ขั้นบรรลุผลด้านความซาบซึ้งในศิลปะ (Achievement in experience) มีสามขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 การพิจารณาภายในพิจารณาโดยรวมการบรรยายเกิดความประทับใจ (impression)

ขั้นที่ 2 การพิจารณาภายในความเข้าใจการบรรยายและตีความ (expression)

ขั้นที่ 3 การพิจารณาภายในรู้แจ้งต้องแท้ประเมินผลเกิดความศรัทธาหรือซึ้งชม (commitment)

กระบวนการของทฤษฎีการเรียนรู้การสอนให้เกิดความซาบซึ้งในศิลปะ (Art appreciation) ของโยฮันเซน มี 3 ขั้นตอน ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นเตรียมการเสีย 2 ขั้นตอน ซึ่งจะนำไปสู่ขั้นประสบการณ์ด้านความซาบซึ้งในศิลปะ

ขั้นเตรียมการประกอบไปด้วยขั้นของการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับศิลปะเสียก่อน แล้วจึงฝึกประสบการณ์ที่โยฮันเซนเรียกว่า พิจารณาจากภายใน ขั้นแรกของการเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความรู้ โยฮันเซนเสนอว่าผู้เรียนควรได้รับความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลป์ ซึ่งเขาระบุว่าผู้เรียนควรได้เรียนถึงความของศิลปะ ทั้งในด้านแบบอย่าง (styles) และเทคนิควิธีการ (techniques) ของศิลปะ เนื่องจากการเรียนรู้ถึงประวัติศาสตร์ ก็คือ การเรียนรู้ถึงผลงานศิลปะในอดีต ดังนั้นการเรียนรู้ในด้านแบบอย่างเก่าในอดีต (distant past) โยฮันเซน หมายถึง แบบอย่างตั้งแต่ศิลปะก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงยุคประมาณช่วงเวลาของศิลปะบาโรกในตะวันตก ส่วนแบบอย่างใหม่ในอดีต (recent past) คือ ช่วงตอนที่นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่จัดให้เป็นช่วงศิลปะสมัยใหม่ (modern art) ซึ่งมักจะแบ่งประมาณยุคนีโอคลาสสิก ยุคโรแมนติก จวบจนกระทั่งถึงศิลปะในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 20 ที่ทำกันมาแล้ว และที่บันทึกอยู่ในประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถนำมาสอนมาเรียนกันได้ ผลงานศิลปะที่นำมาเรียนกันเพื่อรู้ถึงแบบอย่างนี้ก็รวมทั้ง 3 แขนงของทัศนศิลป์ คือ จิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการความสามารถในความเข้าใจของเด็กวัยต่างๆ ส่วนด้านเทคนิควิธีการของศิลปะนั้น โยฮันเซน ชี้แจงว่าให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ความรู้ในด้าน จิตรกรรม และประติมากรรมเท่านั้น (เพราะพวกเราที่เรียนศิลปะจะไม่มีความรู้ลึกซึ้งในเรื่องของกลวิธีด้านสถาปัตยกรรมดังเช่นผู้ที่เรียนด้านสถาปัตยกรรม)

ในขั้นเตรียมการที่ 2 นั้น คือ ฝึกหรือให้ผู้เรียนสู่ประสบการณ์เรียนรู้ในลักษณะที่เรียกว่า การพิจารณาจากภายใน (bracketing) คือการที่ผู้เรียนพิจารณาวิเคราะห์งานศิลปะด้วยสายตาและแสดงความคิดเห็นด้วยคำพูดจากความรู้สึกส่วนตัว ในลักษณะ ไร้มายา (naïve) โดยไม่ต้องคำนึงถึงความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้อื่น (เช่นนักวิจารณ์ศิลปะ) หรือไม่คำนึงถึงว่าผู้สร้างงานคือใคร สำคัญหรือมีชื่อเสียงเช่นไร หรือไม่คำนึงว่าสิ่งนั้นของสูงหรือรูปเคารพ ซึ่งต้องพูดด้วยความเคารพบูชา เป็นต้น นั่นคือ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนฝึกให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เฉพาะตัวอย่างจริงใจ เมื่อฝึกดังนี้แล้วผู้เรียนพร้อมที่จะก้าวไปสู่ขั้นฝึกความซาบซึ้งในศิลปะ

ในขั้นสุดท้ายนี้ เป็นขั้นรวบรวมประสบการณ์ทั้งมวลที่ผู้เรียนได้รับผสมผสานกัน ผู้เรียนใช้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะที่มีอยู่ผสมผสานกับความคิดเห็นส่วนตัวกระทำการแจกแจงบรรยายถึงส่วนประกอบต่างๆ ในผลงานศิลปะที่นำมาฝึกประสบการณ์แก่ผู้เรียนในลักษณะการพิจารณาโดยรวม (prehension) อย่างครอบคลุม (grasping) โยฮันเซนเสนอแนะว่าประสบการณ์ในการแจกแจงแยกย่อยเป็นขั้นๆ หรือเป็นส่วนๆ นั้นควบคู่มาความสามารถในการเห็นถึงสิ่งนั้นทั้งตัวควบคู่มาความสามารถในการเห็นถึงสิ่งนั้นโดยรวมสมมุติว่าเราดูเสื้อสำเร็จรูปตัวหนึ่ง เราเห็นเสื้อและ ความ เป็นเสื้อนั้นทั้งตัวควบคู่ไปกับการเห็นส่วนประกอบ เช่น ปกเสื้อ กระดุม ลายผ้า การตัดเย็บ แบบเสื้อ เป็นต้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดความประทับใจในผลงานศิลปะนั้น ในขั้นต่อไปคือ การบรรยายและตีความ ส่วนประกอบต่างๆ ของผลงานศิลปะนั้น คือทำการโยงส่วนประกอบย่อยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างกัน จะทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งนั้นควบคู่กัน (comprehension) ซึ่งขั้นนี้จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ความสามารถในการแสดงออกหรือได้ประสบการณ์ในการแสดงออก จากนั้นผู้เรียน ภายใต้ของการนำของครูจะแสดงความคิดเห็นส่วนตัวผสมผสานกับความรู้ ตัดสินประเมินผลงานศิลปะนั้นด้วยความรู้แจ้งอย่างถ่องแท้ ซึ่งในขั้นนี้ทำให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของผลงานศิลปะเกิดความศรัทธาหรือชื่นชม และยอมผูกมัดตัวเอง (commitment) เช่น ยินยอมที่จะใช้ตนเองเป็นผู้รับรองคุณค่าของผลงานนั้น คือเกิดค่านิยมในผลงานศิลปะนั้น

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีทางด้านหลักสูตรการสอนนั้นมีลักษณะของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสอนทั้งในด้านสุนทรียและศิลปวิจารณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญทั้งสองทฤษฎี เช่น แนวคิดของการพิจารณาผลงานศิลปะแบบไร้มายามีปรากฏให้เห็นเด่นชัดในทฤษฎีของโยฮันเซน ขั้นตอนของการบรรยาย ตีความและประเมินผลก็ปรากฏอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ด้วยกันทั้งสองทฤษฎี การตอบรับของนักวิชาการต่อทฤษฎี ในแง่ของความคิดเห็นการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ หรือการนำไปใช้

ทฤษฎีของสมิธ (1968,1973)

เอลเลียต ไอสนอร์ (Eisner, 1968: 47) อ้างอิงถึงทฤษฎีของสมิธ (smith, 1968) ในฐานะแนวคิดใหม่ของหลักสูตรศิลปศึกษาที่คำนึงถึงทักษะและความเข้าใจที่มีคุณค่าต่อเด็ก นอกเหนือจากศิลปะปฏิบัติ ซึ่งเป็นคุณค่าที่ถูกต้องเหมาะสมและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาด้านศิลปะ ชาร์ล ดอร์น (Dorn. 1981: 28) อ้างถึงสมิธ (Smith. 1968) ว่าเป็นหนึ่งในนักวิชาการที่มีส่วนในการมอบผลงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์และศิลปวิจารณ์ให้แก่วงการศิลปศึกษา จอร์จ เกฮิแกน (Geahigan. 1983: 19) กล่าวถึงว่านักทฤษฎียังไม่สามารถคัดค้านทฤษฎีที่ถูกต้องลงตัวย จะเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนทฤษฎีอยู่เป็นระยะๆ โดยเกฮิแกนยกตัวอย่างถึงสมิธในปี 1968 และปี 1973 พาร์ โยฮันเซน (Johansen. 1979: 4) วิเคราะห์ทฤษฎีด้านศิลปวิจารณ์ ทำให้ไม่สอดคล้อง กับจุดประสงค์ของทฤษฎีซึ่งมุ่งใช้เป็นทฤษฎีการรับรู้เชิงสุนทรีย ชื่อของขั้นตอนเหล่านี้ไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับขั้นตอนในทฤษฎีของนักสุนทรียศาสตร์คนอื่นๆ อีกทั้งคำจำกัดความก็กว้างมากจนไม่สามารถหาข้อยุติ

หรือกำหนดเป็นระบบ พอที่จะนำมาใช้ในการวางแผนการสอน โคโรสซิคกับบลินน์ (Koroscik; & Blinn. 1983) อ้างขั้นตอนของสมิธ (1973) และเฟลด์แมน (1973) ในงานวิจัย ซึ่งต่อมาอีก 5 ปี นำมาใช้ค้นคว้าร่วมกับออสแมนและเดอซูซา (Koroscik, Osman; & DeSouza. 1988) อีกครั้ง เทอร์รี เซลเลอร์ (Zeller, 1983) นำเอาขั้นตอนในทฤษฎีของสมิธ (1973) และโบรดี (1972) ไปลองวางแผนประยุกต์ใช้กับการพิพิธภัณฑศึกษาเพื่อให้ประสบการณ์การวิเคราะห์เชิงสุนทรีย์แก่เด็ก

ทฤษฎีของเคลิน (1964,1968)

พาร์ โยฮันเซน (Johansen, 1978: 96-104) วิเคราะห์ว่าทฤษฎีของเคลิน (ปี 1968) ขั้นที่ 1 และ 3 เป็นขั้นของกระบวนการของความซาบซึ้งในศิลปะ ส่วนขั้นที่ 2 เป็นกระบวนการวิเคราะห์ เช่นเดียวกับทฤษฎีของเฟลด์แมนและมิทเลอร์โยฮันเซนเห็นด้วยกับเคลินในกรณีการวิจารณ์แบบสนใจเพียงคุณภาพแท้ของผลงาน (bracketing) เขาเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการวิจารณ์ในสาขาวิชาที่เป็นสุนทรีย์ศึกษาเพราะเคลินให้ความสำคัญต่อผู้รับประสบการณ์ (ผู้ทำการวิจารณ์/นักเรียน) คือ ยอมรับนับถือความคิดเห็นแท้จริงของนักเรียน และให้ความสำคัญต่อโครงสร้างทางคุณภาพเปิดหนทางให้ประสบการณ์สุนทรีย์ได้ก่อเกิดในตัวบุคคล โยฮันเซนเห็นว่าทฤษฎีของเคลินสร้างขึ้นอย่างถูกต้องเหมาะสมสำหรับพื้นฐานด้านการวิจารณ์ที่สามารถนำไปใช้เรียนและสอน อีกทั้งทฤษฎีของเคลินไม่เป็นศิลปะวิจารณ์จนสุดขีด และไม่ใช่อรรถวิภาษณ์จนสุดขีด เขาวิจารณ์ว่าแม้ทฤษฎีของเคลินไม่มีการวางแผนผังของตัวแบบทฤษฎี (model) แต่ก็ไม่น่าจะยากในการนำไปใช้ จอร์จ เกฮิแกน (Geahigan, 1980: 54) อ้างอิงถึงทฤษฎีของเคลิน (1964,1968) ว่าเป็นเอกสารอ้างอิงสำคัญในด้านศิลปะวิจารณ์ของวงการศิลปศึกษา

ทฤษฎีของเคิร์น (1969a)

โยฮันเซน (Jonansen, 1978: 104-109) วิเคราะห์ทฤษฎีของเคิร์น ปี 1969 a ว่า เนื้อหาในขั้นตอนที่ 1-7 ประกอบด้วยการบรรยายและวิเคราะห์ส่วนต่างๆ และเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ฯลฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนเดียวกันกับ บรรยาย วิเคราะห์ ดีความของเฟลด์แมน และมิทเลอร์เพียงแต่ใช้ชื่อที่ต่างกัน ส่วนขั้นของการเปิดรับ (openness) นั้นคล้ายกับการพิจารณาแบบ bracketing ของเคลินมากกว่าจะเป็นโครงสร้างความซาบซึ้งในศิลปะของอินการ์ดเด็น (Ingarden) ดังที่ได้กล่าวไว้ในจุดมุ่งหมายของทฤษฎี โยฮันเซนตั้งว่า ขั้นที่ 8 ของทฤษฎีเป็นแนวคิดที่เป็นปัญหาเพราะขาดความกระจ่าง เช่น ประโยคว่า “ผลงานที่ดีนั้นจะเป็นผลงานที่มีภูมิทัศน์ทางวิเคราะห์ หมายถึงอะไร เขาคิดว่าเคิร์นควรอธิบายให้กระจ่างว่าจะใช้ถ้อยคำอย่างไรในการตัดสิน “คุณภาพ” ของผลงานศิลปะ

ทฤษฎีของเฟลด์แมน (1966,1967,1970,1972,1973,1987)

ไมเคิล เดย์ (Day, 1985: 236) เสนอแนะให้ใช้ทฤษฎีของเฟลด์แมน (1972) ในการฝึกทักษะด้านการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ให้นักเรียน โยฮันเซน (Johansen. 1978: 83-90) วิจารณ์

ทฤษฎีของเฟลด์แมน (Feldman. 1972) ว่าขาดโครงสร้างทางสุนทรียภาพ ทำให้ไม่เหมาะสมสำหรับนำไปสอนในการศึกษาด้านศิลปะเพราะเฟลด์แมน ระบุว่าทฤษฎีของตนเป็นทฤษฎีด้านศิลปวิจารณ์ที่มุ่งให้นำไปใช้สอนในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าของวุฒิภาวะทางสุนทรีย แต่ในเนื้อหาของทฤษฎีกลับไม่มีประสบการณ์ไปสู่จุดนั้น โยฮันเซนกล่าวโดยสรุปว่าทฤษฎีของเฟลด์แมนยังไม่เหมาะสมถูกต้อง เนื่องจากมุ่งสู่ความรู้เชิงวิทยาศาสตร์เน้นเรื่องของเหตุและผล แต่ขาดการคำนึงคุณภาพในเชิงศิลปะ ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ของศิลปะ อร์ช เกฮีแกน (Geahigan. 1980: 54) อ้างอิงทฤษฎีของเฟลด์แมน (1967, 1970, 1973) ว่าเป็นหนึ่งในทฤษฎีศิลปวิจารณ์ที่กลายเป็นเอกสารอ้างอิงที่สำคัญในวงการศึกษ แต่อีก 3 ปีต่อมา เกฮีแกน (Geahigan. 1983: 19) กล่าวว่าทฤษฎีของเฟลด์แมน (1967, 1973) เป็นหนึ่งในบรรดาทฤษฎีที่ยังไม่ลงตัวและมีการปรับเปลี่ยนหือมีนักวิชาการอื่นเห็นว่ายังไม่ถูกต้องเหมาะสม โดยเกฮีแกนอ้างอิงข้อเขียนของโยฮันเซน ในปี 1979 ส่วนยีน มิทเลอร์ (Mittler. 1976 b) นำทฤษฎีของเฟลด์แมน (1966) ไปประยุกต์ใช้กับทฤษฎีของตน งานวิจัยบางชิ้นนำทฤษฎีของเฟลด์แมน (1987) ใช้ร่วมกับทฤษฎีของมิทเลอร์ (1980) เช่น งานวิจัยของทอม แอนเดอร์สัน (Anderson, 1988) วิจัยของโคโรซิกกับบลินน์ และวิจัยของโคโรซิกกับออสมัน และเดอซูซา (Korosik; & Blinn, 1983: Koroscik, Osman; & DeSouza. 1988) อ้างอิงถึงทฤษฎีของเฟลด์แมน (1973) ร่วมกับสมิธ (1973) ในวิจัยของตน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รัตนา รักสกุลพานิชย์ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ในด้านความรู้ความเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติงานลักษณะนิสัยในการทำงาน และผลงาน ประชากรคืออาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะ วิทยาลัยครู 36 แห่ง จำนวน 128 คน และนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 245 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ อยู่ในระดับเห็นด้วยในทุกๆ ด้าน คือ

1. ความรู้ความเข้าใจ
2. กระบวนการปฏิบัติงาน
3. ลักษณะนิสัยในการทำงาน
4. ผลงาน

จกมล เสงสุวรรณ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “แนวโน้มนักศึกษาศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มนักศึกษาศิลปศึกษา ระดับ

ปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏในทศวรรษหน้า ในด้านจุดประสงค์โครงสร้างเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล โดยใช้เทคนิค เดลฟาย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้เชี่ยวชาญสาขาศิลปศึกษาจำนวน 33 คน ผลการวิจัยพบว่าด้านจุดประสงค์ยังคงเหมือนหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันด้านโครงสร้างไม่เปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนัก ด้านเนื้อหาวิชาแบ่งได้เป็นหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี ด้านการเรียนการสอนเป็นรูปแบบที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นการปฏิบัติจริง ด้านสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นสื่อที่ทันสมัย รวมทั้งอินเทอร์เน็ต และด้านการวัดและการประเมินผล โดยวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และกระบวนการสอน ครูเป็นผู้ประเมินจากการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่

อริยพร สมจิตต์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาหลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 2 ปี เกี่ยวกับการศึกษาในหลักสูตรศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษาในด้านสาเหตุที่เลือกเข้าศึกษาการเรียนการสอนและแนวโน้มในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่กำลังเรียนเป็นปีสุดท้าย ของหลักสูตรประจำปีการศึกษา 2532 จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละค่ามัธยฐานและคณิตค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น ของนักศึกษาโดยใช้การทดสอบค่าที่ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษามี ความเห็นในด้านสาเหตุที่เลือกเข้าศึกษาในสาขาวิชาศิลปศึกษาและการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันยกเว้นแนวโน้มในการประกอบอาชีพซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยมี ข้อเสนอแนะที่พอสรุปได้ดังนี้ คืออาจารย์ควรมีความยุติธรรมยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาและส่งเสริมการทำงานและการแสดงออกวิธีการสอนของอาจารย์ควรปรับปรุงให้น่าสนใจและทันสมัยอยู่เสมอในด้านหลักสูตรควรเพิ่มเวลาเรียนในการปฏิบัติงานและเพิ่มวิชาบังคับศิลปะควรเพิ่มรายวิชาเลือกที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพซึ่งนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และควรเชิญอาจารย์พิเศษที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาสอนในด้านเนื้อหาของหลักสูตรควรเน้นภาคปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อนักศึกษาจะได้มีประสบการณ์ตรงและควรให้ข้อมูลในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่นักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

ทินกร บัวพูล (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “วิวัฒนาการหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิวัฒนาการหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2511 ถึง 2533 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าวิวัฒนาการทางด้านโครงสร้างหลักสูตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความคล้ายกัน คือให้ความสำคัญต่อวิชาชีพเฉพาะทางศิลปะมากขึ้นตามลำดับ ส่วนของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้ความสำคัญต่อวิชาชีพทางศิลปะน้อยลง ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 3 สถาบันมีวิวัฒนาการคล้ายกัน คือในช่วงแรกของการเปิดหลักสูตรมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเนื่องจาก

ขาดครูศิลปะทั้งปริมาณและคุณภาพ ในช่วงหลังเพิ่มเป้าหมายทางด้านการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องทางศิลปะ แต่ยังคงวัตถุประสงค์ด้านการผลิตครูศิลปศึกษา

สังคม ทองมี (2534) ทำการวิจัยเรื่อง “ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร นักวิชาการด้านศิลปศึกษา และผู้ใช้หลักสูตรที่มีต่อศิลปศึกษา ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักวิชาการด้านศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาศิลปศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูศิลปศึกษา ในด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้หลักสูตร หลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฉบับดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักวิชาการด้านศิลปศึกษา จำนวน 10 คนและใช้แบบสอบถามผู้บริหาร จำนวน 151 คน และครูศิลปศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร จำนวน 302 คน

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร และนักวิชาการด้านศิลปศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฉบับดังกล่าวตรงกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการและจุดมุ่งหมาย มีความชัดเจนดี มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
2. โครงสร้าง: ควรแยกวิชาศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ ออกจากรายวิชาเดียว และเพิ่มคาบเวลาเรียนวิชาแกนบังคับ “ศิลปะกับชีวิต” เป็น 2คาบ/สัปดาห์/ภาค
3. รายวิชา: การฝึกทักษะต่างๆ ควรเน้นในวิชาเลือกเสรี โรงเรียนควรเปิดให้พร้อมเพรียง
4. ควรเน้นความรู้พื้นฐาน และความชื่นชม รู้คุณค่าในศิลปวัฒนธรรม
5. การวัดและประเมินผล: ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล และเนื้อหาวิชามาก อาจไม่สามารถประเมินผลได้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ส่วนผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูศิลปศึกษา พบว่า

1. ด้านตัวหลักสูตร: ผู้บริหาร และครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน
2. ด้านสภาพการใช้หลักสูตร: ผู้บริหาร และครูศิลปศึกษาเห็นด้วยตรงกัน
3. ด้านปัญหาการใช้หลักสูตร: ผู้บริหาร และครูศิลปศึกษาไม่แน่ใจตรงกัน
4. การเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร: ผู้บริหาร และครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมในระดับปานกลางสาเหตุที่ครูศิลปะไม่ยอมรับหลักสูตร: ผู้บริหารเห็นว่า เนื่องจากครูไม่เข้าใจทักษะกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนครูศิลปศึกษาเห็นว่า เนื่องจากครูได้รับคำสั่งเกี่ยวกับหลักสูตรไม่ชัดเจน

งานวิจัยต่างประเทศ

Hashim (1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “A Balance Art Education Curriculum for The Secondary Schools of Malaysia” โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรศิลปศึกษาที่ใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 จนถึงปัจจุบัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศมาเลเซีย เนื่องจากหลักสูตรดังกล่าวนี้ใช้มาตั้งแต่ 1960 ยังไม่เคยได้มีการทบทวนหรือปรับปรุงแต่อย่างใด การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบหลักสูตร 3 รูปแบบของอเมริกา แล้วเปรียบเทียบกับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาของมาเลเซีย เหตุผลที่ศึกษารูปแบบหลักสูตรของอเมริกาก็เพื่อรวบรวมความคิดเห็น และข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สำหรับออกแบบหลักสูตรศิลปศึกษาที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของมาเลเซีย รูปแบบหลักสูตร 2 รูปแบบ ที่กล่าวถึงในงานวิจัยนี้ได้มาจากการเขียนของ จูน แมคฟี (June Mcfee) และ อาเธอร์ เอฟแลนด์ (Authur Efland) ส่วนรูปแบบที่สามคือรูปแบบที่เรียกว่า “ศิลปศึกษาที่เนื้อหาวิชา” (Discipline-based Art Education-DBAE) หลักสูตรของมาเลเซียจำเป็นต้องมีการปรับปรุงอย่างมากเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการทางสังคม และเป้าหมายของการศึกษาในปัจจุบัน ต้องมีการทบทวน และวิเคราะห์จุดอ่อนตามสภาพความต้องการ และเป้าหมายในปัจจุบัน

จากรูปแบบหลักสูตรของอเมริกา ทำให้ได้ค้นพบเป้าหมายที่เหมาะสมของรูปแบบหลักสูตรศิลปะรูปแบบใหม่สำหรับมาเลเซียเป้าหมายดังกล่าว ได้แก่ ความเจริญงอกงามด้านศิลปะของนักเรียนแต่ละคน ความเข้าใจศิลปะความเจริญงอกงามด้านศิลปะในสังคม ชุมชน การดำรงชีวิต ตลอดจนความเจริญงอกงาม และการถ่ายทอดมรดกด้านศิลปะของชาติ เป้าหมายเหล่านี้มีคุณค่าต่อนักเรียนของมาเลเซียที่ประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ คุณค่าเหล่านี้สำคัญต่อการพัฒนาสังคมมาเลเซียในยุคที่วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีกำลังก้าวหน้าอยู่ภายในสังคมที่มีหลายอย่างเพียงพอ จัดให้มีฝึกหัดการนำไปใช้ได้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีการประเมินผลการสอน และนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน สำหรับวิธีสอนที่หัวหน้าหมวดและครูศิลปศึกษาใช้มากที่สุดได้แก่การสาธิต รองลงมาคือการฝึกทักษะและการบรรยายพร้อมฝึกปฏิบัติ ส่วนการสอนแบบท่องจำและใช้ชุดการสอน นำมาใช้น้อยที่สุด เกี่ยวกับการวัดผล หัวหน้าหมวดและครูศิลปศึกษา ใช้วิธีทดสอบภาคปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การสังเกต

การตรวจผลงานตามลำดับ ส่วนการสอบข้อเขียนอัตราใช้น้อยที่สุด สำหรับแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2521 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ในฝ่ายบริการประสบปัญหาในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาอื่นๆ คือ การบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครูไม่เพียงพอ และขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตร สำหรับหมวดศิลปะศึกษาปัญหาที่พบส่วนใหญ่ ได้แก่ ความไม่เพียงพอของเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบรองลงมาคือ ความสอดคล้องของแผนการสอนและคู่มือครูแต่ละรายวิชา ความไม่เพียงพอของหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ อุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในแต่ละรายวิชา

ศิลปศึกษาในสหรัฐอเมริกา การเริ่มต้นของศิลปศึกษา (1870-1920)

ศิลปะคือทักษะในการวาดภาพ

ในประเทศสหรัฐอเมริกา ช่วงทศวรรษ 1870 นักอุตสาหกรรมในแมสซาชูเซตส์ หลังกระแสปฏิวัติอุตสาหกรรมได้ผลักดันให้การศึกษาในโรงเรียนบรรจุวิชาวาดเขียน (drawing) ไว้ในหลักสูตรเพื่อให้วิชาวาดเขียนช่วยสร้างทักษะในการร่างแบบและออกแบบ ซึ่งจะมีผลต่อภาคอุตสาหกรรมในเวลานั้น วอลเทอร์ สมิธ (Walter Smith) นักการศึกษาชาวอังกฤษ ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาทางด้านศิลปะขึ้นในสหรัฐอเมริกา แบบฝึกหัดการวาดเขียนของ วอลเทอร์ สมิธ เป็นแบบฝึกหัดในลักษณะเขียนตามแบบโดยตรง ซึ่งการเขียนตามแบบเช่นนี้ได้สะท้อนให้เห็นความเชื่อที่ว่า ทักษะในการวาดภาพและออกแบบ ย่อมเป็นผลมาจากการเลียนแบบ การฝึกฝนและการปฏิบัติ

แบบฝึกปฏิบัติช่วงแรกของ วอลเทอร์ สมิธ จะเริ่มต้นด้วยการลากเส้นตรงโดยห้ามใช้ไม้บรรทัด หลังจากนั้นจึงเป็นเขียนเส้นและแรเงาเพื่อสร้างรูปและบริเวณร่าง เป็นการฝึกทักษะเพื่อการวาดภาพที่แม่นยำ (accurate drawing) การวาดภาพของเด็กมิได้มีความแตกต่างไปจากการวาดภาพของผู้ใหญ่เป็นแบบเรียนศิลปะที่มีแนวคิดจำกัด มิได้เกี่ยวข้องกับการแสดงออก ความคิดหรือจินตนาการ เป็นศิลปะที่เน้นรูปทรงตามความเป็นจริงเป็นประการสำคัญ

ศิลปะและแบบแผนทางวัฒนธรรม

ก่อนสิ้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 การสอนความซาบซึ้งศิลปะ (Art Appreciation) ได้เริ่มต้นขึ้นในลักษณะของ “การศึกษาภาพ” (Picture Study) มีหนังสือและแบบเรียนมากมายหลายเล่มที่ส่งเสริมการศึกษาผลงานศิลปะที่มีชื่อเสียง รวมทั้งชีวิตของศิลปินที่เน้นแรงบันดาลใจและความทุกข์ยาก เป็นความพยายามที่จะชี้ให้เห็นว่าศิลปะเป็นวัฒนธรรมอันสูงส่งในชีวิต เป็นวัฒนธรรมของชนชั้นสูงหรือผู้สูงศักดิ์ เด็กเรียนรู้ศิลปะเกี่ยวกับศีลธรรม (moral character) งานศิลปะชิ้นเอก (masterpieces of art) โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะจากยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาและศิลปะจินตนิยมจากยุโรป ทศนคติที่มีต่ออดีตยังคงเป็นทัศนคติของความหุหุระ ความร้นรมย์ สังคมที่สุขสมบูรณ์ เพื่อฝัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชีวิตที่เพื่อฝันของสตรีที่สะท้อนออกมาจากสิ่งพิมพ์

การสอนความซาบซึ้งศิลปะให้กับเด็ก ได้มุ่งเน้นการค้นหาคำความหมายส่วนบุคคลในงานศิลปะ เน้นกระบวนการดูหรือการชื่นชมศิลปะการวิจารณ์ศิลปะ ครูพยายามสร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กและศิลปินในชุมชน ผลงานศิลปะของศิลปิน รวมทั้งพิพิธภัณฑ์ศิลปะในชุมชน แม้ผลงานศิลปะตัวจริงจะมีความหมายสูงสุดในการซาบซึ้ง แต่ภาพถ่าย ภาพสไลด์ หรือภาพจำลองก็นำมาเป็นสื่อในการศึกษาภาพอย่างกว้างขวาง

ศิลปะคือแบบแผนงานช่างและงานพื้นบ้าน

ช่วงรอยต่อทศวรรษก่อนหน้าและหลัง 1900 เป็นช่วงเวลาที่ผู้คนมากมายอพยพเข้าสู่สหรัฐอเมริกา จำนวนเด็กเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งเด็กที่ภาษาอังกฤษได้เพียงเล็กน้อยและพูดไม่ได้

เลย การสอนศิลปะมีแนวโน้มไปสู่การผลิตสินค้า การสอนที่ไม่ต้องใช้ภาษาสื่อสารมากนัก รวมทั้งการเขียนภาพที่แสดงความหลากหลายของเชื้อชาติ ทักษะในเชิงช่างได้รับการพัฒนาขึ้น เช่น งานไม้ งานโลหะ งานปั้น งานปรุงอาหาร งานเย็บปักถักร้อย งานถักทอ การฝึกทักษะในเชิงช่างฝีมือได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับงานอุตสาหกรรมศิลป์สำหรับเด็กผู้ชาย และงานคหกรรมสำหรับเด็กผู้หญิง

แนวทางในการสอนศิลปะเชิงช่างฝีมือเช่นนี้ ได้ส่งผลให้เด็กที่ไม่มีความสามารถทางวิชาการหันไปสู่งานทำงานด้วยมือ จนเชื่อกันว่าการเรียนศิลปะไม่ต้องใช้สติปัญญาและสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ความสำเร็จในชีวิตผู้ใช้ทักษะคือบุคคลชั้นสองในสังคม กิจกรรมศิลปะจะเป็นไปตามแบบแผนประเพณีนิยมพื้นบ้าน (folk tradition) ของแต่ละเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ สหรัฐอเมริกา ได้กลายเป็นแหล่งรวมภาพสัญลักษณ์วันหยุด พิธีกรรม และประเพณีนิยมต่างๆ ในรูปแบบสัญลักษณ์ง่ายๆ

ขบวนการก้าวหน้า (1920-1940)

ศิลปะคือการแสดงออกส่วนบุคคล

ก่อนถึงทศวรรษ 1920 ผู้ใหญ่จะมองศิลปะเด็กว่าเป็นผลงานที่อ่อนด้อยพื้นฐานความคิด การซาบซึ้งศิลปะชั้นเอกอย่างที่ได้เรียนรู้หรือมีประสบการณ์นับว่าทำลายมากช่วงหลังสงครามโลกครั้งแรก การแสดงศิลปะสมัยใหม่ อาร์โมรี โชว์ ในกรุงนิวยอร์ก (The Armory Show) ปี 1913 ซึ่งเป็นการนิทรรศการศิลปะสมัยใหม่จากยุโรปครั้งยิ่งใหญ่ พลังความคิดสร้างสรรค์ของศิลปินได้เข้าไปสู่จิตสำนึกของชาวอเมริกันไม่ว่าจะเป็นการค้นหารูปทรงและโครงสร้าง หรือการปรับความรู้สึกสัมผัสในเรื่องของกาลเวลา บริเวณว่าง และพลังเคลื่อนไหว (time, space and motion) ทั้งศิลปิน นักวิชาการ และครู เริ่มมองเห็นว่าศิลปะไม่ใช่เรื่องของทักษะอีกต่อไป นับจากปี 1920 ครูศิลปะได้ปฏิรูปศิลปศึกษาอย่างเร่งด่วนเพื่อลดช่องว่างระหว่างศิลปะในยุโรปและสหรัฐอเมริการูปแบบศิลปะสมัยใหม่ในโลกศิลปะ รวมทั้งแนวโน้มใหม่ทางการศึกษาได้ผลักดันให้ศิลปะมีแนวโน้มสู่การแสดงออกส่วนตัว (self-expression) ทศวรรษแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 20 จอห์น ดูว์ (John Dewey) นักปรัชญาและนักการศึกษาชาวอเมริกัน ผู้ปฏิวัติแนวคิดใหม่ทางการศึกษาและมีผลมาสู่ศิลปะด้วย จอห์น ดูว์ เชื่อว่าเด็กควรจะได้รับการศึกษาที่สนใจในฐานะผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีพลังสร้างสรรค์ และเป็นศูนย์กลางในโลกของเขาเอง จากความคิดเดิมที่ว่า “เด็กคือผู้ใหญ่ย่อส่วนและไม่สมบูรณ์” (a miniature but imperfect adult) จอห์น ดูว์ และนักการศึกษารุ่นต่อมาได้ปฏิเสธอย่างสิ้นเชิงรวมทั้งปฏิเสธการเรียนจากข้อเท็จจริงในลักษณะสูตรสำเร็จ (ready-made facts) การฝึกทักษะ การท่องจำและกำหนดกฎเกณฑ์ตามอำเภอใจของผู้ใหญ่ จอห์น ดูว์ มั่นมั่นที่จะเป็นทางการศึกษาที่มีการโต้ถามอย่างกระตือรือร้น ร่วมกันทำงานและมีประสบการณ์จากการตัดสินใจอย่างเป็นธรรมชาติและมีประสิทธิภาพ

ในปี 1920 นักการศึกษาที่สนับสนุนหลักการของ จอห์น ดูว์ ได้ก่อตั้งสมาคมการศึกษาพิพัฒนาการ (Progressive Education Association) ขึ้น แนวความคิดทางการศึกษาของ จอห์น ดูว์ ได้รับการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน วิชาการต่างๆ รวมทั้งศิลปะได้รับการตีความใหม่ทั้งหมด

นักการศึกษาแนวทางใหม่นี้เชื่อว่า ศิลปะที่พัฒนาขึ้นในขณะนั้นมีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาใหม่เป็นอย่างยิ่ง นักการศึกษาเริ่มตระหนักว่าการแสดงออกส่วนตนทางศิลปะของเด็กเป็นความสมบูรณ์ส่วนบุคคลเป็นความจริงแท้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับแบบแผนประเพณีหรือทักษะ การแสดงออกส่วนตนมิใช่เป็นเพียงธรรมชาติทางพฤติกรรมของเด็กเท่านั้น แต่ยังเป็นรากฐานไปสู่วุฒิภาวะของเด็กอีกด้วย ดังนั้น การแสดงออกทางความงามของเด็กจึงเป็นการแสดงออกที่ตรงชัด เป็นรูปแบบของศิลปะที่แท้จริง และเป็น “ศิลปะเด็ก” (child art) ที่ค้นพบขึ้นใหม่

แนวความคิดเกี่ยวกับการแสดงออกส่วนตนเชิงสร้างสรรค์ (creative self expression) ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญในช่วงเวลานั้น ในช่วงแรกแนวคิดเช่นนี้ยังมิได้รับการยอมรับมากนัก จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้น เมื่อต่างเริ่มรู้สึกหวงแหนสิทธิการแสดงออกส่วนบุคคล แนวคิดข้างต้นจึงสัมผัสความรู้อย่างมากขึ้น และ “การแสดงออกส่วนตนเชิงสร้างสรรค์” ก็มีใช้สิ่งแปลกใหม่ต่อไปอีก

ศิลปะเชิงบูรณาการและเชิงสัมพันธ์

ตามปรัชญาการศึกษาของ จอห์น ดุย โรงเรียนคือโลกใบน้อยในชีวิตประจำวัน (The School is a microcosm of everyday life.) มีบทบาทเหมือนกับชุมชนเล็กๆ ที่ต้องเผชิญหน้ากับปัญหาภายในตัวของมันเอง และย่อมพบทางแก้ปัญหา ผ่านความร่วมมือและกระบวนการประชาธิปไตย โรงเรียนพิพัฒนาการในทศวรรษ 1920 และ 1930 กิจกรรมกลุ่มนับว่าเป็นกิจกรรมที่นิยมกันมาก เด็กกลุ่มเล็กๆ จะทำงานในแต่ละส่วนของปัญหาใหญ่ ซึ่งเป็นที่สนใจของคุณ ครูจะพัฒนากิจกรรมจำนวนมากเพื่อช่วยให้เด็กเกิดความคิดที่กระจ่างชัดและสื่อสาร ผลจากความพยายามที่จะแก้ปัญหา เช่น การสื่อสารเป็นภาพผนัง การทำหุ่นแสดง หุ่นจำลอง แผนภูมิ การจัดแสดง ป้ายแสดง กิจกรรมเหล่านี้ได้บูรณาการ

กระบวนการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการกลุ่มที่จะแสดงกับกลุ่มใหญ่กว่า โดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นตัวผสานหรือบูรณาการ (integration) ถ้ากิจกรรมมีความสัมพันธ์กัน เด็กก็จะสัมผัสผลลัพธ์ในการบูรณาการ

ศิลปะในการดำรงชีวิตประจำวัน

ปัญหาสังคมในช่วงทศวรรษ 1930 ไม่มีอะไรสำคัญไปกว่าการแก้ปัญหาชีวิตวันต่อวัน การหางานทำและการดิ้นรน ครูศิลปะเหมือนถูกบีบบังคับให้เป็นผู้ค้นหาเสรีภาพมัธยัสถ์และการใช้วัสดุเหลือใช้เพื่อทำกิจกรรมในโรงเรียน ของต่างๆ ราคาแพง เด็กได้รับการกระตุ้นให้เป็นผู้ผลิตสิ่งที่จะนำไปตกแต่งบ้านเรือน ครูศิลปะกระตุ้นให้เด็กทำงานศิลปะในเชิงอาชีพ เน้นทักษะในการออกแบบโฆษณา ออกแบบตกแต่งภายใน และงานช่าง ซึ่งก็ดูเหมือนว่าสังคมจะชื่นชมกับผลผลิตเช่นนี้มากกว่าการเน้นความคิดสร้างสรรค์

แนวความคิดของศิลปะเพื่อชีวิตประจำวัน เป็นพื้นฐานของโปรแกรมการทดลองที่แปลกในช่วงทศวรรษ 1930 จากการสงเคราะห์เงินกองทุนของมัลรัฐคาร์เนกี คอร์ปอเรชัน (Carnegie Corporation) เมืองโอวาทันนา มินิโซตา โครงการโอวาทันนา (Owatonna Project) กลายเป็นศูนย์กลางความคิดทางด้านศิลปะ โครงการห้าปีในเรื่องของความงามที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โปรแกรมการสอนโรงเรียนที่เกี่ยวกับการวางผังเมืองสถาปัตยกรรมการตกแต่งภายในท ภูมิสถาปัตยกรรม เครื่องแต่งกาย เครื่องครัว งานโฆษณา สถานที่พักผ่อน โปรแกรมการสอนได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง

พัฒนาการช่วงกลางศตวรรษ (1940-1960)

การทดลองด้วยวัสดุ

ผลกระทบจากอำนาจของฮิตเลอร์ช่วงต้นทศวรรษ 1930 ทำให้มีผู้อพยพเข้าสู่สหรัฐอเมริกามากมาย รวมทั้งอาจารย์จากสถาบันออกแบบเบาเฮาส์ (Bauhaus) เยอรมนี ปรัชญาของเบาเฮาส์คือ ศิลปินหรือนักออกแบบจะต้องค้นหาคุณภาพของวัสดุ และสร้างสรรค์รูปทรงให้สอดคล้องกับคุณสมบัติของวัสดุ ในแนวทางของการออกแบบมวลผลิต (mass production) ครูศิลปะชาวอเมริกันที่ได้รับการฝึกฝนจากแนวคิดเบาเฮาส์ มีความเชื่อมั่นในการทดลอง (experimentation) ผสานกับแนวคิดของจอห์น ดุย ในเรื่องของกิจกรรมสร้างสรรค์และกระบวนการสอนเชิงทดลอง (Experimental method) กลางทศวรรษ 1940 “การทดลองด้วยวัสดุต่างๆ” ได้กลายเป็นหลักการสำคัญทางศิลปศึกษา และต้นทศวรรษ 1950 นักการศึกษาศิลปะเริ่มหลงทางกับความหมายของการทดลอง ความเข้าใจธรรมชาติของวัสดุมักเป็นไปอย่างอัตโนมัติ จริงอยู่ เด็กอาจจะได้รับการกระตุ้นให้ค้นหาและทดลองวัสดุแต่ครูก็มักจะมองหรือยอมรับการค้นหาย่างผิวเผิน

ศิลปศึกษาระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ในขณะที่ประเทศชาติแสวงหาชัยชนะ ในสิ่งพิมพ์และการประชุมสัมมนา นักศิลปะศึกษาก็มุ่งเน้นแต่การแสดงออกอย่างเสรีภาพ ชื่นชมกับบทบาทของประชาชนในเชิงประชาธิปไตยในโรงเรียน เด็กก็เขียนโปสเตอร์ซ้ำๆ กันเพื่อเรียกร้องความรักชาติและการร่วมมือ เมื่อวัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะขาดแคลน ครูศิลปะก็หันไปสอนการปะติด การระบายสี การทำหุ่นจากเศษกระดาษ

ศิลปะคือกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาเด็ก

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 แนวคิดทางด้านศิลปศึกษาก้าวเข้ามาสู่ศักยภาพของการเป็นมนุษย์ (humanizing potentials) ทางด้านศิลปะ การสร้างโลกให้มีสันติภาพขึ้นอยู่กับการพัฒนาขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผ่านเสรีภาพของการแสดงออก กิจกรรมทางศิลปะได้รับการมองไปในเชิงกิจกรรมบำบัด การแสดงออกคือประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ที่ปราศจากการบีบบังคับตาม

มาตรฐานของผู้ใหญ่ โดยที่นักศิลปศึกษาเชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย และกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะช่วยให้เด็กสัมฤทธิ์ผลในการบูรณาการและพัฒนาบุคลิกภาพ และเชื่อในการพัฒนาบุคคล โดยผ่านการแสดงออกส่วนตนในเชิงสร้างสรรค์

ศิลปะและพฤติกรรมสร้างสรรค์

ปลายทศวรรษ 1950 การแข่งขันทางอวกาศเริ่มขึ้น ความสนใจในความสัมพันธ์ระหว่าง ความงามและความคิดสร้างสรรค์พัฒนาสูงสุด ความสำเร็จทางด้านเทคโนโลยีของรัสเซีย ผลักดันให้ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาสนับสนุนโปรแกรมการศึกษาทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ อย่างเข้มข้น เพื่อจะตามให้ทันสหภาพโซเวียตทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ ศิลปศึกษาก็ปรับตัวด้วย นักศิลปศึกษาส่วนหนึ่งเชื่อว่า การสร้างสรรค์ความงามควรจะต้องสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นธรรมชาติที่ติดตัวมากับมนุษย์ เป็นพฤติกรรมสร้างสรรค์และเป็นความดีงาม

จากทศวรรษ 1960 ถึงปัจจุบัน

ศิลปะคือองค์ความรู้

เมื่อรัสเซียประสบความสำเร็จในทางอวกาศจนสามารถส่งดาวเทียมสปุตนิกขึ้นสู่อวกาศครั้งแรกในปี 1957 ความสำเร็จของรัสเซียได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับประเทศคู่แข่งอย่างสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ในปีถัดมารัฐสภาสหรัฐฯ ได้ผ่าน National Defense Education Act เพื่อสนับสนุนการ

ปฏิรูปการศึกษาทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ “ความเป็นเลิศทางวิชาการ” (academic excellence) ได้กลายเป็นกฎเกณฑ์สำคัญทางการศึกษาในทศวรรษ 1960 และเพื่อตอบสนองเป้าหมายเช่นนั้น นักศิลปศึกษาเริ่มตรวจสอบสถานภาพทางวิชาการศิลปะ และเริ่มมองเห็นว่า “องค์ความรู้” (body of knowledge) เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องถ่ายทอดลงไปสู่เด็ก

ความคิดทางด้านศิลปศึกษาในปัจจุบัน หลอมรวมไว้ 2 ด้าน คือ แนวคิดเรื่ององค์ความรู้และ กิจกรรมพัฒนา (body knowledge and development activity) เด็กได้รับทั้งแนวคิดทางศิลปะและกระบวนการแสวงหา (concepts in art and methods of inquiry) นักศิลปศึกษายอมรับว่า ประสบการณ์คือแนวทางที่จะบรรลุนิติภาวะส่วนบุคคลตามธรรมชาติ กระบวนการในการสร้างสรรค์ ศิลปะและการ

ตอบสนองต่อรูปทรงที่มองเห็นได้ จะช่วยพัฒนาลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก และเป็นการเปิดประสบการณ์ให้กับเด็ก การศึกษาศิลปะเป็นการพัฒนาผ่านศิลปะและเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ (It is worth that personal development though art is an important as learning about art.)

ศิลปะแบบแผนทางสังคม

ระหว่างทศวรรษ 1960 ขบวนการสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้เคลื่อนไหวขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนส่วนน้อย รวมทั้งปัญหาการดำรงชีวิตในเมือง ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลมาสู่ความคิดทางศิลปศึกษาด้วย ปัญหาสิ่งแวดล้อมได้กลายเป็นสาระสำคัญสำหรับศิลปศึกษาในโรงเรียน แต่ก็ได้ตรงไปตรงมาอย่างแนวคิดของ วอลเทอร์ สมิท หรือโครงการโอวาททันนา มิใช่โปรแกรมที่มุ่งให้เด็กตระหนักในสิ่งแวดล้อม โปรแกรมศิลปะชนกลุ่มน้อย (Ethnic arts programs) รวมทั้งการศึกษาแบบองค์รวม (Interdisciplinary Studies) ที่มุ่งผสมผสานศิลปะกับศาสตร์อื่นๆ หรือศิลปะกับวิทยาศาสตร์ ซึ่งก็มีที่มาจากศิลปะบูรณาการ (Integrated art) หรือศิลปะผสมผสานสัมพันธ์ (Correlated art) ในอดีต เรียบเรียงจาก Chapman, Laura H. "A Perspective on Art Education" Approaches to Art in Education. New York:Harcourt Brace Jovanovich,1978

มาตรฐานศิลปศึกษาแห่งชาติ

ของสหรัฐอเมริกา

รัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการศึกษาในสหรัฐอเมริกา เป้าหมายปีคริสต์ศักราช 2000 หรือ Goals 2000:Education America Act ได้ระบุการศึกษาทางด้านศิลปะไว้ในกฎหมายด้วย โดยระบุไว้ว่า ศิลปะเป็นวิชาหลัก (core subject) ที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับวิชาภาษาอังกฤษวิชาคณิตศาสตร์วิชาประวัติศาสตร์วิชามหาชนและการปกครอง(Civics and Government) วิชาภูมิศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดสภาส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (National Education Standards Improvement Council) ขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกา

กล่าวเฉพาะทางการศึกษาศิลปะในระดับโรงเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาถึงเกรด 12 Consortium of National Arts Education Associations ซึ่งประกอบขึ้นด้วยสมาคมต่างๆ ทางด้านการละคร ดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ ได้สร้างและสรุปเป็นมาตรฐานศิลปศึกษาแห่งชาติ (National Standard for Arts Education) ขึ้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำที่ใช้ เรารู้จักคุ้นเคยกับคำว่า "Art Education" หรือ "ศิลปศึกษา" รวมทั้งชื่อสมาคมศิลปศึกษาแห่งชาติ "National Art Education" ในสหรัฐ คำว่า "Art Education" ซึ่งเฉพาะคำว่า "Art" มิได้เติม "s" จะหมายถึง "ศิลปะ" เขียนภาพระบายสีโดยทั่วไป แต่ National Standard for Arts Education คำว่า "Arts Education" เติม "s" ที่ "Art" ย่อมหมายถึงศิลปะหลายอย่าง ในมาตรฐานฉบับนี้หมายถึง นาฏศิลป์ (Dance) ดนตรี (Music) การละคร(Theater) และทัศนศิลป์ (Visual Arts)

ศิลปศึกษา(Arts Education) ที่มี "s" ตามหลัง "Art" จึงมิได้หมายถึงเพียงการเขียนภาพระบายสีเท่านั้น แต่กินความไปถึงดนตรีและศิลปะการแสดง (Performing Art) ด้วย ซึ่งทางด้าน

ศิลปะการแสดงแล้วได้ให้ความสำคัญไว้อย่างมาก ทั้งนาฏศิลป์และการละคร หรือเราจะต้องตั้งคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับคำว่า “Arts Education” เช่น พหุศิลปศึกษา

มาตรฐาน (พหุ)ศิลปศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา สรุปและตีพิมพ์ในปี 2537 กำลังมีผลต่อการศึกษาศิลปะในระดับโรงเรียนในขณะนี้ มีผลต่อหลักสูตรทางศิลปศึกษาของมลรัฐต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายปีคริสต์ศักราช 2000 (พ.ศ.2543) ที่จะเปลี่ยนโฉมหน้าสหรัฐอเมริกาไปอีกมิติหนึ่ง

สำหรับประเทศไทย หลักสูตรการศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษาก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม พัฒนาการแนวคิดทางด้านศิลปศึกษาในสังคมไทยก็มีส่วนเชื่อมโยงหรือได้รับอิทธิพลจากสหรัฐฯ เสมอมา ไม่น้อยหน้าไปกว่าอิทธิพลทางสังคม การศึกษา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอื่นๆ เราได้รับอิทธิพลศิลปศึกษาแบบพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ศิลปศึกษาเชิงวัฒนธรรม (Cultural Art Education) และศิลปศึกษาแบบ DBAE. (Discipline Based Art Education) ที่ปรับศิลปศึกษามาสู่หลักการหรือตัวความรู้ด้วยโดยมุ่งเน้นศิลปศึกษานบนแกน 4 แกน คือ

1. ศิลปะสร้างสรรค์ (Creative Art)
2. ประวัติศาสตร์ศิลป์ (History of Arts)
3. สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics)
4. ศิลปวิจารณ์ (Art Criticism)

เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า ศิลปศึกษา (Art Education) ก็พัฒนาการสืบเนื่องมาจากรากฐานศิลปศึกษาในแนวทางต่างๆ ของเขานั้นเอง เป็นศิลปศึกษาในลักษณะสหวิทยาการ (interdisciplinary)

เมื่อก้าวถึงศิลปะย่อมกินความหมาย 2 ด้านหลัก คือประการแรก หมายถึงงานสร้างสรรค์ และอีกประการหนึ่ง หมายถึง ตัวงานศิลปะที่ก่อให้เกิดปัญหาความคิดและมรดกทางวัฒนธรรม (cultural heritage) เมื่อเราศึกษาศิลปะเราได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการแสดงออก (processes) เกี่ยวข้องกับผลิตผลทางศิลปะ (products) เกี่ยวข้องกับอิทธิพลในการสร้างสรรค์ (influences) และเกี่ยวข้องกับความหมาย (meanings) ในแง่มุมต่างๆ เรารับรู้กับการแสดงออกหลายกระบวนการแบบ รับรู้ถึงผลสะท้อนของปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ และรับรู้ถึงข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมที่กว้างขวางหลากหลาย

ข้อสังเกตประการหนึ่งสำหรับมาตรฐานการศึกษาทางด้านศิลปศึกษาหรือการกำหนดสาขาวิชาศิลปะต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนจะต้องเรียนรู้ 4 สาขา คือ นาฏศิลป์ ดนตรี การละคร และทัศนศิลป์ เท่ากับเป็นการให้ความสำคัญกับศิลปะการแสดงถึง 2 สาขาวิชาด้วยกันคือ นาฏศิลป์และการละคร นั้นอาจเชื่อมโยงกับค่านิยมในสังคมหรือเหตุผลในการใช้ร่างกายของคนเราเป็นสื่อ (medium) ในการแสดงออก เป็นสื่อที่ติดตัวมากับการเป็นมนุษย์และเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน

หลักการในมาตรฐานศิลปศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา เชื่อว่า เด็กทุกคนจำเป็นจะต้องเรียนรู้และสามารถที่จะสร้างสรรค์ศิลปะได้ โดยเชื่อมั่นว่าสารประโยชน์ที่สำคัญของการเรียนรู้ศิลปะคือ

ก่อให้เกิดความเข้าใจในประสบการณ์ของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบันช่วยให้เกิดการปรับตัว เข้าใจความคิด การทำงาน และการแสดงออกของผู้อื่นที่มีความแปลกแตกต่างกันการแก้ปัญหาทางศิลปะ ช่วยให้เกิดแนวทางในการแสดงออก การวิเคราะห์ รวมทั้งการใช้เครื่องมือในการทำงานด้านต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในอิทธิพลต่างๆ ที่มีต่อศิลปะ เช่น พลังในการสร้างสรรค์และภาพสะท้อนทาง

วัฒนธรรมการออกแบบสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเสรีภาพของงานศิลปะกับความคิดและการกระทำในโลกกว้างช่วยให้เกิดการตัดสินใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือมาตรฐานที่มีอยู่ก่อให้เกิดการวิเคราะห์ การสื่อสารความรู้ความเข้าใจที่ไม่ใช่ภาษา และเป็นการสร้างข้อมูลการตัดสินใจที่เกี่ยวกับผลผลิตและประเด็นทางวัฒนธรรมรวมทั้งเป็นการสื่อสารความคิดและความรู้สึกในแง่มุมต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดความสัมผัสพลังในการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างกว้างขวางหลากหลาย

มาตรฐาน(พหุ) ศิลปศึกษา ได้ย้าถึงความเท่าเทียมในการเรียนรู้ทางศิลปะที่ต้องเป็นการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคน (Arts is for all students.) มิใช่เพียงเฉพาะเด็กคนใดคนหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เป็นการย้าถึงความจำเป็นในการศึกษาศิลปะ ไม่เกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกสติปัญญาหรือความสามารถพิเศษต่างๆ ไม่เกี่ยวข้องกับการสรรสรรค์ปัญญาเลิศ การสร้างศิลปินน้อย หรือการประกวดแข่งขันชิงรางวัลใดใด เป็นการเรียนรู้ทางศิลปะเพื่อสร้างคุณภาพของประชากรในสังคม

การศึกษาศิลปะในทุกระดับชั้นจะต้องมุ่งเน้นทั้งนาฏศิลป์ ดนตรี และการละครและทัศนศิลป์ ต้องสร้างความสามารถเฉพาะแต่ละด้าน เป็นความสามารถในการบูรณาการหรือสร้างองค์รวมที่มีอิสระในแต่ละส่วน เป็นการกำหนดมาตรฐานในทางเนื้อหาสาระ (Content) ที่เด็กควรจรรู้และปฏิบัติ และเป็นมาตรฐานทางผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ในแต่ละระดับชั้น เป็นการนำเสนอวิสัยทัศน์ หรือ “Vision” ในการเรียนรู้ ไม่ใช่เสนอระบบมาตรฐานการสอน หรือ “Instructional System”

ถ้ามองว่าโดยภาพรวมแล้ว เด็กนั้นควรจะเรียนรู้และสามารถที่จะปฏิบัติอะไรบ้างในทางศิลปะเด็กควรจะสื่อสารในระดับพื้นฐานนาฏศิลป์ ดนตรี การละคร และทัศนศิลป์ ทั้งความรู้และทักษะ การใช้คำพื้นฐาน วัสดุ อุปกรณ์ กลวิธีต่างๆ รวมทั้งกระบวนการคิดในศิลปะทั้ง 4 ด้าน

เด็กควรจะสื่อสารศิลปะด้านใดด้านหนึ่งได้เป็นอย่างดี โดยสามารถที่จะอธิบายและแก้ปัญหาด้วยความคิด เหตุผล และกลวิธีต่างๆ

เด็กควรจะสามารถพัฒนาและเสนอการวิเคราะห์ระดับพื้นฐานในงานศิลปะ ในเรื่องของโครงสร้าง พัฒนาการ และมุมมองทางวัฒนธรรม ในลักษณะที่สามารถบูรณาการมุมมองเหล่านั้นเข้าด้วยกันได้ รวมทั้งความสามารถที่จะเข้าใจและประเมินผลงานศิลปะต่างๆ เหล่านี้

เด็กควรจะสามารถให้ข้อมูลและตัวอย่างงานศิลปะจากหลายหลายช่วงเวลาและหลากหลายวัฒนธรรม มีความเข้าใจในระดับพื้นฐานพัฒนาการความเป็นมาของศิลปะด้านต่างๆ ข้ามสาขา ข้ามวัฒนธรรมและภายในวัฒนธรรมของตน เด็กควรจะสร้างความรู้และทักษะในเชิงสัมพันธ์ ทั้งภายในศิลปะแต่ละด้านและข้ามศิลปะแต่ละด้าน รวมถึงความสามารถและความเข้าใจในการ

สร้างสรรค์ศิลปะให้ผสมสัมพันธ์เข้าด้วยกัน ผสานในเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และสามารถวิเคราะห์แยกแยะความสัมพันธ์เหล่านั้น

ถ้าพิจารณาถึงความมุ่งหวังหรือความพยายามข้างต้นแล้วจะพบว่า ความเชื่อ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมทางศิลปะสำหรับเด็กและเยาวชนในสหรัฐอเมริกาได้มุ่งหวังและเดินทางไปไกลพอสมควร จริงอยู่การย่อยมาตรฐานต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติและการปฏิบัติในระดับโรงเรียนอาจมีปัญหาในบริบทที่ต่างกัน หรือไม่อาจบรรลุมาตรฐานอย่างคมชัดได้ทั้งหมดก็ตาม แต่การปักธงให้เห็นเป้าหมายชัดเจน ก็น่าจะดีกว่าการเดินทางอย่างไร้เป้าหมายและทิศทาง

(วิรุณ ตั้งเจริญ อ่างถึงมติชนสุดสัปดาห์: ศิลปะพิจารณา) 17 และ 24 มีนาคม 2541

จากข้อมูลทฤษฎีที่กล่าวมาผู้วิจัยได้นำทฤษฎีองค์ประกอบหลักสูตรศิลปศึกษาต่าง ๆ มาอ้างอิงเป็นมาตรฐาน กลั่นกรองนำมาเชื่อมโยงวิเคราะห์มาเป็นจุดประเด็นคำถามเพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาที่เชื่อถือได้ดังที่จะกล่าวในบทต่อไป

หลักสูตรศิลปศึกษา วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว

หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสาย ศิลปกรรม ระบบ 12+2

ชื่อหลักสูตร

1. ภาษาลาว หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม(ระบบ 12+2)
2. ภาษาอังกฤษ Art Education Program in fine Art

ชื่อประกาศนียบัตร

1. ภาษาลาว ประกาศนียบัตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา (ระบบ12+2)
2. ภาษาอังกฤษ Diploma of Art Education Majoring in Fine Art (DAEFA)

ภาคส่วนรับผิดชอบ

1. วิทยาลัยศิลปศึกษา

ปรัชญาและจุดประสงค์

1. ปรัชญา

- วิสัยทัศน์ สร้างคนให้เก่ง ดี มีวินัย ใส่ใจศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2. จุดประสงค์

- สร้างคนให้กลายเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาเฉพาะ วิชาชีพครูศิลปกรรม เพื่อประกอบส่วนอย่างตั้งหน้าในการสอน และการปกป้องรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ

- สร้าง ปรับปรุง ยกระดับครู และนักวิชาการศิลปศึกษา เพื่อตอบสนองให้โรงเรียนสามัญศึกษา สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชนและสังคม ในทุกขอบเขตทั่วประเทศ

- รับประกันมาตรฐานในการก่อสร้างครูให้กลายเป็นครูที่มีคุณภาพและนักวิชาการศิลปศึกษา ให้เทียบทันกับภาคพื้นและสากลที่ละก้าว

- รับประกัน ด้านวิชาเฉพาะ ด้านความรู้ ความสามารถ และห้วงคิดประดิษฐ์สร้างของ นักศึกษาให้ครบตาม 5 หลักมูลการศึกษา (คุณสมบัติศึกษา ปัญญาศึกษา พละศึกษา ศิลปศึกษาและ แรงงานศึกษา) ภายหลังเรียนจบ

ความเป็นมาและเหตุผลในการสร้างหลักสูตร

1. ความเป็นมา

วาระศิลปศึกษาก็เป็นวาระหนึ่ง ที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อศึกษา คนรุ่นหลังในการพัฒนาและขยายตัวรอบด้านตาม 5 หลักมูลการศึกษาของรัฐบาลวางออกคือ คุณสมบัติศึกษา ปัญญาศึกษา พละศึกษา ศิลปศึกษาและแรงงานศึกษา สร้างพลเมืองลาวให้ เพียบพร้อมไปด้วย ศีลธรรม จริยธรรม มีสุขภาพแข็งแรง รักความงาม รักวัฒนธรรมประเพณีอันดี งามของชาติให้ คงอยู่กับคนลาวและชาติลาวตลอดไป

2. ผลสำเร็จในการพัฒนาศิลปศึกษา

วิทยาลัยศิลปศึกษา ได้สร้างตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1982 ในเมื่อก่อนเป็นโรงเรียนสร้างครู ศิลปศึกษาชั้นกลาง มีภาระบทบาทในการสร้างครู ออกรับใช้ให้แก่การสอนในโรงเรียนสายสามัญ ศึกษา อาชีวศึกษาและสถาบันศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผ่านมาโรงเรียนสร้างครูแห่งนี้ ได้ ก่อสร้างครูใน 2 สายวิชาคือ สายวิชาศิลปะดนตรีและสายวิชาศิลปกรรม มาถึงปัจจุบันได้สร้างครู ศิลปศึกษาออกรับใช้ทั้งหมด 26 รุ่น มีนักศึกษาที่เรียนจบทั้งหมดประมาณ 1500 คน และครู ศิลปศึกษาชั้นสูงจำนวน 108 คนเพื่อตอบสนองตามแผนยุทธศาสตร์ การปฏิรูประบบการศึกษาแห่งชาติ 2006-2015 และทิศชี้นำของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ได้มอบโอนโรงเรียนสร้างครูศิลปศึกษาชั้น กลางแห่งนี้ ให้มาสังกัดขึ้นกับกรมพลและศิลปศึกษา ตามข้อตกลงของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ฉบับเลขที่ 1326/สส.จต.08 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2008 เป็นผู้รับผิดชอบ ในการชี้นำ และได้ยกสถานะขึ้นเป็นวิทยาลัยศิลปศึกษา ในวันที่ 01 กันยายน 2009 (ตาม ข้อตกลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ฉบับเลขที่ 2564/สส.จต ลงวันที่ 01 กันยายน 2009) และได้มีการปรับปรุงกฏการจัดตั้ง ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับ แผนพัฒนาการศึกษาในระยะใหม่ โดยยึดถือแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ ยกสูงคุณภาพ การศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างรอบด้าน และครบตาม 5 หลักมูลการศึกษาที่รัฐบาลวางออก โดยเน้นการก่อสร้างครูให้มีคุณภาพ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น กรมพลและศิลปศึกษา ถึงได้เรียน เสนอ การนำกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุมัติ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสำหรับการศึกษา ดังมี รายละเอียดดังนี้

- ปรับปรุงหลักสูตรระบบ 8+3(ชั้นกลาง) เป็นระบบ 9+3 (ชั้นสูง) และได้จัดการเรียนการ สอน ปีการศึกษา 2010-2011

- สร้างและพัฒนาหลักสูตรระดับ ชั้นสูง (ระบบต่อเนื่อง) ชั้นกลาง+2 และได้จัดการเรียน การสอนสภการศึกษา 2008-2009

- สร้างและพัฒนาหลักสูตร ระดับชั้นสูง (ระบบปกติ) 12+2 ในสองสาขาวิชา (สายศิลปกรรมและศิลปะดนตรี) และคาดว่าจะได้จัดตั้งการเรียนการสอน สกการศึกษา 2011-2012

- สร้างและพัฒนาหลักสูตร ระดับปริญญาตรี (ระบบต่อเนื่อง) 12+4 ในสองสาขาวิชา (สาขาศิลปะดนตรีและศิลปกรรม) และคาดว่าจะได้เปิดการเรียนการสอน สกการศึกษา 2014-2015

การกำหนดการเปิดสอนระดับชั้นสูง 12+2 (ภาคปกติ) ในสกการศึกษา 2011-2012

1. แผนคาดคะเนการรับใช้การศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนรวม		คาดคะเนนักศึกษาจะเรียนจบ	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	จำนวนรวม	จำนวนเรียนจบ
2011 - 2012	45	00	45	43
2012 - 2013	45	43	88	43
2013 - 2014	45	43	88	43
2014 - 2015	50	43	93	43
2015 - 2016	50	48	98	48
2016 - 2017	60	48	108	48
2017 - 2018	60	58	118	58
2018 - 2019	60	58	118	58
2019 - 2020	-	58	58	58
รวม	415	399	814	399

2. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

2.1 ด้านคุณสมบัติ

เป็นผู้ที่มีลักษณะหลักมั่นทางด้านแนวคิด มีจิตใญรักชาติ รักการเรียนและการเพิ่มพูนผลิตผล เป็นพลเมืองดี มีน้ำใจรักอาชีพครู เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดี มีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน มีจิตใญรักวิชาชีพเฉพาะและมีทักษะพื้นฐานทางด้านศิลปศึกษา มีความอดทนมีความขยันต่อการศึกษาร่ำเรียน

2.2 ด้านความรู้พื้นฐาน

- ต้องเป็นผู้ที่เรียนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.7) ที่มีประกาศนียบัตร
- ถ้าเป็นพนักงานต้องมีประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นกลางและได้รับการอนุมัติจากกรมกลองที่เกี่ยวข้องสังกัดอยู่

วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

วิทยาลัยศิลปศึกษามีมาตรฐานการคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้ามาเรียน ละเอียดดังนี้

- ประเภทที่1 ตามแผนแบ่งปันของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา
- ประเภทที่2 ผ่านการสอบคัดเลือก(สอบเข้า)ตามระเบียบของวิทยาลัยศิลปศึกษา

การจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยศิลปศึกษาได้จัดระบบการเรียนการสอน ดังนี้

- เรียนแบบระบบหน่วยกิจ
- หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน (มีพักภาคเรียน) หนึ่งภาคเรียน มี 20 อาทิตย์ เรียนตัวจริง 16 อาทิตย์ และวันพักต่างๆ 4 อาทิตย์
- เวลาเรียนแบ่งออกเป็น 2 ตอน
 - ภาคเช้า เริ่ม 08.00 น ถึง 12.00 น
 - ภาคบ่าย เริ่ม 13.00 น ถึง 16.00 น

ระยะเวลาการศึกษา

- เรียนภาคปกติใช้เวลา 2 ปี แบ่งเป็น 4 ภาคเรียน 64 อาทิตย์ หนึ่งอาทิตย์ เรียน 5 วัน (วันจันทร์ – วันศุกร์) 32 ชั่วโมง ภาคเช้า 4 ชั่วโมง ภาคบ่าย 3 ชั่วโมง หนึ่งชั่วโมง เรียน 50 นาที
- ฝึกงาน1 วิชาเฉพาะ 3 อาทิตย์ 3 หน่วยกิจ 96 ชั่วโมง
- ฝึกงาน2 วิชาชีพครู 8 อาทิตย์ 8 หน่วยกิจ 384 ชั่วโมง
- การเปิดเรียน เริ่มวันที่ 01 กันยายน และสิ้นสุดในท้ายเดือน พฤษภาคมของทุกๆปี

การกำหนดหน่วยกิจ ในแผนการเรียนการสอน (โครงสร้างหลักสูตร)

1. การกำหนดหน่วยกิจบรรจุ ในหมวดวิชาเรียน
2. การกำหนดหน่วยกิจบรรจุในวิชาเรียนของหลักสูตรศิลปศึกษา 12 + 2 สายศิลปกรรมได้ จัดให้มีการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติตัวจริงโดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชาคือ 1 หมวดวิชาความรู้ทั่วไป มี 5 วิชา หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา

สาย ศิลปกรรม ระบบ 12+2

ชื่อหลักสูตร

1. ภาษาลาว หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม(ระบบ 12+2)
2. ภาษาอังกฤษ Art Education Program in fine Art

ชื่อประกาศนียบัตร

1. ภาษาลาว ประกาศนียบัตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา (ระบบ12+2)
2. ภาษาอังกฤษ Diploma of Art Education Majoring in Fine Art (DAEFA)

ภาคส่วนรับผิดชอบ

1. วิทยาลัยศิลปศึกษา

ปรัชญาและจุดประสงค์

1. ปรัชญา

- วิสัยทัศน์ สร้างคนให้เก่ง ดี มีวินัย ใส่ใจศิลปวัฒนธรรมของชาติ

2. วัตถุประสงค์

- สร้างคนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย มีความรู้ ความสามารถ ทางด้านวิชาเฉพาะ วิชาชีพครูศิลปกรรม เพื่อประกอบวิชาชีพมุ่งมั่นตั้งใจในการสอน และการปกป้อง รักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- สร้าง ปรับปรุง ยกระดับครู และนักวิชาการศิลปศึกษา เพื่อตอบสนองให้โรงเรียนสามัญ ศึกษา สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชนและสังคม ในทุกขอบเขตทั่วประเทศ
- รับประกันมาตรฐานในการก่อสร้างครูให้กลายเป็นครูที่มีคุณภาพและนักวิชาการ ศิลปศึกษา ให้เทียบทันกับภาคพื้นและสากลที่ละก้าว
- รับประกัน ด้านวิชาเฉพาะ ด้านความรู้ ความสามารถ และห้วงคิดประดิษฐ์สร้างของ นักศึกษาให้ครบตาม 5 หลักมูลการศึกษา (คุณสมบัติศึกษา ปัญญาศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษาและ แรงงานศึกษา) ภายหลังเรียนจบ

ความเป็นมาและเหตุผลในการสร้างหลักสูตร

1. ความเป็นมา

วาระศิลปศึกษาก็เป็นวาระหนึ่ง ที่มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อศึกษา คนรุ่นหลังในการพัฒนาและขยายตัวรอบด้านตาม 5 หลักมูลการศึกษาของรัฐบาลวางออกคือ คุณสมบัติศึกษา ปัญญาศึกษา พลศึกษา ศิลปศึกษาและแรงงานศึกษา สร้างพลเมืองลาวให้ เที่ยบพร้อมไปด้วย ศิลธรรม จริยธรรม มีพละนามัยแข็งแรง รักความงาม รักวัฒนธรรมประเพณีอันดี งามของชาติให้ คงอยู่กับคนลาวและชาติลาวตลอดไป

2. ผลสำเร็จในการพัฒนาศิลปศึกษา

วิทยาลัยศิลปศึกษา ได้สร้างตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1982 ใน สมัยก่อนเป็นโรงเรียนสร้างครู ศิลปศึกษาชั้นกลาง มีภาระบทบาทหน้าที่ในการสร้างครู ออกรับใช้ให้แก่การสอนในโรงเรียนสาย สามัญศึกษา อาชีวศึกษา และสถาบันศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งผ่านมาโรงเรียนสร้างครูแห่งนี้ได้ ก่อสร้างครูใน 2 สายวิชาคือ สายวิชาศิลปะดนตรีและสายวิชาศิลปกรรม มาถึงปัจจุบันได้สร้างครู ศิลปศึกษาออกรับใช้ทั้งหมด 26 รุ่น มีนักศึกษาที่เรียนจบทั้งหมดประมาณ 1500 คน และครู ศิลปศึกษาชั้นสูงจำนวน 108 คน เพื่อตอบสนองตามแผนยุทธศาสตร์ การปฏิรูประบบการศึกษา แห่งชาติ 2006-2015 และทิศทางชั้นนำของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ได้มอบโอนโรงเรียนสร้างครู ศิลปศึกษาชั้นกลางแห่งนี้ ให้มาสังกัดขึ้นกับกรมพลและศิลปศึกษา ตามข้อตกลง ของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ฉบับเลขที่ 1326/สส.จต.08 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2008 เป็นผู้รับผิดชอบในการขึ้น และได้ยกสถานะขึ้นเป็นวิทยาลัยศิลปศึกษา ในวันที่ 01 กันยายน 2009

(ตามข้อตกลงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ฉบับเลขที่ 2564/สส.จต ลงวันที่ 01 กันยายน 2009) และได้มีการปรับปรุงการ จัดตั้ง และพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับแผนพัฒนา การศึกษาในระยะใหม่ โดยยึดถือแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ ยุกระดับสูงคุณภาพการศึกษา พัฒนาการเรียนการสอนอย่างรอบด้าน และครบตาม 5 หลักมูลการศึกษาที่รัฐบาลวางออก โดยเน้น การก่อสร้างครูให้มีคุณภาพ ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น กรมพลและ ศิลปศึกษา จึงได้เรียนเสนอ การ นำกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุมัติ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสำหรับการศึกษา ดังมีรายละเอียด ดังนี้

- ปรับปรุงหลักสูตรระบบ 8+3(ชั้นกลาง) เป็นระบบ 9+3 (ชั้นสูง) และได้จัดการเรียนการ สอน ปีการศึกษา 2010-2011

- สร้างและพัฒนาหลักสูตรระดับ ชั้นสูง (ระบบต่อเนื่อง) ชั้นกลาง+2 และได้จัดการเรียน การสอนปีการศึกษา 2008-2009

- สร้างและพัฒนาหลักสูตร ระบบชั้นสูง (ระบบปกติ) 12+2 ในสองสายวิชา (สาย ศิลปกรรมและศิลปะดนตรี) และคาดว่าจะได้จัดตั้งการเรียนการสอน ปีการศึกษา2011-2012

- สร้างและพัฒนาหลักสูตร ระดับปริญญาตรี (ระบบต่อเนื่อง)12+4 ในสองสาขาวิชา (สาขาศิลปะดนตรีและศิลปกรรม) และคาดว่าจะได้เปิดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2014-2015

16.การกำหนดการเปิดสอนระดับชั้นสูง 12+2 (ภาคปกติ) ในปีการศึกษา 2011-2012

แผนคาดคะเนการรับใช้การศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนรวม		คาดคะเนนักศึกษาจะเรียนจบ	
	ปีที่ 1	ปีที่ 2	จำนวนรวม	จำนวนเรียนจบ
2011 - 2012	45	00	45	43
2012 - 2013	45	43	88	43
2013 - 2014	45	43	88	43
2014 - 2015	50	43	93	43
2015 - 2016	50	48	98	48
2016 - 2017	60	48	108	48
2017 - 2018	60	58	118	58
2018 - 2019	60	58	118	58
2019 - 2020	-	58	58	58
รวม	415	399	814	399

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. ด้านคุณสมบัติ

เป็นผู้ที่มีลักษณะหลักมั่นทางด้านแนวคิด มีจิตใญ่รักชาติ รักการเรียนรู้และการเพิ่มพูนผลิตผล เป็นพลเมืองดี มีน้ำใจรักอาชีพครู เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ มีความกระตือรือร้น พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน มีจิตใญ่รักวิชาชีพเฉพาะและมีทักษะพื้นฐานทางด้านศิลปศึกษา มีความอดทนมีความขยันต่อการศึกษาร่ำเรียน

18.2 ด้านความรู้พื้นฐาน

- ต้องเป็นผู้ที่เรียนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม 7) ที่มีประกาศนียบัตร
- ถ้าเป็นพนักงานต้องมีประกาศนียบัตรวิชาชีพระดับชั้นกลางและได้รับการอนุมัติจาก

กรมกลองที่เกี่ยวข้องสังกัดอยู่

วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

วิทยาลัยศิลปศึกษามีมาตรฐานการคัดเลือกนักศึกษาที่จะเข้ามาเรียน ละเอียดดังนี้

ประเภทที่ 1 ตามแผนแบ่งปันของกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา

ประเภทที่ 2 ผ่านการสอบคัดเลือก(สอบเข้า)ตามระเบียบของวิทยาลัยศิลปศึกษา

การจัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยศิลปศึกษาได้จัดระบบการเรียนการสอน ดังนี้

- เรียนแบบระบบหน่วยกิจ
- หนึ่งปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน (มีพักภาคเรียน) หนึ่งภาคเรียนมี 20 อาทิตย์เรียนตัวจริง 16 อาทิตย์ และวันพักต่างๆ 4 อาทิตย์

- เวลาเรียนแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ภาคเช้า เริ่ม 08.00 น ถึง 12.00 น

ภาคบ่าย เริ่ม 13.00 น ถึง 16.00 น

ระยะเวลาการศึกษา

- เรียนภาคปกติ ใช้เวลา 2 ปี แบ่งเป็น 4 ภาคเรียน 64 อาทิตย์ หนึ่งอาทิตย์ เรียน 5 วัน (วันจันทร์ – วันศุกร์) 32 ชั่วโมง ภาคเช้า 4 ชั่วโมง ภาคบ่าย 3 ชั่วโมง หนึ่งชั่วโมงเรียน 50 นาที

- ฝึกงาน 1 วิชาเฉพาะ 3 อาทิตย์ 3 หน่วยกิจ 96 ชั่วโมง

- ฝึกงาน 2 วิชาชีพครู 8 อาทิตย์ 8 หน่วยกิจ 384 ชั่วโมง

- การเปิดเรียน เริ่มวันที่ 01 กันยายน และสิ้นสุดในท้ายเดือน พฤษภาคมของทุกๆปี

การกำหนดหน่วยกิจ ในแผนการเรียนการสอน (โครงสร้างหลักสูตร)

1. การกำหนดหน่วยกิจบรรจุ ในหมวดวิชาเรียน

การกำหนดหน่วยกิจบรรจุในวิชาเรียนของหลักสูตรศิลปศึกษา12+2 สายศิลปกรรมได้จัดให้มีการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีดี และภาคปฏิบัติตัวจริงโดยแบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชาคือ

- 1) หมวดวิชาความรู้ทั่วไป มี 5 วิชา 10 หน่วยกิจ 240 ชั่วโมง เท่ากับ 11.53 %

2) หมวดวิชาพื้นฐานวิชาเฉพาะ มี 10 วิชา 20 หน่วยกิต 320 ชั่วโมง เท่ากับ 15.38 %

3) หมวดวิชาเฉพาะ มี 12 วิชา 36 หน่วยกิต 848 ชั่วโมง เท่ากับ 40.77 %

4) หมวดวิชาเลือก มี 1 วิชา 2 หน่วยกิต 64 ชั่วโมง เท่ากับ 3.07 %

รวม 28 วิชา 68 หน่วยกิต 1.472 ชั่วโมง เท่ากับ 70.77 %

ฝึกวิชาชีพและสอบจบชั้น

- ฝึกวิชาชีพครูมี 8 หน่วยกิต 384 ชั่วโมง เท่ากับ 18.46 %

- ฝึกงานวิชาเฉพาะมี 3 หน่วยกิต 96 ชั่วโมง เท่ากับ 3.07 %

- ป้องกันจบชั้น/ สอบทฤษฎีพื้นฐานวิชาเฉพาะ 2 หน่วยกิต 64 ชั่วโมง เท่ากับ .07%

รวม 15 หน่วยกิต 608 ชั่วโมง เท่ากับ 29.23 %

รวบรวมทั้งหมดมี 28 วิชา 83 หน่วยกิต 2080 ชั่วโมง เท่ากับ 100 %

หมายเหตุ นอกจากการเรียนตามหน่วยกิตในหลักสูตรแล้ว นักศึกษาจะต้องได้ เรียนวิชา ป้องกันชาติ ป้องกันความสงบ 64 ชั่วโมง

รายวิชาในหลักสูตร

1. หมวดวิชาความรู้ทั่วไป

หมวดวิชาความรู้ทั่วไป ประกอบด้วย 5 วิชา มี 10 หน่วยกิต 240 ชั่วโมง

ล/ด	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชาการเมือง	64	4(4-0-2)
2	วิชาภาษาอังกฤษ	48	2(1-2-2)
3	วิชา Computer	32	2(2-0-0)
4	วิชาพลศึกษา	32	2(2-0-0)
5	วิชาป้องกันชาติ	64	0
	รวม	240	10(9-2-4)

2. หมวดวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะ

หมวดวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมี 10 วิชา 20 หน่วยกิต 320 ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชา พื้นฐานวัฒนธรรมลาว	32	2(2-0-3)
2	วิชา จิตรศาสตร์	32	2(2-0-3)
3	วิชา สุนทรียศาสตร์	32	2(2-0-3)
4	วิชาบริหารการศึกษา	32	2(2-0-3)
5	วิชานำใช้ภาษาลาวในตัวจริง	32	2(2-0-3)
6	วิชาศึกษาศาสตร์	32	2(2-0-3)
7	วิชาวิทยาการค้นคว้า	32	2(2-0-3)
8	วิชาวิธีการสอนศิลปกรรม	32	2(2-0-3)
9	วิชาหลักการสอน	32	2(2-0-3)
10	วิชาศิลปะศาสตร์	32	2(2-0-3)
	รวม	320	20(20-0-30)

3. หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเฉพาะมี 12 วิชา 36 หน่วยกิต 848 ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั้นปี	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชาวาดเหมือน (ขาว-ดำ) (Drawing)	ปี1.2.3	160	6(2-8-3)
2	วิชา เขียนเหมือน (สี) (portrait painting)	ปี1.2.3	144	5(1-8-3)
3	วิชา ปะดับปะดา (Design)	ปี1.2.3	144	5(1-8-3)
4	วิชาจัดภาพเทคนิคเขียน (สี) (Painting)	-	48	2(1-2-3)
5	วิชาทัศนียภาพ (perspective)	-	32	2(2-0-3)
6	วิชากายวิภาคศาสตร์ (Anatomy)	-	32	2(2-0-3)
7	วิชา ร่างภาพ (Sketch)	-	32	2(2-0-3)
8	วิชาปั้น	-	64	2(0-4-3)
9	วิชาลายลาว	-	48	2(1-2-3)
10	วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ	ปี1.2	64	4(4-0-3)
11	วิชาศิลปกรรมศาสตร์	-	32	2(2-0-3)
12	วิชาภาพพิมพ์	ปี1.2	48	2(1-2-3)
	รวม		848	20(2-0-3)

หมวดวิชาเลือก มี 1 วิชา 2 หน่วยกิต 64 ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและแกะสลัก	64	2(0-4-3)
	รวม	64	2(0-4-3)

ฝึกหัดวิชาชีพ เขียนบทป้องกันจบชั้นและสอบจบ มี 15 หน่วยกิต 608 ชั่วโมง

ลำดับ	ชื่อวิชา	ชั่วโมง	หน่วยกิต
1	ฝึกวิชาชีพครู	384	8(0-24-3)
2	ฝึกงานวิชาเฉพาะ	96	3(0-6-3)
3	เขียนบทป้องกันจบชั้น	64	2(0-4-0)
4	ป้องกันบทจบชั้น / สอบจบ	64	2(0-4-0)
	รวม	608	15(0-38-6)

ลำดับ	ชื่อวิชา	ภาคเรียนที่ 1			ภาคเรียนที่ 2			ภาคเรียนที่ 3			ภาคเรียนที่ 4			จ/ล
		ช/ม	น/ก	ภ/ช	ช/ม	น/ก	ภ/ช	ช/ม	น/ก	ภ/ช	ช/ม	น/ก	ภ/ช	
1	การเมือง	32	2	I	32	2	II							
2	ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ)	48	2	I										
3	Computer	32	2	I										
4	พลศึกษา	32	2	I										
5	ป้องกันชาติ	64	0	0										
6	พื้นฐานวัฒนธรรมลาว	32	2	I										
7	จิตรศาสตร์				32	2	I							
8	สุนทรียศาสตร์				32	2	I							
9	บริหารการศึกษา				32	2	I							
10	การนำใช้ภาษาลาวตัวจริง	32	2	I										
11	ศึกษาศาสตร์	32	2	I										
12	วิทยาการคำนวณ							32	2	I				
13	วิธีสอนศิลปกรรม				32	2	I							
14	หลักการสอน							32	2	I				
15	ศิลปะศาสตร์				32	2	I							
16	วาดเหมือน (ขาว-ดำ) Drawing	48	2	I	48	2	II	64	2	III				
17	เขียนเหมือน (สี) Portrait	32	1	I	48	2	II	64	2	III				
18	ประดับประดา Design	32	1	I	48	2	II	64	2	III				
19	จับภาพเทคนิคเขียน (สี) Painting				48	2	I							

ลำดับ	ชื่อวิชา	ภาคเรียนที่ 1			ภาคเรียนที่ 2			ภาคเรียนที่ 3			ภาคเรียนที่ 4			จ/ล
		ช/ม	น/ก	ภ/ช	ช/ม	น/ก	ภ/ช	ช/ม	น/ก	ภ/ช	ช/ม	น/ก	ภ/ช	
20	ทัศนียภาพ (Perspective)	32	2	I										
21	กายวิภาคศาสตร์ (Anatomy)	32	2	I										
22	ร่างกาย (Sketch)	32	2	I										
23	ปั้น				32	1	I	32	1	II				
24	ศิลปะลายลาว				48	2	I							
25	ประวัติศาสตร์ศิลปะ	32	2	I	32	2	II							
26	ศิลปกรรมศาสตร์				32	2	I							
27	ภาพพิมพ์							16	1	I	32	1	I	
28	ฝึกวิชาชีพครู										3	8	I	
29	ฝึกประสบการณ์วิชาเฉพาะ							96	3	I				
30	ป้องกันจบชั้น							64	2	I				
31	ป้องกันทบจชั้น สอบภาคทฤษฎี พื้นฐานวิชาเฉพาะ										64	2	I	
32	วิชาเลือก(แกะสลักและสร้างสรรค์ศิลปะ)							32	1	I	32	1	I	
รวมจำนวนชั่วโมง		6			6		496			512				2080

แผนการเรียน-การสอนในแต่ละปีการศึกษา
วิชาเรียนที่ บรรจุในแต่ละภาคเรียน

ลำดับ	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
ปีที่ 1	-การเมือง -ภาษาต่างประเทศ(อังกฤษ) -คอมพิวเตอร์ -พลศึกษา -ทักษะป้องกันชาติ -พื้นฐานวัฒนธรรมลาว -จิตรศาสตร์ -การนำใช้ภาษาลาวให้ถูกต้อง -ศึกษาศาสตร์ -วาดเหมือน(ขาวดำ) Drawing -เขียนภาพเหมือนสี Portrait -ประดับปะดา Design -ทัศนียภาพ Perspective -กายวิภาคศาสตร์ Anatomy -ร่างภาพ Sketch -ประวัติศาสตร์ศิลปะ History Arts	-การเมือง -สุนทรียศาสตร์ -วิทยาการค้นคว้า -วิธีการสอนศิลปกรรม -ศิลปะศาสตร์ -วาดเหมือน(ขาวดำ) Drawing -เขียนภาพเหมือนสี Portrait -ประดับปะดา Design -จัดภาพเทคนิคเขียน(สี) Painting -ปั้น -ศิลปะลายลาว -ประวัติศาสตร์ศิลปะ -ศิลปกรรมศาสตร์
	ภาคเรียนที่ 3	ภาคเรียนที่ 4
ปีที่ 2	-บริหารการศึกษา -หลักการสอน -วาดเหมือน(ขาวดำ) Drawing -เขียนภาพเหมือนสี Portrait -ประดับปะดา Design -ปั้น -ภาพพิมพ์ -ฝึกงานวิชาเฉพาะ -เขียนบทป้องกันจบชั้น -วิชาเลือก	-ภาพพิมพ์ -ฝึกวิชาชีพครู -ป้องกันบทจบชั้น/สอบทฤษฎีพร้อมภาคปฏิบัติ -วิชาเลือก

12.การลงทะเบียนเข้าเรียน

การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาจะต้องได้เรียนครบตามเวลาและครบตามหน่วยกิต ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

13.ข้อกำหนดในการวัดและประเมินผลของการเรียนและการสำเร็จการศึกษา

13.1 ข้อกำหนด

เป็นการกำหนดสาระที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักศึกษาที่มีรายละเอียดดังกลุ่มนี้

- นักศึกษาปีที่หนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่มีจำนวนหน่วยกิตสะสม 90% และมีคะแนนสะสมเฉลี่ย 1.75 ขึ้นไป

- นักศึกษาปีที่สอง ต้องเป็นบุคคลที่มีจำนวนหน่วยกิตสะสม 90% และมีคะแนนสะสมเฉลี่ย 1.80 ขึ้นไป

13.2 การประเมินผล

แต่ละภาคเรียน ต้องมีการประเมินผลการเรียนเฉพาะแต่ละวิชาที่จัดให้มีการเรียนการสอนต่ำสุด 1 ครั้ง รูปการประเมินผลแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

ก. สอบรายเดือน เป็นการสอบสำหรับวิชาใดหนึ่ง ซึ่งจะต้องจัดขึ้นในเวลาที่กำลังเรียนวิชานั้น

ข. สอบกลางภาค(ถ้าเห็นว่ามีจำเป็น) จะต้องจัดขึ้นในอาทิตย์ที่ 8 ของภาคเรียนนั้น ส่วนแต่ละครั้ง เวลาและวิธีการปฏิบัติตัวจริงนั้น โดยมอบให้อาจารย์ที่สอน หรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแขนงวิชาการ หรือคณะกรรมการเป็นผู้กำหนด

ค. สอบปลายภาค หมายถึงการสอบครั้งสุดท้ายของแต่ละวิชาเมื่อสิ้นสุดการสอนวิชาดังกล่าวในภาคเรียนนั้น ในกรณีผู้สอนมีความจำเป็นติดงาน หรือไม่ได้สอบด้วยมีเหตุผลอาจจะต้องกำหนดหัวข้อโครงการที่เกี่ยวกับวิชาที่ตนเองสอนให้นักศึกษาไปปฏิบัติกิจกรรมแทนการสอบได้ตามเงื่อนไขที่เป็นไปได้และจะต้องยึดถือหลักวิชาการและคณะผู้ดำเนินการวางออกการกำหนดคะแนนประเมินผลการเรียน สำหรับแต่ละวิชาโดยใช้ระบบการให้คะแนนเป็นส่วนร้อย (100%) การกำหนดคะแนนประจำภาคเรียน สำหรับแต่ละวิชา ให้คิดวัดผลคะแนนสอบรายเดือน คะแนนสอบแบบต่อเนื่องและคะแนนสอบกลางภาค (ถ้ามี) ในอัตราส่วนที่เหมาะสมของแต่ละวิชาโดยการพิจารณาของอาจารย์และครูผู้สอน

การประเมินผลการเรียนสำหรับแต่ละวิชาให้นำใช้ระบบค่าระดับดังนี้

ลำดับ	ลำดับเป็น ภาษาลาว	ลำดับเป็น ภาษาอังกฤษ	คะแนน ส่วน ร้อย	คะแนน ส่วนสิบ	ความ หมาย ภาษาลาว	ความ หมาย ภาษาอังกฤษ	ค่าระดับ
1	ก	A	85-100	8.5-10	ดีเลิศ	Excellent	4.0
2	ข+	B+	80-84	8.0-8.4	ดีมาก	Very Good	3.5
3	ข	B	75-79	7.5-7.9	ดี	Good	3.0

ลำดับ	ลำดับเป็น ภาษาลาว	ลำดับเป็น ภาษาอังกฤษ	คะแนน ส่วน ร้อย	คะแนน ส่วนสิบ	ความ หมาย ภาษาลาว	ความ หมาย ภาษาอังกฤษ	ค่าระดับ
4	ค+	C+	70-74	7.0-7.4	ดีพอใช้	Fairly Good	2.5
5	ค	C	60-69	6.0-6.9	พอใช้ได้	Fair	2.0
6	ง+	D+	50-59	5.0-5.9	อ่อน	Poor	1.5
7	ง	D	40-49	4.0-4.9	อ่อนมาก	Very Poor	1.0
8	ด	F	0-39	0-3.9	ไม่ผ่าน	Fail	0

13.3 นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษานั้น ต้องได้เรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่ได้บรรจุไว้ในหลักสูตร มีคะแนนสะสมเริ่มตั้งแต่ 2.20 ขึ้นไป ป้องกัน ผ่านบทโครงการจบชั้น หรือวิทยานิพนธ์ และได้คะแนนดี มีคุณสมบัติ ปฏิบัติตนให้เป็นคนดีเหมาะสมกับการเป็นนักศึกษา จึงถือว่าสำเร็จการศึกษาและรับประกาศนียบัตรชั้นสูงในสาขาที่เรียนมา

14.อาจารย์สอน (อาจารย์ที่สอนประจำ)

ล/ด	วิชาที่สอน	ชื่อและนามสกุล	วุฒิการศึกษา	อาจารย์ ประจำ	อาจารย์ รับเชิญ
1	การเมือง	นายวิวัฒน์ บุญสุขไท	ปริญญาตรี	✓	
2	ภาษาต่างประเทศ(อังกฤษ)	นายสุลิตเดด กองท่า	ปริญญาตรี		✓
3	Computer	นายมานะชัย จุลามณี	ชั้นสูง		✓
4	พลศึกษา	นายสันติสุข หลวงโคด	ชั้นสูง	✓	
5	ทักษะป้องกันชาติ	นายคำเกื่อน แสงดาววง	ชั้นสูง	✓	
6	พื้นฐานวัฒนธรรมลาว	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี		✓
7	จิตรศาสตร์	นางสาวกุหลาบ แสงลัด	ชั้นสูง	✓	
8	สุนทรียศาสตร์	ดร. บุญเที่ยงศรีวิระพันธ์	ปริญญาเอก		✓
9	บริหารการศึกษา	นางสาวเกตสุดา เล็งสะหวัด	ปริญญาตรี	✓	
10	การนำใช้ภาษาลาวตัวจริง	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี	✓	
11	ศึกษาศาสตร์	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี	✓	
12	วิทยาการค้นคว้า	นายสีทน ดีมาก	ปริญญาตรี		✓
13	วิธีสอนศิลปกรรม	นายประกายทอง แทนพวงมูมาน	ชั้นสูง		✓
14	ฝึกเทคนิควิชาชีพครู	นายสีสุข พันแพงดี	ปริญญาตรี	✓	
15	ศิลปะศาสตร์	-			✓
16	กายวิภาคศาสตร์ (Anatomy)	นายประกายทอง แทนพวงมูมาน	ชั้นสูง		✓

ล/ด	วิชาที่สอน	ชื่อและนามสกุล	วุฒิการศึกษา	อาจารย์ประจำ	อาจารย์รับเชิญ
17	ประวัติศาสตร์ศิลปะ	นายประกายทอง แทนพวงมูมาน	ชั้นสูง		✓
18	ทัศนียภาพ (Perspective)	นายตั้งแท้ง คุณมีชัย	ชั้นสูง	✓	
19	ศิลปกรรมศาสตร์	นายวิรัช จันทร์ธิลาด	ปริญญาตรี	✓	
20	วาดเหมือน	นายสมเพ็ด จันทร์ทะรา	ปริญญาตรี	✓	
21	ปะดับปะตา Design	นายคำหล้า ชัยสอน	ชั้นสูง	✓	
22	ศิลปะลายลาว	นายตั้งแท้ง คุณมีชัย	ชั้นสูง	✓	
23	จัดภาพเทคนิคเขียน(สี) Painting	นายสมเพ็ด จันทร์ทะรา	ปริญญาตรี	✓	
24	ปั้น	นายคำเพ็ด แสงสุลี	ปริญญาตรี	✓	
25	ภาพพิมพ์	นายคำสิง แก้วทองคำ	ปริญญาตรี	✓	
26	แกะสลัก	นายสุลิตัก พัยโท	ปริญญาตรี	✓	
27	สร้างสรรค์ศิลปะ	นายสอนเพ็ด ทะวีจิต	ชั้นสูง	✓	

15 อาคารสถานที่ ห้องสมุด ห้องฝึกปฏิบัติและอุปกรณ์การเรียน-การสอน วิทยาลัยศิลปศึกษา (ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอ จันทร์บุรี นครหลวงเวียงจันทร์)

16. งบประมาณรับใช้ กระทรวงศึกษาธิการ และกีฬา

จะเห็นได้ว่าการศึกษาของลาวในช่วงระยะเวลาของหลักสูตรในการเรียนน้อย และจากการตรวจสอบแล้วพบว่ายังไม่มีการวิจัยใดสำรวจความคิดเห็นหรือผลของการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ว่าครูและนักศึกษาผู้ใช้หลักสูตรในช่วงระยะเวลาของหลักสูตรนั้นมีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับความต้องการในการประกอบอาชีพ หรือไม่อย่างไร นำวิชาความรู้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ และมีข้อดี ข้อด้อย อย่างไร ที่เป็นแนวทางในการวางหลักสูตรการศึกษา บุคลากรทางสายวิชาชีพครู เพื่อให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว สาขาวิชา ศิลปศึกษา ต่อไป

แปลและเรียบเรียงโดย นายวันชัย วงษา

ครูศิลปศึกษา วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาว

นักศึกษาปริญญาโท สาขาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาขาวิชา ศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์

ตัวอย่างคำอธิบายในรายวิชาสำคัญหลัก ๆ ของหลักสูตรมีดังนี้

1. วิชาวาดเขียน (วิชาแต้มเหมือนชาว-ดำ) เป็นวิชาที่เรียบเรียงโดย อาจารย์ สีจัน สุขผล (หัวหน้าแผนกศิลปะประจำกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ส ป ป.ลาว) คำอธิบาย สอนวิธีการสอนวาดเขียน โดยใช้เทคนิคการวาดเขียนด้วยดินสอ หรือสีชอก แบบชาวดำ สอนพื้นฐานหลักวิชาศิลปศึกษา และให้สาระที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปปฏิบัติการสอนให้กับผู้เรียนอย่างเกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม ซึ่งมีเนื้อหา สาระบทเรียนรายละเอียดได้แก่ทฤษฎีการวาดเขียน วาดเขียน

รูปทรงเลขาคณิต วาดวัตถุหุ่นนิ่งประเภทต่างๆ วาดเขียนรูปดอกไม้ หรือโถดอกไม้ วาดเขียนรูปผลไม้ วาดรูปหุ่นปั้นหัวคนวาดรูปลำตัว, วาดหุ่นปั้นรูปคนครึ่งตัว วาดรูปคนแบบครึ่งตัว วาดรูปหุ่นปั้นรูปคนเต็มตัว วาดรูปคนเปลือยกายครึ่งตัว วาดรูปคนตัวจริงหมดตัว รายวิชาวาดเขียนนั้นสอนในช่วงชั้นปีที่ 1,2,3 มีชั่วโมงเรียน 160 ชั่วโมง และประกอบด้วย 6 หน่วยกิต รายละเอียดดูเพิ่มเติมในตาราง 14 เมื่อดูขอบเขตของเนื้อหาบทเรียน

2. วิชาวาดเหมือน (วิชาแต้มเหมือนสี) เป็นวิชาที่เรียบเรียงโดย อาจารย์ สีจัน สุขผล (หัวหน้าแผนกศิลปะประจำกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา ส.ป.ป.ลาว) เรียบเรียงขึ้นมาจากความรู้และประสบการณ์ที่เรียนจบแขนงวาดเหมือนจากประเทศรัสเซีย และจากประสบการณ์ในการสอนวาดเหมือนอยู่ในวิทยาลัยศิลปศึกษามาสอน วิธี ขั้นตอน การระบายสี ที่ควบคุมเนื้อหา และวิธีการสอนวาดเหมือน โดยมีรายละเอียดของการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่างๆ เพื่อให้ครูผู้สอนนำไปปฏิบัติการสอนให้กับผู้เรียนอย่างเกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม ซึ่งมีเนื้อหา สารบทเรียนได้แก่ ทฤษฎีของการระบายสีการระบายสีภาพหุ่นนิ่ง การระบายสีดอกไม้ การระบายสีผลไม้ การระบายสีรูปหัวคน การระบายสีรูปคนตัวจริงแบบครึ่งตัว การระบายสีหุ่นปั้นรูปคนหมดตัว การระบายสีรูปคนเปลือยกายครึ่งตัว การระบายสีรูปคนหมดตัว สอนในช่วงชั้นปีที่ 1,2,3 มีชั่วโมงเรียน 144 ชั่วโมง และประกอบด้วย 5 หน่วยกิต

3. วิชาจิตรกรรม (วิชาจัดภาพเทคนิคแต้มสี) เป็นวิชาที่อธิบายถึงบททฤษฎีและแนวปฏิบัติของการเรียนรู้อย่างวิชาจิตรกรรม อันหมายถึงความรู้ เทคนิคและวิธีการสอนของการจัดภาพจิตรกรรมว่า มีองค์ประกอบของการจัดภาพอย่างไร มีขั้นตอนการระบายสีอย่างไร และควรควบคุมเนื้อหาสาระตัวละครในภาพจิตรกรรมให้มีความสมดุลสมบูรณ์แบบอย่างไร พร้อมทั้งสาระทางด้านการนำใช้สื่อการเรียนการสอนวิชาจิตรกรรม หรือวิชาจัดภาพนั่นเอง ซึ่งมีชั่วโมงเรียนทั้งหมด 48 ชั่วโมง และประกอบมี 2 หน่วยกิต ถ้าเปรียบเทียบกับสาระการเรียนรู้กับวิชาอื่นแล้วถือว่ามีค่าหน่วยกิตน้อยมากทั้งที่เป็นวิชาแกนหลักทางด้านการเรียนการสอนศิลปศึกษา

ภาพรวมและเป้าหมายของหลักสูตร

หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเป้าหมายในการสร้างบุคลากรทางการศึกษาครูศิลปศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรมสร้างบุคลากรให้เป็นพลเมืองดี หลักสูตรมุ่งเน้นผลิตบุคลากรครูศิลปศึกษาเป็นนักวิชาการศิลปศึกษา เพื่อสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นคือ ตั้งแต่มัธยมศึกษา 1-3 เพื่อตอบสนองให้โรงเรียนสามัญศึกษา สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ เอกชน และประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับทางด้านวิชาชีพศิลปะให้กับสังคม ในทุกขอบเขตทั่วประเทศ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง

“ทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามทฤษฎี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. รายวิชา คำอธิบายและแผนการสอน
3. กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เป็นวิธีวิจัยที่ผู้วิจัยบูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (questionnaires) ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ผู้ใช้หลักสูตรศิลปศึกษาระดับอุดมศึกษา ของวิทยาลัยศิลปศึกษา ส.ป.ป. ลาว และแบบสัมภาษณ์(Interview)เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการศึกษาที่มีประสบการณ์ และมีผลงานทางวิชาการเผยแพร่ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

การจัดกระทำแบบสอบถามจะอ้างอิงและยึดหลักทฤษฎีถึงมาตรฐานหลักสูตรศิลปศึกษา ดังกล่าว ดังที่ผู้วิจัยนำมาอ้างอิงซึ่งกล่าวไว้แล้วนั้นในบทที่ 2 ได้แก่

ข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต (mean) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. สัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น
3. กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. เก็บรวบรวมข้อมูล
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาเป็นประเด็นคำถามในการประชุม (Focus Group) และข้อมูลในการหาแนวทางในการพัฒนาร่วมกัน
7. นำข้อมูลที่ได้ลงพื้นที่ภาคสนามประชุมสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group)
8. นำข้อมูลที่ได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และนำเสนอข้อเสนอแนะ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเบื้องต้นจากการรวบรวมข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของทัศนคติความคิดเห็น ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หลักสูตรวิชาศิลปศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย

2. การสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลความคิดเห็นเบื้องต้นจากครูศิลปศึกษา หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา สปป.ลาว ที่เข้ามามีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย ในการร่วมกันจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนองค์พัฒนาความรู้ทางด้านศิลปศึกษา

3. กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรมระบบ12+2 ของวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว ได้แก่ ครู 11 ท่าน นิสิต 12 คน รวมประชากรเท่ากับ 23 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าทางศิลปะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของบัณฑิต เป็นแบบตรวจสอบคำตอบ (Checklist) และเติมคำในช่องว่าง (Questionnaire)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1) องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2) รายวิชา คำอธิบายและแผนการสอน
- 3) กระบวนการเรียนการสอน หรือการนำหลักสูตรไปใช้
- 4) การประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติในรายวิชาที่มีต่อหลักสูตร

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended questionnaire) เกี่ยวกับทัศนคติและความคิดเห็นที่มีต่อภาพรวมของหลักสูตร และข้อมูลเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว ต่อไป

4.2 แบบคำถามในการประชุมแบบ (Focus group) สำหรับศึกษาความเหมาะสม

ของแนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว

5. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ศึกษาข้อมูล จากเอกสาร ตำรา และผลงานที่เกี่ยวข้องกับกับหลักสูตร หลักสูตร วิชาศิลปศึกษา และ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

5.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง กับหลักสูตรของศิลปศึกษา และนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในเรื่องความครอบคลุมเนื้อหา ความถูกต้องชัดเจนของภาษา การใช้ถ้อยคำ ตลอดจนความน่าสนใจของแบบสอบถามเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขความตรงของเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาของแต่ละข้อความ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมีเกณฑ์พิจารณาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไข เครื่องมือในครั้งนี้ จากนักวิชาการที่มีผลงานทางวิชาการทางด้านการศึกษา และวิจัย ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

5.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบอีกครั้ง

5.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับ ประชากรอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร ที่จะทำการศึกษา คือ ผู้เรียน ในสาขาวิชาศิลปศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยที่อาจเกิดขึ้นในการตอบคำถาม เช่นความยากง่ายของข้อความถาม การใช้ภาษาและถ้อยคำ รวมทั้งเวลาเฉลี่ยของการตอบแบบสอบถาม เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

5.6 นำแบบสอบถามที่ใช้ทดลองมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient) ของครอนบาช (Cronbach)

5.7 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรจริง แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ผลต่อไป

6. การจัดกระทำและเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ผู้วิจัย ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการขอความร่วมมือจาก วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

6.2 ผู้วิจัยลงพื้นที่ส่งแบบสอบถามพร้อมเอกสารด้วยตนเองนำแบบสอบถามที่ได้รับคำตอบแล้วมารวบรวมคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมากค่า	คะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ 1

เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแล้ว นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลความหมายคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	หมายถึง
4.50 - 5.00	มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีระดับความเห็นด้วยมาก
2.50 - 3.49	มีระดับความเห็นด้วยปานกลาง
1.50 - 2.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.49	มีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

1. วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการศึกษาค้างนี้การนำเสนอข้อมูลโดยใช้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป บนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Excel for Windows) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ (Percent) ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับหลักสูตรนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) ของคำตอบ และวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในตารางประกอบหาค่าร้อยละ (Percent) ใช้สูตรดังนี้ร้อยละของข้อใด = ความถี่ของข้อนั้น $\times 100$ จำนวนการผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2, 3, 4, ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น นำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ โดยให้คำตอบตามอัตราการประมาณค่า ซึ่งมีสเกล 5,4,3,2 และ1 ตามลำดับ มาตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)

2. นำผลวิเคราะห์มาสรุปเป็นประเด็นเนื้อหาของแนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูงระบบ 12+2 ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้ข้อมูลจากผลคำตอบของแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์หาเป็นประเด็นในการจัดประชุม (FOCUS GROUP)ระดมความคิดเห็นหาแนวทางร่วมกัน

3. ผู้วิจัยลงพื้นที่จัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)โดยใช้เกณฑ์ในการจัดการประชุมดังนี้ ใช้ข้อมูลจากผลคำตอบของแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาประเด็นในการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นหาแนวทางร่วมกันโดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถมีส่วนร่วมแสดงออกแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทัศนคติความคิดเห็นสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงหาแนวทางพัฒนา

เกณฑ์ในคัดสรรผู้เข้าร่วมประชุมโดยใช้ผู้บริหารทางการศึกษาเป็นนักวิชาการการศึกษาผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิมีประสบการณ์การสอนไม่ต่ำกว่า 5 ปีขึ้นไปจำนวน 2 คน เป็นประธานผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุม ครูผู้ให้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมมีประสบการณ์การสอน 2 ปีขึ้นไป จำนวน12 คน โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินรายการ เพื่อหาข้อสรุปหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการยืนยันประเด็นเนื้อหา และสรุปแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในขั้นสุดท้าย

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว และแนวทางการพัฒนาหลักสูตร สาขาวิชาศิลปศึกษา วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว โดยวิเคราะห์จากแบบสอบถามในด้านต่างๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา และกิจกรรม วิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน และผลของรายวิชาแต่ละรายวิชาที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพ และ ด้านความชำนาญการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม (Excel) คำนวณหาค่าร้อยละ(Mean) นำเสนอการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางแบ่งออกเป็น 4 ตอน

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยทั่วไป
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรชั้นสูงระบบ12+2 ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม วิธีดำเนินการสอน การประเมินผล ผู้เรียน ผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อรายวิชาในหลักสูตรชั้นสูงระบบ 12+2 ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว
4. ข้อมูลความคิดเห็นของคำถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับภาพรวมที่มีต่อหลักสูตรชั้นสูงระบบ12+2 ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว และข้อเสนอแนะนำเสนอ บรรยายแต่ละประเด็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของครูและนิสิตที่มีต่อหลักสูตรหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(แบบ12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

สภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า เพศหญิง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 เพอร์เซ็นต์ เพศชาย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 เพอร์เซ็นต์ วุฒิการศึกษา ชั้นกลาง จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ09.09 เพอร์เซ็นต์ ชั้นสูง จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 45.45 เพอร์เซ็นต์ ปริญญาตรีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ45.45 เพอร์เซ็นต์ ประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 เพอร์เซ็นต์ 6-10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27เพอร์เซ็นต์ มากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 เพอร์เซ็นต์ ช่วงอายุตั้งแต่ 20-30 ปี 4 คน คิดเป็นร้อยละ36.36 เพอร์เซ็นต์ ช่วงอายุตั้งแต่ 31-40 ปี 4 คน คิดเป็นร้อยละ36.36 เพอร์เซ็นต์ ช่วงอายุตั้งแต่ 41-50 ปี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 เพอร์เซ็นต์

สถานภาพทั่วไปของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 เปอร์เซนต์ เพศหญิง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เปอร์เซนต์ ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาล 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เปอร์เซนต์ สอบเข้าด้วยตนเอง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75 เปอร์เซนต์ คะแนนเกรดเฉลี่ย เกรดเฉลี่ย 2.51– 3.00 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 เปอร์เซนต์ เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไปจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 เปอร์เซนต์ ทำให้มีประชากรในการวิจัยทั้งสิ้น 23 คน ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ด้วยตนเอง

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนิสิตที่มีต่อหลักสูตรหลักสูตรชั้นสูงแบบ12+2 ครุศิลปศึกษา สายศิลปกรรม
วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว**

ตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของครูที่มีต่อหลักสูตรชั้นสูง ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. เพื่อผลิตครูและบุคลากรทางศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	4	3	3	0	1	3.82	มาก	6	5	0	0	0	4.55	มากที่สุด
2. เพื่อผลิตบุคลากรให้ทำงานในภาครัฐและเอกชน	2	6	1	2	0	3.73	มาก	6	4	1	0	0	4.45	มาก
3. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป	2	5	0	3	0	3.27	ปานกลาง	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด
4. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ	3	2	2	4	0	3.36	ปานกลาง	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด

ตาราง 1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
5. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ	5	4	1	1	0	4.18	มาก	10	0	1	0	0	4.82	มากที่สุด
6. มุ่งสร้างผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการทำงานวิชาการศิลปศึกษาของประเทศ	3	4	2	1	0	3.55	มาก	7	3	0	1	0	4.45	มาก
7. มีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครูศิลปะ	6	2	3	0	0	4.27	มาก	9	1	1	0	0	4.73	มาก

จากตารางความคิดเห็นการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในวัตถุประสงค์หลักสูตร สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับ มาก วิเคราะห์รายข้อส่วนใหญ่ทุกข้อมีระดับเท่ากับ มาก ยกเว้น ข้อ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ ปานกลาง และข้อ 4 มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ปานกลาง ส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ยกเว้นข้อ 2 และข้อ 6 อยู่ในระดับเท่ากับมากที่สุด 2 ข้อ

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหากิจกรรม (วิชาบังคับ) ในสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว	4	2	3	1	0	3.55	มาก	7	3	0	0	1	4.36	มาก
2. มีเนื้อหา ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	1	8	2	0	0	3.58	มาก	8	2	0	0	0	4.36	มาก
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	2	6	2	1	0	3.82	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มาก
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	1	5	4	1	0	3.55	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
5. มีประมวลการสอนของแต่ละวิชาชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน (สภาพแวดล้อม)	2	5	4	0	0	3.82	มาก	6	3	2	0	0	4.36	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้	1	4	5	1	0	3.45	มาก	8	0	3	0	0	4.45	มาก
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	1	6	3	1	0	3.64	มาก	7	3	1	0	0	4.55	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในเนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ) สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมาก ยกเว้นข้อ3และข้อ4อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ข้อ

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหากิจกรรม (วิชาเฉพาะ)ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว	2	2	6	1	0	3.45	ปานกลาง	3	5	2	0	0	3.73	มาก
2. มีเนื้อหา ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	2	4	4	0	1	3.55	มาก	5	4	1	1	0	4.18	มาก
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	2	5	3	1	0	3.73	มาก	5	3	3	0	0	4.18	มาก
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	1	5	5	0	0	3.64	มาก	5	4	1	0	0	4.45	มาก
5. มีประมวลการสอนของแต่ละวิชาชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน (สภาพแวดล้อม)	1	5	5	0	0	3.64	มาก	5	4	1	1	0	4.18	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้	1	3	4	1	1	2.91	ปานกลาง	5	4	2	0	0	4.27	มาก
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	3	3	5	0	0	3.82	มาก	5	4	2	0	0	4.27	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในเนื้อหากิจกรรม (วช.เฉพาะ) สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ1และ6มีระดับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมาก

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านเนื้อหากิจกรรม(วิชาเลือก)ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเลือก)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว	1	2	7	1	0	3.27	ปานกลาง	6	3	2	0	0	436	มากที่สุด
2. มีเนื้อหา ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	0	7	4	0	0	3.64	มาก	6	3	2	0	0	4.36	มาก
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	1	4	7	0	0	3.82	มาก	5	4	2	0	0	4.27	มาก
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	1	5	5	0	0	3.64	มาก	5	2	4	0	0	4.09	มาก
5. มีประมวลการสอนของแต่ละวิชาชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน (สภาพแวดล้อม)	1	5	5	0	0	3.64	มาก	5	3	3	0	0	4.18	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเลือก)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้	1	2	6	2	0	3.18	ปานกลาง	6	3	2	0	0	4.36	มาก
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	0	6	4	1	0	3.45	ปานกลาง	6	3	2	0	0	4.36	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในเนื้อหากิจกรรม (วช.เลือก) สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่า ข้อ 1 และข้อ 7 มีระดับเท่ากับปานกลาง ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5 มีระดับเท่ามากยกเว้นข้อ 1 และ 6 มีระดับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 มีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านวิธีดำเนินการสอนในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

วิธีดำเนินการสอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมที่เหมาะสมตรงตามประมวลรายวิชาและวัตถุประสงค์ของรายวิชา	0	6	5	0	0	3.55	มาก	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด
2. มีการสร้างพื้นฐานทางด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติทางศิลปะเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	0	6	5	0	0	3.55	มาก	7	2	2	0	0	4.45	มาก
3. มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และสามารถสร้างงานศิลปะที่มีคุณภาพได้	2	5	4	0	0	3.82	มาก	7	2	2	0	0	4.45	มาก
4. มีการกระตุ้นให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะประเภทต่างๆ	1	4	4	2	0	3.36	ปานกลาง	6	3	2	0	0	4.36	มาก
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน	1	4	4	2	0	3.36	ปานกลาง	7	2	2	0	0	4.45	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

วิธีดำเนินการสอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. มีการสอน การฝึกฝนให้ผู้เรียนมีวินัยต่อตนเองควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาการ	1	4	4	1	0	3.18	ปานกลาง	6	4	1	0	0	4.45	มาก
7. มีการมอบหมายงาน ติดตามและตรวจสอบการทำงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	1	7	3	0	0	3.82	มาก	6	5	0	0	0	4.55	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในเนื้อหากิจกรรม (วช.เลือก) สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับ มาก วิเคราะห์รายข้อพบว่า ข้อ 1 และข้อ 7 มีระดับเท่ากับปานกลาง ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5 มีระดับเท่ามากยกเว้นข้อ 1 และ 6 มีระดับเท่ากับปานกลาง ส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมาก ยกเว้นข้อ 1 มีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านการประเมินผลในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

การประเมินผล	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. กำหนดมีเกณฑ์การประเมินผลอย่างเหมาะสม	0	2	3	4	3	2.33	น้อย	8	3	0	0	0	4.73	มากที่สุด
2. มีการวัดและการประเมินผลยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้	0	3	3	5	1	2.67	ปานกลาง	7	3	1	0	0	4.17	มาก
3. มีวิธีวิพากษ์วิจารณ์ เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้	0	2	1	2	7	1.83	น้อย	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
4. การวัด และประเมินผลด้วยวิธีการที่มีความหลากหลาย	0	1	4	3	4	2.17	น้อย	6	3	2	0	0	4.36	มาก
5. มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน	0	1	4	3	4	2.17	น้อย	8	3	0	0	0	4.73	มากที่สุด
6. มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน	0	2	3	4	3	2.33	น้อย	6	4	1	0	0	4.45	มาก
7. มีการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	0	3	3	5	1	2.67	น้อย	7	2	2	0	0	4.45	มาก
8. มีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่ม	0	2	1	2	7	1.83	น้อย	6	4	1	0	0	4.45	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในการประเมินผล สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 มีระดับความคิดเห็นด้วยน้อย วิเคราะห์รายข้อพบว่า ทุกข้อ มีระดับเท่ากับน้อยยกเว้นข้อ 2 มีระดับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมาก ยกเว้นข้อ 1ข้อ3และข้อ5มีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านสื่อการเรียนการสอนในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

สื่อการเรียนการสอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า	0	5	4	0	3	3.18	ปานกลาง	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
2. มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดี	0	3	6	1	1	3.00	ปานกลาง	8	1	2	0	0	4.55	มากที่สุด
3. มีสถานที่หรือห้องที่ใช้ในการจัดแสดงผลงานของผู้เรียน	0	0	4	5	2	2.18	น้อย	6	4	1	0	0	4.45	มาก
4. มีตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนอย่าง(พอเพียง)	0	0	3	6	2	2.09	น้อย	5	3	2	1	0	4.09	มาก
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสม(เพียงพอ)	0	2	3	6	0	2.64	ปานกลาง	8	1	1	1	0	4.45	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในสื่อการเรียนการสอน สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลาง วิเคราะห์รายข้อพบว่า ทุกข้อ มีระดับเท่ากับปานกลาง ส่วน ข้อ 3 และข้อ 4มีระดับน้อยด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมาก ยกเว้นข้อ1 และข้อ 2 มีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตรในด้านผู้เรียนในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

ผู้เรียน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีความรู้และพื้นฐานเพียงพอต่อการศึกษาด้านศิลปะ	0	2	3	4	3	2.33	น้อย	5	5	1	0	0	4.36	มาก
2. มีวินัยและมีความกระตือรือร้นในการเรียน	0	3	3	5	1	2.67	ปานกลาง	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
3. มีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ	0	2	1	2	7	1.83	น้อย	8	1	2	0	0	4.55	มากที่สุด
4. การส่งผลงานหรือรายงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด	0	1	4	3	4	2.17	น้อย	6	3	2	0	0	4.36	มาก
5. มีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษา	0	1	4	3	4	2.17	น้อย	6	5	0	0	0	4.55	มากที่สุด
6. มีการค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเอง	0	2	3	4	3	2.33	น้อย	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด
7. มีการเข้าพบผู้สอนเพื่อปรึกษาและรับคำแนะนำเพิ่มเติมหลังจบบทเรียน	0	3	3	5	1	2.67	ปานกลาง	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในผู้เรียน สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยน้อย วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับน้อย ยกเว้นข้อ 2 ข้อ และข้อ 7 มีระดับเท่ากับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1 และข้อ 4 มีระดับเท่ากับมาก

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครู ที่มีต่อหลักสูตร ในด้านอาจารย์ผู้สอนในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

อาจารย์ผู้สอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีความสามารถในการถ่ายทอดได้ดี	1	8	3	0	0	3.83	มาก	8	3	0	0	0	4.73	มากที่สุด
2. มีคุณธรรมจริยธรรม และเหมาะสมกับความ เป็นครู	3	6	2	1	0	3.92	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
3. มีความเพิ่มพูนความรู้และติดตาม ความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	4	5	2	1	0	4.00	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
4. มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับชาติ	0	10	1	1	0	3.75	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
5. มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับนานาชาติ	3	6	3	0	0	4.00	มาก	6	3	0	2	0	4.18	มาก
6. มีความสามารถในการนำความรู้และ ประสบการณ์จากการวิจัยมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอน	4	4	2	2	0	3.83	มาก	8	1	1	1	0	4.45	มาก
7. มีการเตรียมการสอนและดำเนินการสอนเป็น อย่างดี	1	7	2	2	0	3.58	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มากที่สุด
8. มีความตรงต่อเวลาในการสอน การตรวจงาน หรือการนัดหมาย	1	8	3	0	0	3.83	มาก	8	1	2	0	0	4.45	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

อาจารย์ผู้สอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
9. มีการติดตามผู้เรียนเพื่อแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำงาน	3	6	2	1	0	3.92	มาก	7	3	0	1	0	4.45	มาก
10.มีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนและวินัยในการเรียนของผู้เรียน	4	5	2	1	0	4.00	มาก	8	2	0	1	0	4.55	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในครูผู้สอนสภาพการปัจจุบันพบว่ามีความเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยปานกลาง วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมากส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีความเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 5 ข้อ 6 และข้อ 9 มีระดับเท่ากับมาก

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรชั้นสูง ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. เพื่อผลิตครูและบุคลากรทางศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	5	4	2	1	0	4.08	มาก	7	3	2	0	0	4.42	มาก
2. เพื่อผลิตนิสิตบุคลากรให้ทำงานในภาครัฐและเอกชนได้อย่างกว้างขวาง	3	8	1	1	0	3.67	มาก	7	5	0	0	0	4.58	มากที่สุด
3. เพื่อผลิต บุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป	5	5	1	1	0	4.17	ปานกลาง	7	5	1	0	0	4.83	มากที่สุด
4. เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ	5	2	4	1	0	3.92	มาก	5	6	2	0	0	4.58	มากที่สุด
5.. เพื่อผลิตบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติ	6	3	2	1	0	4.17	มาก	7	4	1	0	0	4.50	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
6. มุ่งสร้างผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการทำงานวิชาการ ศิลปศึกษาของประเทศ	3	6	3	0	0	4.00	มาก	7	3	1	1	0	4.33	มาก
7. มีการส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ครูศิลปะ	6	4	2	0	0	4.33	มาก	7	5	0	0	0	4.58	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยในวัตถุประสงค์หลักสูตร สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยปานกลางวิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 3 มีระดับเท่ากับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 มีระดับความคิดเห็นเท่า

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อเนื้อหากิจกรรม(วิชาบังคับ) ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว	3	7	1	1	0	4.00	มาก	7	5	0	0	0	4.58	มากที่สุด
2. มีเนื้อหา ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	2	6	4	0	0	3.83	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	2	5	5	0	0	3.75	มาก	7	5	1	0	0	4.83	มากที่สุด
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	4	5	2	1	0	4.00	มาก	9	2	1	0	0	4.87	มากที่สุด
5. มีประมวลการสอนของแต่ละวิชาชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน (สภาพแวดล้อม)	3	4	4	1	0	3.75	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้	6	5	1	0	0	4.42	มาก	6	4	2	0	0	4.33	มาก
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	9	3	1	0	0	5.00	มากที่สุด	7	4	1	0	0	4.50	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในเนื้อหากิจกรรม(บังคับ) สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.10 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 7 มีระดับเท่ากับมากที่สุดส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.63 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ6มีระดับเท่ากับมาก

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อเนื้อหากิจกรรม (วิชาเฉพาะ) ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเฉพาะ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว	3	7	1	1	0	4.00	มาก	7	5	0	0	0	4.58	มากที่สุด
2. มีเนื้อหา ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4	6	2	0	0	4.17	มาก	9	3	0	0	0	4.70	มากที่สุด
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	0	7	3	1	1	3.33	ปานกลาง	5	5	2	0	0	4.25	มาก
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	2	7	1	1	1	3.67	มาก	7	4	1	0	0	4.50	มากที่สุด
5. มีประมวลการสอนของแต่ละวิชาชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน (สภาพแวดล้อม)	1	7	2	2	0	3.58	มาก	5	6	1	0	0	4.33	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเฉพาะ)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้	2	4	4	2	0	3.50	ปานกลาง	8	2	2	0	0	4.50	มากที่สุด
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	3	6	2	1	0	3.92	มาก	8	3	1	0	0	4.58	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในเนื้อหากิจกรรม(วิชาเฉพาะ) สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ3.73 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 3 และข้อ6 มีระดับเท่ากับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.49 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุดยกเว้นข้อ5มีระดับเท่ากับมาก

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อเนื้อหากิจกรรม (วิชาเลือก) ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเลือก)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว	5	2	5	0	0	4.00	มาก	7	2	3	0	0	4.33	มาก
2. มีเนื้อหา ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	2	5	4	1	0	3.67	มาก	7	3	2	0	0	4.42	มาก
3. เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน	1	5	4	2	0	3.42	ปานกลาง	7	2	3	0	0	4.33	มาก
4. มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี	1	5	4	2	0	3.42	ปานกลาง	7	2	1	0	0	4.33	มาก
5. มีประมวลการสอนของแต่ละวิชาชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน (สภาพแวดล้อม)	1	6	5	0	0	3.67	มาก	7	2	3	0	0	4.33	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเลือก)	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้	6	4	2	0	0	4.33	มาก	9	3	1	0	0	5.00	มากที่สุด
7. มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน	2	6	3	1	0	3.75	มาก	8	1	3	0	0	4.42	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในเนื้อหากิจกรรม(วิชาเลือก) สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 3 และข้อ 4 มีระดับเท่ากับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.45 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากยกเว้นข้อ6มีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อวิธีการสอน ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

วิธีดำเนินการสอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีการจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมที่เหมาะสมตรงตามประมวลรายวิชาและวัตถุประสงค์ของรายวิชา	2	5	5	0	0	3.75	มาก	7	3	2	0	0	4.42	มาก
2. มีการสร้างพื้นฐานทางด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติทางศิลปะเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	6	3	3	0	0	4.25	มาก	7	2	3	0	0	4.33	มาก
3. มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์และสามารถสร้างงานศิลปะที่มีคุณภาพได้	3	4	4	1	0	3.75	มาก	7	3	2	0	0	4.42	มาก
4. มีการกระตุ้นให้นักเรียนฝึกกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะประเภทต่างๆ	1	6	4	1	0	3.58	มาก	7	3	2	0	0	4.42	มาก
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน	2	5	4	1	0	3.67	มาก	10	0	2	0	0	4.67	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

วิธีดำเนินการสอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
6. มีการสอน การฝึกฝนให้ผู้เรียนมีวินัยต่อตนเองควบคู่ไปกับการให้ความรู้ทางวิชาการ	3	4	4	1	0	3.75	ปานกลาง	8	2	2	0	0	4.50	มากที่สุด
7. มีการมอบหมายงาน ติดตามและตรวจสอบการทำงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4	1	5	2	0	3.58	มาก	7	3	2	0	0	4.42	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในวิธีดำเนินการสอน สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 7 มีระดับเท่ากับเท่ากับมากที่สุดส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุดยกเว้นข้อ 6 มีระดับเท่ากับมาก

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อสื่อการเรียนการสอน ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

สื่อการเรียนการสอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า	0	0	4	0	0	2.33	น้อย	8	4	0	0	0	4.67	มากที่สุด
2. มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดี	1	1	4	5	0	2.58	ปานกลาง	8	4	0	0	0	4.67	มากที่สุด
3. มีสถานที่หรือห้องที่ใช้ในการจัดแสดงผลงานของผู้เรียน	1	1	4	5	0	2.58	ปานกลาง	8	4	0	0	0	4.75	มากที่สุด
4. มีตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนอย่าง(พอเพียง)	0	0	2	5	5	1.75	น้อย	8	4	0	0	0	4.67	มากที่สุด
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสม(เพียงพอ)	0	1	4	4	3	2.25	น้อย	7	5	0	0	0	4.58	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในสื่อการเรียนการสอน สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยน้อย วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับน้อย ยกเว้นข้อ 2 มีระดับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุด

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการประเมินผล ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

การประเมินผล	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. กำหนดมีเกณฑ์การประเมินผลอย่างเหมาะสม	1	6	5	0	0	4.00	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด
2. มีการวัดและการประเมินผลยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้	2	6	2	2	0	3.67	มาก	8	4	0	0	0	4.67	มากที่สุด
3. มีวิธีวิพากษ์วิจารณ์ เป็นแนวทางให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตนเองได้	2	7	3	0	0	3.92	มาก	8	3	1	0	0	4.58	มากที่สุด
4. การวัด และประเมินผลด้วยวิธีการที่มีความ หลากหลาย	0	8	2	2	0	3.50	มาก	11	1	0	0	0	4.92	มากที่สุด
5. มีการวัดและประเมินผลจากการนำเสนอผลงาน	0	8	3	1	0	3.58	มาก	10	2	0	0	0	4.83	มากที่สุด
6. มีการวัดและประเมินผลจากแฟ้มสะสมผลงาน	1	8	2	1	0	3.75	มาก	11	1	0	0	0	4.92	มากที่สุด
7. มีการพัฒนาหรือปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง	2	4	5	1	0	3.58	มาก	10	2	0	0	0	4.83	มากที่สุด
8. มีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่ม	1	5	3	3	0	3.33	ปานกลาง	10	2	0	0	0	4.83	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในการประเมินผล สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 8 มีระดับเท่ากับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่าพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อการประเมินผล ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

ผู้เรียน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีความรู้และพื้นฐานเพียงพอต่อการศึกษาด้านศิลปะ	1	5	5	1	0	3.50	มาก	8	4	0	0	0	4.67	มาก
2. มีวินัยและมีความกระตือรือร้นในการเรียน	3	6	3	0	0	4.00	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด
3. มีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ	5	4	3	0	0	4.17	มาก	11	1	0	0	0	4.92	มากที่สุด
4. การส่งผลงานหรือรายงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด	5	5	2	0	0	4.25	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด
5. มีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษา	5	4	3	0	0	4.17	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด
6. มีการค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเอง	2	5	5	0	0	3.75	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด
7. มีการเข้าพบผู้สอนเพื่อปรึกษาและรับคำแนะนำเพิ่มเติมหลังจบบทเรียน	2	1	4	5	0	3.00	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในผู้เรียน สภาพการณ์ปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 8 มีระดับเท่ากับเท่ากับปานกลางส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลทัศนคติของนิสิตที่มีต่อด้านอาจารย์ผู้สอน ในสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต

อาจารย์ผู้สอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
1. มีความสามารถในการถ่ายทอดได้ดี	1	6	5	0	0	3.67	มาก	11	1	0	0	0	4.92	มากที่สุด
2. มีคุณธรรมจริยธรรม และเหมาะสมกับความ เป็นครู	4	4	4	0	0	4.00	มาก	10	1	1	0	0	4.75	มากที่สุด
3. มีความเพิ่มพูนความรู้และติดตาม ความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	2	7	2	1	0	3.83	มาก	8	2	2	0	0	4.50	มากที่สุด
4. มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับชาติ	1	7	2	2	0	3.58	มาก	9	2	1	0	0	4.67	มากที่สุด
5. มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับนานาชาติ	1	4	5	2	0	3.33	ปานกลาง	9	2	1	0	0	4.67	มากที่สุด
6. มีความสามารถในการนำความรู้และ ประสบการณ์จากการวิจัยมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอน	3	4	3	2	0	3.67	มาก	9	1	1	1	0	4.50	มากที่สุด
7. มีการเตรียมการสอนและดำเนินการสอนเป็น อย่างดี	1	8	3	0	0	3.83	มาก	9	2	1	0	0	4.67	มากที่สุด
8. มีความตรงต่อเวลาในการสอน การตรวจงาน หรือการนัดหมาย	6	6	0	0	0	4.50	มากที่สุด	10	1	1	0	0	4.75	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

อาจารย์ผู้สอน	สภาพการณ์ปัจจุบัน					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ความคาดหวังในอนาคต					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	ระดับความคิดเห็น							ระดับความคิดเห็น						
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
9. มีการติดตามผู้เรียนเพื่อแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการทำงาน	2	7	3	0	0	3.92	มาก	10	1	1	0	0	4.75	มากที่สุด
10.มีการตรวจสอบการเข้าชั้นเรียนและวินัยในการเรียนของผู้เรียน	5	5	2	0	0	4.25	มาก	10	1	1	0	0	4.75	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในอาจารย์ผู้สอนสภาพปัจจุบันพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่า ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 มีระดับเท่ากับมาก ข้อ 5 มีระดับปานกลาง ข้อ 8 มีระดับมากที่สุด ส่วนความคาดหวังในอนาคตพบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาในหลักสูตร

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของครูที่มีต่อหลักสูตรที่มีต่อรายวิชาใน หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมแบบ12+2วิทยาลัย
ศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิชาในหลักสูตร	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต							ความชำนาญแก้ปัญหาที่ซับซ้อนวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต							คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต						
	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
วิชาความรู้ทั่วไป																					
1. วิชาการเมือง	6	4	0	1	0	4.36	มาก	6	4	0	1	0	4.36	มาก	6	4	0	1	0	4.36	มาก
2. วิชาภาษาอังกฤษ	8	2	1	0	0	4.64	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มาก	8	2	1	0	0	4.64	มาก
3. วิชา computer	4	4	1	2	0	3.91	มาก	4	4	1	2	0	3.91	มาก	4	4	1	2	0	3.91	มาก
4. วิชาพลศึกษา	4	3	1	2	1	3.64	ปานกลาง	4	3	1	2	1	3.64	ปานกลาง	4	3	1	2	1	3.64	ปานกลาง
5. วิชาป้องกันชาติ	6	4	1	0	0	4.45	มาก	6	4	1	0	0	4.45	มาก	0	4	1	0	0	4.45	มาก
หมวดพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะ																					
1. วิชาพื้นฐานวัฒนธรรมลาว	3	5	3	0	0	4.00	มาก	3	5	3	0	0	4.0	มาก	7	4	0	0	0	4.64	มาก
2. วิชาจิตตรศาสตร์ (จิตวิทยา)	2	7	2	0	0	4.00	มาก	2	7	2	0	0	4.00	มาก	7	3	1	0	0	4.55	มาก
3. วิชาสุนทรียศาสตร์	1	6	2	2	0	3.55	มาก	1	6	2	2	0	3.55	มาก	7	3	0	1	0	4.45	มาก
4. วิชาบริหารการศึกษา	4	3	3	1	0	3.91	มาก	4	3	3	1	0	3.91	มาก	5	5	1	0	0	4.36	มาก
5. วิชานำใช้ภาษาลาวในแท้จริง	6	3	2	0	0	4.36	มาก	6	3	2	0	0	4.36	มาก	6	3	2	0	0	4.36	มาก
6. วิชาศึกษาศาสตร์	3	5	3	0	0	4.00	มาก	3	5	3	0	0	4.00	มาก	7	4	0	0	0	4.64	มาก
7. วิชาวิทยาการค้นคว้า	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด	6	3	2	0	0	4.36	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

วิชาในหลักสูตร	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต							ความชำนาญแก้ปัญหาที่ซับซ้อนวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต							คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต						
	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
หมวดพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะ (ต่อ)																					
8. วิชาวิธีการสอนศิลปกรรม	6	3	2	0	0	4.36	ปานกลาง	6	3	2	0	0	4.36	ปานกลาง	7	4	0	0	0	4.64	ปานกลาง
9. วิชาหลักการสอน	3	5	3	0	0	4.00	มาก	3	5	3	0	0	4.00	ปานกลาง	7	3	1	0	0	4.55	มาก
10. วิชาศิลปะศาสตร์	1	4	5	1	0	3.45	ปานกลาง	1	4	5	1	0	3.45	ปานกลาง	4	3	2	2	0	.82	มาก
หมวดวิชาเฉพาะ																					
1. วิชาวาดเขียน (ขาว-ดำ) (Drawing)	4	6	1	0	0	4.27	มาก	2	7	2	0	0	4.00	มาก	6	4	1	0	0	4.45	มาก
2. วิชาเขียนเหมือน (สี) (Portrait Paining)	4	5	2	1	0	4.36	มาก	2	7	2	0	0	4.00	มาก	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด
3. วิชาประดับประดา (Design)	4	5	2	1	0	4.36	มาก	3	6	1	1	0	4.00	มาก	7	4	0	0	0	4.64	มากที่สุด
4. วิชาจัดภาพเทคนิคเขียน (สี) Painting)	4	6	1	0	0	4.27	มาก	3	7	1	0	0	4.18	มาก	7	4	0	0	0	4.64	มากที่สุด
5. วิชาทัศนียภาพ (Perspective)	2	8	1	0	0	4.09	มาก	2	8	1	0	0	4.09	มาก	0	5	0	0	0	4.55	มากที่สุด
6. วิชากายวิภาคศาสตร์ (Anatomy)	1	5	5	0	0	3.64	มาก	1	7	3	0	0	3.82	มาก	4	3	4	0	0	4.00	มาก
7. วิชาร่างภาพ (Sketch)	1	7	3	0	0	3.82	มาก	1	8	2	0	0	3.91	มาก	5	4	2	0	0	4.27	มาก
8. วิชาปั้น	2	7	1	1	0	3.91	ปานกลาง	2	7	1	1	0	3.91	มาก	6	3	2	0	0	4.36	มาก
9. วิชาลายฉลุ	4	5	2	0	0	4.18	มาก	3	5	2	1	0	3.91	มาก	7	2	2	0	0	4.45	มาก
10. ประวัติศาสตร์ศิลปะ	3	4	3	1	0	3.82	มาก	2	5	3	1	0	3.73	มาก	6	3	2	0	0	4.36	มาก
11. วิชาศิลปกรรมศาสตร์	0	4	5	2	0	3.18	ปานกลาง	0	5	5	1	0	3.36	มาก	5	2	3	1	0	4.00	มาก
12. วิชาภาพพิมพ์	0	9	1	1	0	3.73	มาก	2	8	1	0	0	4.09	มาก	5	4	3	0	0	4.55	มากที่สุด

ตาราง 19 (ต่อ)

วิชาในหลักสูตร	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต							ความชำนาญแก้ปัญหาที่ซับซ้อนวิชาชีพและการดำเนินชีวิต							คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต						
	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
หมวดวิชาเลือก																					
1. วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและแกะสลัก	0	2	8	0	1	3.00	ปานกลาง	1	9	1	0	0	4.00	มาก	6	5	0	0	0	4.55	มากที่สุด
ฝึกหัดวิชาชีพเขียนบทป้องกันจอบชั้นและสอบจบ																					
1. ฝึกวิชาชีพครู	2	8	1	0	0	4.09	มาก	2	8	0	1	0	4.00	มาก	5	6	0	0	0	4.45	มาก
2. ฝึกงานวิชาชีพเฉพาะ	2	6	2	1	0	3.82	มาก	3	5	3	0	0	4.00	มาก	5	6	0	0	0	4.45	มาก
3. เขียนบทป้องกันจอบชั้น	3	7	1	0	0	4.18	มาก	3	7	0	1	0	4.09	มาก	6	4	1	2	0	4.82	มากที่สุด
4. ป้องกันบทจอบชั้น/สอบจบ	6	5	0	0	0	4.55	มากที่สุด	4	5	1	1	0	4.09	มาก	7	3	1	0	0	4.55	มากที่สุด

จากตารางการวิเคราะห์ความคิดเห็นข้อมูลค่าเฉลี่ยในรายวิชาของครู
หมวดความรู้ทั่วไป

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.20 เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าส่วนใหญ่ทุกวิชามีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นวิชาพลศึกษา มีระดับเท่ากับปานกลาง ส่วนความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.20 เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกข้อมีระดับมาก ยกเว้นวิชาพลศึกษา มีระดับเท่ากับปานกลางทางด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.20 เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกวิชามีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นวิชาพลศึกษา มีระดับเท่ากับปานกลาง

หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.04 เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกวิชามีระดับเท่ากับมาก ยกเว้น วิชาวิทยาการคำนวณ มีระดับเท่ากับมากที่สุด วิชาวิธีการสอนศิลปกรรม และวิชาศิลปศาสตร์มีระดับเท่ากับปานกลาง ส่วนความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.01 เมื่อวิเคราะห์รายวิชาว่าแทบทุกวิชามีระดับเท่ากับมาก ยกเว้น วิชาวิทยาการคำนวณ มีระดับเท่ากับมากที่สุด วิชาวิธีการสอนศิลปกรรม และวิชาศิลปศาสตร์มีระดับเท่ากับปานกลาง ทางด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.43 เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกวิชามีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ยกเว้นวิชาวิธีการดำเนินการสอนศิลปกรรมมีระดับเท่ากับปานกลาง

หมวดวิชาเฉพาะ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.91 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ยกเว้น วิชาบันและศิลปกรรมศาสตร์มีระดับเท่ากับปานกลาง ส่วนความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.91 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกวิชามีระดับเท่ากับมาก ทางด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.41 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกวิชามีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นวิชาเขียนเหมือน วิชาจัดภาพเทคนิคเขียน วิชาทัศนียภาพ และวิชาภาพพิมพ์มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากที่สุด

หมวดวิชาเลือก (วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและงานแกะสลักมีวิชาเดียว)

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย3.00 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลาง วิเคราะห์ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่าคุณค่าเฉลี่ย4.00 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ทางด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย4.55มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากที่สุด

ฝึกหัดวิชาชีพเขียนบทป้องกันจอบชั้นและสอบจบ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต

คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.16 วิเคราะห์รายวิชาส่วนใหญ่ มีระดับเท่ามาก ยกเว้นวิชาป้องกันบทจอบชั้น/สอบจบมีระดับเท่ากับมากที่สุด ส่วนความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับคะแนนเฉลี่ย4.04 มีค่าระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ทุกรายวิชา มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ทางด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย4.54 มีค่าระดับความคิดเห็นเท่ากับมากที่สุด เมื่อวิเคราะห์รายวิชาพบว่า วิชาฝึกวิชาชีพครูและรายวิชาฝึกงานวิชาชีพมีระดับเท่ากับมาก ส่วนรายวิชาเขียนบทป้องกันจอบชั้นและรายวิชาป้องกันบทจอบชั้น /สอบจบมีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและแปลผลความคิดเห็นของนิสิตชั้นปีสุดท้ายที่มีต่อรายวิชาในหลักสูตรชั้นสูง ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ12+2 วิทยาลัย
ศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิชาในหลักสูตร	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต							ความชำนาญแก้ปัญหาที่ซับซ้อนวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต							คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต						
	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
วิชาความรู้ทั่วไป																					
1. วิชาการเมือง	4	5	3	0	0	4.08	มาก	1	5	5	1	0	22.25	มาก	7	4	1	0	0	4.50	มากที่สุด
2. วิชาภาษาอังกฤษ	3	4	2	1	2	3.42	ปานกลาง	3	2	4	1	2	3.25	ปานกลาง	7	3	2	0	0	4.42	มาก
3. วิชา computer	4	4	2	2	0	3.83	มาก	1	5	4	1	1	3.33	ปานกลาง	8	3	1	0	0	4.58	มาก
4. วิชาพลศึกษา	1	3	4	2	2	2.92	ปานกลาง	1	5	4	1	1	3.33	ปานกลาง	8	3	1	0	0	4.58	มากที่สุด
5. วิชาป้องกันชาติ	3	3	3	1	2	3.33	ปานกลาง	2	8	0	2	0	3.83	ปานกลาง	7	3	2	0	0	4.42	มาก
หมวดพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะ																					
1. วิชาพื้นฐานวัฒนธรรมลาว	5	5	1	1	0	4.17	มาก	3	7	1	1	0	4.00	มาก	6	5	1	0	0	4.42	มาก
2. วิชาจิตรศาสตร์ (จิตวิทยา)	2	5	3	2	0	3.58	มาก	1	8	1	2	0	3.67	มาก	4	7	1	0	0	4.25	มาก
3. วิชาสุนทรียศาสตร์	1	7	1	2	1	3.42	ปานกลาง	3	7	2	0	0	4.08	มาก	3	7	2	0	0	4.08	มาก
4. วิชาบริหารการศึกษา	5	5	1	1	0	4.17	มาก	5	6	1	0	0	4.33	มาก	5	5	2	0	0	4.25	มาก
5. วิชานำใช้ภาษาลาวในแท้จริง	5	5	1	1	0	4.17	มาก	6	5	1	0	0	4.42	มาก	6	4	0	0	0	4.67	มากที่สุด
6. วิชาศึกษาศาสตร์	5	4	3	0	0	4.17	มาก	1	9	2	0	0	3.92	มาก	6	5	1	0	0	4.42	มาก
7. วิชาวิทยาการค้นคว้า	5	4	3	0	0	4.17	มาก	2	7	2	1	0	3.83	มาก	4	6	2	0	0	4.17	มาก
8. วิชาวิธีการสอนศิลปกรรม	5	3	3	0	0	3.83	มาก	4	4	4	0	0	4.00	มาก	10	2	0	0	0	4.64	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

วิชาในหลักสูตร	การประยุกต์ใช้วิชาชีพและ การดำเนินชีวิต							ความชำนาญแก้ปัญหาที่ซับซ้อนวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต							คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต						
	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
หมวดพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะ (ต่อ)																					
9. วิชาหลักการสอน	3	6	2	1	0	3.92	มาก	3	5	4	0	0	3.92	มาก	7	5	0	0	0	4.58	มากที่สุด
10. วิชาศิลปะศาสตร์	0	7	4	1	0	3.50	มาก	1	7	4	0	0	3.21	ปานกลาง	4	7	1	0	0	4.25	มาก
หมวดวิชาเฉพาะ																					
1. วิชาวาดเขียน (ขาว-ดำ) (Drawing)	2	5	5	0	0	3.75	มาก	6	4	2	0	0	4.33	มาก	6	6	0	0	0	4.50	มากที่สุด
2. วิชาเขียนเหมือน (สี) (Portrait Paining)	1	10	1	0	0	4.00	มาก	3	7	2	0	0	4.08	มาก	9	3	0	0	0	4.75	มากที่สุด
3. วิชาประดับประดา (Design)	4	4	4	0	0	4.00	มาก	5	5	2	0	0	4.25	มาก	4	5	2	1	0	4.00	มาก
4. วิชาจัดภาพเทคนิคเขียน (สี) Painting)	3	4	4	1	0	3.75	มาก	4	6	2	0	0	4.17	มาก	8	4	0	0	0	4.67	มากที่สุด
5. วิชาทัศนียภาพ (Perspective)	4	3	1	2	0	3.75	มาก	4	4	4	0	0	4.00	มาก	7	4	1	0	0	4.50	มากที่สุด
6. วิชากายวิภาคศาสตร์ (Anatomy)	6	4	2	0	0	4.33	มาก	1	8	3	0	0	3.83	มาก	1	8	3	0	0	3.83	มาก
7. วิชาร่างภาพ (Sketch)	1	5	4	2	0	3.42	ปานกลาง	0	7	5	0	0	3.58	มาก	4	6	2	0	0	4.17	มาก
8. วิชาปั้น	2	4	3	3	0	3.42	ปานกลาง	1	5	4	2	0	3.42	ปานกลาง	3	6	2	1	0	3.92	มาก
9. วิชาลายฉลุ	3	5	2	1	0	3.58	มาก	2	8	2	0	0	3.92	มาก	5	6	1	0	0	4.33	มาก
10. ประวัติศาสตร์ศิลปะ	2	8	1	1	0	3.82	มาก	1	9	2	0	0	3.92	ปานกลาง	5	6	1	0	0	4.33	มาก
11. วิชาศิลปกรรมศาสตร์	0	7	4	0	1	3.42	ปานกลาง	0	6	6	0	0	3.50	มาก	3	7	1	1	0	4.00	มาก
12. วิชาภาพพิมพ์	1	8	2	1	0	3.75	มาก	2	9	1	0	0	4.08	มาก	4	7	1	0	0	4.25	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

วิชาในหลักสูตร	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและ การดำเนินชีวิต							ความชำนาญแก้ปัญหาที่ซับซ้อนวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต							คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต						
	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล	ระดับความคิดเห็น					ค่า เฉลี่ย	แปลผล
	5	4	3	2	1			5	4	3	2	1			5	4	3	2	1		
หมวดวิชาเลือก																					
1. วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและแกะสลัก	2	5	3	2	0	3.58	มาก	2	5	3	2	0	3.58	มาก	4	5	1	1	0	3.75	มาก
ฝึกหัดวิชาชีพเขียนบทป้องกันจบชั้น และสอบจบ																					
1. ฝึกวิชาชีพครู	3	7	1	1	0	4.00	มาก	3	8	1	0	0	4.17	มาก	4	4	4	0	0	4.00	มาก
2. ฝึกงานวิชาชีพเฉพาะ	4	5	2	1	0	4.00	มาก	4	6	2	0	0	4.17	มาก	10	2	0	0	0	4.83	มากที่สุด
3. เขียนบทป้องกันจบชั้น	4	4	1	2	1	3.67	มาก	3	8	0	1	1	4.17	มาก	6	3	1	1	1	4.00	มาก
4. ป้องกันบทจบชั้น/สอบจบ	8	0	1	2	1	4.00	มากที่สุด	8	1	1	1	1	4.17	มาก	9	1	0	2	0	4.42	มาก

จากตารางการวิเคราะห์ความคิดเห็นข้อมูลค่าเฉลี่ยในรายวิชาของนิสิต

หมวดความรู้ทั่วไป

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.51 มีค่าเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชา พบว่าวิชาการเมือง วิชา Computer มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก วิชา ภาษาอังกฤษ วิชาพลและวิชาป้องกันชาติมีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับปานกลาง ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับ 3.19 วิเคราะห์รายวิชาพบว่ามีการระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์รายวิชา พบว่าทุกวิชามีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับปานกลาง ยกเว้นวิชาป้องกันชาติมีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตมีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.58 มีค่าเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชา พบว่าแทบทุกวิชามีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ยกเว้นวิชาการเมือง และวิชาพลศึกษา มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมากที่สุด

หมวดวิชาชีพเฉพาะ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีการระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.91 มีการระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชา พบว่าทุกวิชามีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ยกเว้น วิชาสุนทรียศาสตร์มีระดับเท่ากับปาน ส่วนด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีการระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.93 มีค่าเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชาทุกวิชามีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ยกเว้น วิชานำใช้ภาษาลาวในแท้จริง และวิชาวิธีการสอนศิลปกรรมวิชาหลักการสอนมีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมากที่สุด ด้านความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่ามีการระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.39 มีการระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชาส่วนระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก ยกเว้นวิชาหลักการสอนวิชาการสอนศิลปกรรมวิชานำใช้ภาษาลาวในแท้จริงมีการระดับเท่ากับมากที่สุด

หมวดวิชาเฉพาะ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าวิชาการเมืองพบว่ามีการระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.75 มีค่าเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชา วิชาร่างภาพ วิชาปั้น วิชา ศิลปกรรมศาสตร์ มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับปานกลาง ส่วนความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีการระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.93 มีค่าเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชาทุกวิชามีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ยกเว้นวิชาปั้นและวิชาประวัติศาสตร์ศิลป์มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับปานกลาง ความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีการระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.27 มีการระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก วิเคราะห์รายวิชาแทบทุกวิชามีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นวิชาเขียนเหมือน วิชาจัดภาพเทคนิคสีเขียน วิชาทัศนียภาพ มีระดับเท่ากับมากที่สุด

หมวดวิชาเลือก

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและงานแกะสลัก พบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.58 มีระดับเท่ากับมาก ส่วนความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.58 มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมากทางด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.75 มีระดับเท่ากับมาก

ฝึกหัดวิชาชีพเขียนบทป้องกันจบชั้นและสอบจบ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 3.91 มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ทุกวิชาที่มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.17 มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ทุกรายวิชาที่มีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ทางด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิตพบว่ามีระดับความคิดเห็นด้วยเฉลี่ย 4.31 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมารายวิชาฝึกวิชาชีพครูและรายวิชาฝึกงานวิชาชีพทุกข้อมีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมาก ส่วนรายวิชาฝึกงานวิชาเฉพาะมีระดับความคิดเห็นด้วยเท่ากับมากที่สุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนิสิตจากคำถามปลายเปิด

ในหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม ระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา ส.ป.ป.ลาว

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครู ครูทั้งหมด 11 คน

1.1 คิดอย่างไรกับหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส.ป.ป.ลาว ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พอใจในระดับใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 เปอร์เซนต์

- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติมทางด้านปัญหาต่างๆ

- มีความต้องการอุปกรณ์และสถานที่ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร

- อยากให้มีสื่อการเรียนการสอนยังขาดแคลน

- ครูยังขาดทักษะการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ ทางด้าน

การศึกษาเท่าที่ควร

- อยากให้สนับสนุนบุคลากรให้มีนักวิชาการนักวิจัยทางด้านศิลปศึกษาและเล็งเห็นความสำคัญให้มากขึ้น

- อยากให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์มากขึ้น

- ในเนื้อหากิจกรรมของหลักสูตร อยากให้มีการส่งเสริม ทักษะทางด้านการอ่าน การพูด การเขียน และการวิจัยงานศิลปะของตนเองและผู้อื่น ปรับเพิ่มมากขึ้นและควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้แสดงออกในการคิด การวิจารณ์ และวิเคราะห์ปัญหาได้

- อยากให้มีการฝึกอบรมครูในการวัดผลประเมินผลที่ดีและหลากหลาย

- ครูผู้สอนบางรายวิชาควรมีความพร้อมทางด้านองค์ความรู้ และทักษะก่อนในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

- ควรมีปรับชั่วโมงเรียนบางรายวิชาให้เหมาะสมกับเนื้อหา แต่เมื่อปรับเป็นระบบปริญาตรี ควรเน้นวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มากขึ้น

- อยากให้ครูควรมีทัศนคติที่ดีในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้ทันต่ออย่างมากขึ้น

- ควรมอบหมายรายวิชาที่มีความเชี่ยวชาญครูตรงกับรายวิชาที่สอน ทางด้านศิลปศึกษา

1.2 คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป.ลาว ควรพัฒนาในส่วนใด เหมาะสมกับการศึกษาในปัจจุบัน พอใจในระดับใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 4 คนคิดเป็นร้อยละ 36.36 เปอร์เซนต์

- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.63 เปอร์เซนต์

- ต้องการปรับปรุงหลักสูตรเนื้อหาให้เข้มข้นไปตามสภาพบริบทของสังคม

1.3 คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป.ลาว ควรมีการปรับเพิ่มเนื้อหาหรือไม่ ถ้าไม่เพิ่มเพราะเหตุใด ถ้าเพิ่มควรเพิ่มเนื้อหาส่วนใดบ้าง

- ไม่ให้เพิ่มเนื้อหาไม่มีผู้ตอบ

- ให้เพิ่มเนื้อหา 11 คนคิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซนต์

- อยากให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์มากขึ้น

1.4 ระยะเวลาและเนื้อหาการเรียนการสอนในการศึกษาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป.ลาว คิดว่าเพียงพอ เหมาะสมหรือไม่ในการศึกษาหลักสูตรนี้

- ระยะเวลาเพียงพอเหมาะสมแล้ว ในการศึกษาหลักสูตรนี้ 3 คนคิดเป็นร้อยละ 27.27 เปอร์เซนต์

- ระยะเวลายังไม่เหมาะสมในการศึกษาหลักสูตรนี้ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 เปอร์เซนต์

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนิสิตทั้งหมด 12 คน

2.1 คิดอย่างไรกับหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พอใจในระดับดีมากใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 4 คนคิดเป็นร้อยละ 33.33 เปอร์เซนต์

- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติมทางด้านปัญหาต่างๆ

- มีความต้องการให้มีสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพและต้องการอย่างเพียงพอ

- อยากให้มีห้องเฉพาะจัดแสดงผลงานศิลปศึกษาของนักศึกษา และจัดเก็บอุปกรณ์

- ควรมีระบบการประเมินให้ชัดเจนมากขึ้นและหลากหลาย
- อยากให้ครูผู้สอนมาสอนอย่างตรงเวลาและสม่ำเสมอ
- อยากให้มีครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลายวิธีอย่างต่อเนื่อง
- อยากให้มีรายวิชาเลือกให้เลือกรเรียนได้มากกว่านี้

2.2 คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส.ป.ป.ลาว ควรพัฒนาในส่วนใด เหมาะสมกับการศึกษาในปัจจุบัน พอใจในระดับใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 5 คนคิดเป็นร้อยละ 41.66 เปอร์เซนต์
- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 เปอร์เซนต์
- ต้องการปรับปรุงหลักสูตรเนื้อหาให้เข้มข้นไปตามสภาพบริบทของสังคม
- ควรปรับเนื้อหาให้มีความรู้ใหม่ๆอยู่ตลอด

2.3 คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส.ป.ป.ลาว ควรมีการปรับเพิ่มเนื้อหาหรือไม่ ถ้าไม่เพิ่มเพราะเหตุใด ถ้าเพิ่มควรเพิ่มเนื้อหาส่วนใดบ้าง

- ไม่ให้เพิ่มเนื้อหาไม่มีผู้ตอบ
- ให้เพิ่มเนื้อหา 12 คนคิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซนต์
- อยากให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปะวิจารณ์มากขึ้น
- ควรปรับเนื้อหาให้มีความรู้ใหม่ๆอยู่ตลอด

ผลการวิเคราะห์จากการประชุม (FOCUS GROUP) ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้ใช้หลักสูตร โดยนำประเด็นหัวข้อประเด็นสำคัญจากผลแบบสอบถามของครูและนิสิตในชั้นตอนที่ 1 มาหาแนวทางพัฒนาร่วมกันมีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมดังนี้

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	ตำแหน่ง
1.อาจารย์สีสุข พันแพงดี	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ประธานในการประชุมฝ่ายลาว และผู้ทรงคุณวุฒิ
2.ผศ.ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ	รองคณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานในการประชุมฝ่ายไทย และผู้ทรงคุณวุฒิ
3.อาจารย์มานะชัย จุฬามณี	อาจารย์ประจำหลักสูตร
4.อาจารย์สันติสุข หลวงโคตร	อาจารย์ประจำหลักสูตร
5. อาจารย์เกื้อน แสงดาววงศ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร
6. อาจารย์พิศสมัย แสงดาววงศ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร
7.อาจารย์สีสุข พันแพงดี	อาจารย์ประจำหลักสูตร
8.อาจารย์สมเพ็ด จันท์ทะรา	อาจารย์ประจำหลักสูตร
9.อาจารย์คำหล้า ชัยสอน	อาจารย์ประจำหลักสูตร
10.อาจารย์ตุงแก้ง คุณมีชัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
11.อาจารย์คำสิง แก้วทองคำ	อาจารย์ประจำหลักสูตร
12.อาจารย์สอนเพ็ด ทะวีจิต	อาจารย์ประจำหลักสูตร
13.อาจารย์วันชัย วงษา	อาจารย์ประจำหลักสูตร
14.อาจารย์เก็ง บำรุงบุญ	อาจารย์ประจำหลักสูตร
15.อาจารย์สุริยะ จุฬามณี	อาจารย์ประจำหลักสูตร
16.อาจารย์มณีจันทร์ สีหาลาด	อาจารย์ประจำหลักสูตร
17.อาจารย์จันทร์ศร พิลาลไ	อาจารย์ประจำหลักสูตร
18.อาจารย์วีรศักดิ์ จันท์ธีราช	อาจารย์ประจำหลักสูตร
19.อาจารย์สุริเดต กองท่า	อาจารย์ประจำหลักสูตร
20.นายบุญเลิศ ฉายเหมือนวงศ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์พบว่า

ด้านเนื้อหาของหลักสูตร

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ในด้านเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป และ ด้านเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะมีระดับความคิดเห็นปานกลางนั้นผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นพ้องต้องกันให้รีบเร่งพัฒนา

ด้านเนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากในทุกๆด้านนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นจุดที่ดีและซึ่งควรจะพัฒนาส่งเสริมต่อไปให้มากยิ่งขึ้น

ด้านเนื้อหากิจกรรม (วิชาเฉพาะ)

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากส่วนใหญ่ในประเด็นรายข้อนั้นในข้อที่ว่าการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาวและทางด้านสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้นั้นมีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลาง ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นพ้องต้องกันว่าต้องเล็งเห็นความสำคัญให้มากและรีบเร่งพัฒนา

ด้านเนื้อหากิจกรรม(วิชาเลือก)

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากในรายข้อสามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ และด้านมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนมีระดับเท่ากับปานกลางนั้นผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าต้องเล็งเห็นความสำคัญให้มากและรีบเร่งพัฒนา

ด้านวิธีดำเนินการสอน

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากในรายข้อมีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับชาติและนานาชาติ มีความสามารถในการนำความรู้และประสบการณ์จากการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีระดับเท่ากับปานกลาง ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าต้องเล็งเห็นความสำคัญในงานวิจัยให้มากเพราะงานวิจัยสามารถบูรณาการในการถ่ายทอดการเรียนการสอนและควรรีบเร่งพัฒนา

ด้านการประเมินผล

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อยในรายข้อส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อยผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าต้องเล็งเห็นความสำคัญให้มากและรีบเร่งพัฒนาส่วนทางด้านความยุติธรรมในการประเมินนั้นผู้สอนมีความยุติธรรมในการประเมินแตกต่างจากข้ออื่นคือปานกลางนั้นผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่านิสิตและครูควรทำความเข้าใจร่วมกันในการประเมิน

ด้านสื่อการเรียนการสอนด้านวิธีดำเนินการสอน

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลางในรายข้อส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลางถึงน้อยนั้นผู้เข้าร่วมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าต้องรีบเร่งพัฒนาในด้านสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีให้มากขึ้นและเพิ่มการเรียนรู้ของบุคลากรให้มากขึ้น

ด้านผู้เรียน

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อย รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อยถึงปานกลาง ส่วนทางด้านนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากนั้นเป็นประเด็นความสำคัญ ผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่านิสิตและครูควรทำความเข้าใจร่วมกันในด้านผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนอย่างชัดเจนควรแนะนำถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนหลักสูตรและอธิบายข้อดีของนิสิตที่ควรเร่งรีบพัฒนาในด้านมีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ ด้านการส่งผลงานหรือรายงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด ด้านมีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษา ด้านมีการค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเองซึ่งผลวิเคราะห์ครุมีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อยนั้นผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

ด้านเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากนั้น ในรายวิชา วิชาพลศึกษา วิชาวิธีการสอนศิลปกรรม วิชาศิลปะศาสตร์ วิชาปฐมนิเทศศิลปกรรมศาสตร์ วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและแกะสลัก พบว่าด้านด้านการบูรณาการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต ด้านการแก้ไขปัญหาที่ข้ออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้ประชุมเห็นพ้องต้องกันว่าควรเล็งเห็นความสำคัญในด้านนี้และเร่งแก้ไข ส่วนด้านความภาคภูมิใจในวิชาชีพนั้นมีระดับความคิดเห็นมากนั้นผู้เข้าร่วมประชุมเห็นพ้องต้องกันว่าถือเป็นจุดดีและควรส่งเสริมให้เกิดความโดดเด่นของหลักสูตรดียิ่งขึ้นไป

ความคิดเห็นทางด้านอื่น ๆ ในการประชุมกลุ่มย่อย (FOCUS GROUP) ในการหาแนวทางพัฒนาร่วมกันและควรเล็งเห็นปรับปรุงแก้ไข

- มีความต้องการอุปกรณ์และสถานที่ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร
- อยากให้มีสื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่หลากหลาย
- ครุยังขาดทักษะการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆทางการศึกษาเท่าที่ควร
- อยากให้สนับสนุนบุคลากรให้มีนักวิชาการนักวิจัยทางด้านศิลปศึกษาและเล็งเห็นความสำคัญให้มากขึ้น
- อยากให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลป์วิจารณ์มากขึ้น

- ในเนื้อหากิจกรรมของหลักสูตร อยากให้มีการส่งเสริม ทักษะทางด้านการอ่าน การพูด การเขียน และการวิจัยงานศิลปะของตนเองและผู้อื่น ปรับเพิ่มมากขึ้นและควรส่งเสริมนิสัยให้มีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้แสดงออกในการคิด การวิจารณ์ และวิเคราะห์ปัญหาได้

- อยากให้มีการประเมินผลที่ชัดเจนมากขึ้นควรให้มีการฝึกอบรมครูในการวัดการประเมินผลที่ดีและหลากหลาย

- ครูผู้สอนบางรายวิชาควรมีความพร้อมทางด้านองค์ความรู้ และทักษะก่อนในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

- ควรมีปรับชั่วโมงเรียนบางรายวิชาให้เหมาะสมกับเนื้อหา แต่เมื่อปรับเป็นระบบปริญญาตรี ควรเน้นวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มากขึ้น

- อยากให้ครูควรมีทัศนคติที่ดีในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้นิสิตอย่างมากขึ้น

- ควรมอบหมายรายวิชาที่มีความเชี่ยวชาญของครูตรงกับรายวิชาที่สอน

- ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน

- ครูประจำครูบางรายวิชาควรมีคำให้คำแนะนำกับนิสิตอย่างสม่ำเสมอ

- ด้านความเป็นครู

- ควรสนับสนุนให้บุคลากรครูผู้สอนในการวิจัยให้มากขึ้นสนับสนุนงบประมาณในการวิจัย และการเผยแพร่ต่อสาธารณชน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง ทักษะการใช้หลักสูตรชั้นสูงแบบ12+2 ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(ระบบ12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(ระบบ12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ตามทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตร และทฤษฎีศิลปศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรชั้นสูงแบบ12+2 ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ตามทัศนคติของผู้ใช้หลักสูตร และแนวคิดทฤษฎีศิลปศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครู ผู้ใช้หลักสูตร เพศหญิง 2 คน เพศชาย 9 คน วุฒิมัธยมศึกษาที่จบ ชั้นกลาง จำนวน 1 คน ชั้นสูง จำนวน 5 คน ปริญญาตรีจำนวน 5 คน สถานภาพและประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี จำนวน 5 คน 6-10 ปี จำนวน 3 คน มากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน นิสิตชั้นปีที่ 2 (ปีสุดท้าย) เพศชาย 8 คน เพศหญิง 4 คน ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาล 3 คน สอบเข้าด้วยตนเอง 9 คน คะแนนเกรดเฉลี่ย เกรดเฉลี่ย 2.51– 3.00 จำนวน 10คน เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไปจำนวน 2 คน ทำให้มีประชากรในการวิจัยทั้งสิ้น 23 คน ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ เก็บข้อมูล ณ วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปบนเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม (Excel for Windows) คำนวณค่าเฉลี่ยร้อยละ(Percent)ในการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปได้เป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของครูและนิสิตที่มีต่อหลักสูตรหลักสูตรชั้นสูงครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรม(แบบ12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

สถานภาพทั่วไปของครูผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า เพศหญิง 2 คน คิดเป็นร้อยละ18.18 เปอร์เซนต์ เพศชาย 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 เปอร์เซนต์ วุฒิมัธยมศึกษา ชั้นกลาง จำนวน 1คนคิดเป็นร้อยละ09.09 เปอร์เซนต์ ชั้นสูง จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 45.45 เปอร์เซนต์ ปริญญาตรีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ45.45 เปอร์เซนต์ ประสบการณ์ในการสอน 1-5 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 เปอร์เซนต์ 6-10 ปี

จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27เปอร์เซ็นต์ มากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 เปอร์เซ็นต์ ช่วงอายุตั้งแต่ 20-30 ปี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 เปอร์เซ็นต์ ช่วงอายุตั้งแต่ 31-40 ปี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36 เปอร์เซ็นต์ ช่วงอายุตั้งแต่ 41-50 ปี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 เปอร์เซ็นต์

สภาพภาพทั่วไปของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า นิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชาย 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 เปอร์เซ็นต์ เพศหญิง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เปอร์เซ็นต์ ได้รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาล 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เปอร์เซ็นต์ สอบเข้าด้วยตนเอง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 75 เปอร์เซ็นต์ คะแนนเกรดเฉลี่ย เกรดเฉลี่ย 2.51– 3.00 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 เปอร์เซ็นต์ เกรดเฉลี่ย 3.01 ขึ้นไปจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.66 เปอร์เซ็นต์ ทำให้มีประชากรในการวิจัยทั้งสิ้น 23 คน ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนิสิตที่มีต่อหลักสูตรหลักสูตรชั้นสูงแบบ 12+2 คุรุศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

ผลการวิเคราะห์ของครูผู้ให้หลักสูตร

1. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.70 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมากยกเว้น ข้อ 3 เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป พบว่ามีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลาง และ ข้อ 4 เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะมีระดับความคิดเห็นปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.60 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ยกเว้น ข้อ 2 เพื่อผลิตบุคลากรให้ทำงานในภาครัฐและเอกชนได้อย่างกว้างขวางและ ข้อ 6 มุ่งสร้างผู้นำที่เกี่ยวข้องกับการทำงานวิชาการศิลปศึกษาของประเทศมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

2. ด้านเนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.60 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก

ความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยเฉลี่ย 4.48 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุด ยกเว้น ข้อ 3 เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน ข้อ 4 มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ด้านเนื้อหากิจกรรม(วิชาเฉพาะ)

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.44 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ1มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว ข้อ6 สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ มีระดับเท่ากับปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.44 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมากทุกข้อ

4. ด้านเนื้อหากิจกรรม(วิชาเลือก)

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.52 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่า ข้อ1มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว ข้อ6 สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ และข้อ7มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนมีระดับเท่ากับปานกลาง ข้อ2 มีเนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ข้อ3 เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน ข้อ4 มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดี ข้อ5 มีประมวลการสอนของแต่ละวิชาชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้จริงในสถานการณ์ปัจจุบัน(สภาพแวดล้อม)มีค่าระดับเท่ากับมาก

ด้านความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.44 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมากยกเว้น ข้อ 1มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ด้านวิธีดำเนินการสอน

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.52 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่า ข้อ1ข้อ 2 ข้อ3 และข้อ7 มีค่าระดับเท่ากับมาก ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 มีระดับเท่ากับปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.45 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่ามีระดับมาก ยกเว้นข้อ 1และข้อ7มีระดับเท่ากับมากที่สุด

6. ด้านการประเมินผล

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 2.25 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อย วิเคราะห์รายข้อพบว่า ทุกข้อมีระดับเท่ากับน้อย ยกเว้นข้อ 2 มีการวัดและการประเมินผลยุติธรรม และเที่ยงตรง สามารถตรวจสอบได้ มีระดับเท่ากับปานกลาง

ส่วนความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.49 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากถึงมากที่สุด

7. ด้านสื่อการเรียนการสอนด้านวิธีดำเนินการสอน

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 2.61 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลาง วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อยถึงปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.43 วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากถึงระดับเท่ากับมากที่สุด

8. ด้านผู้เรียน

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 2.31 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อย วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อยถึงปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.51 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากถึงระดับมากที่สุด

9. ด้านครูผู้สอน

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.09 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมาก

ความคาดหวังในอนาคต พบว่ามีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.55 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากถึงระดับเท่ากับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ของนิสิตผู้ใช้หลักสูตร

1. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.04 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับปานกลาง วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้น ข้อ 3 เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป พบว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับ ปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.54 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมาก ถึงมากที่สุด

2. ด้านเนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.10 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วย วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 7 มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนมีระดับเท่ากับมากที่สุด

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.60 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับมากที่สุด ยกเว้น ข้อ 6 สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้มีระดับเท่ากับมาก

3. ด้านเนื้อหากิจกรรม(วิชาเฉพาะ)

สภาพการปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.73 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ3เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน ข้อ6 สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้มีระดับเท่ากับปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.49 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับเท่ากับมากที่สุด ยกเว้น ข้อ 3 เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียน และข้อ7 มีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียน

4. ด้านเนื้อหากิจกรรม (วิชาเลือก)

สภาพการณปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.75 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้น ข้อ3 เรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียนและ ข้อ4 มีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดีมีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว ข้อ6 สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมายมีระดับเท่ากับปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.45 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้น ข้อ 6 สามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ด้านวิธีดำเนินการสอน

สภาพการณปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.29 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อทุกข้อ มีค่าระดับเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 6 มีระดับเท่ากับปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่าทุกข้อมีระดับมาก ยกเว้นข้อ5 และข้อ6 มีระดับเท่ากับมากที่สุด

6. ด้านการประเมินผล

สภาพการณปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.66 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ8 มีการให้ผู้เรียนประเมินผลตัวเองและสมาชิกในกลุ่มมีระดับเท่ากับปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.79 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมากที่สุด

7. ด้านสื่อการเรียนการสอน

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 2.16 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อย วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อย ยกเว้นข้อ 2 มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดีมีระดับเท่ากับปานกลาง

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.66 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมากที่สุด

8. ด้านผู้เรียน

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.83 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.76 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์พบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมากที่สุด

9. ด้านผู้สอน

สภาพการณ์ปัจจุบัน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.86 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าแทบทุกข้อมีระดับความคิดเห็นเท่ากับมาก ยกเว้นข้อ 5 มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับนานาชาติอยู่ในระดับปานกลางและข้อ 8 มีความตรงต่อเวลาในการสอน การตรวจงานหรือการนัดหมายมีระดับเท่ากับมากที่สุด

ความคาดหวังในอนาคต พบว่านิสิตมีความคิดเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.79 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีระดับเท่ากับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับครูและนิสิตที่มีต่อรายวิชาในหลักสูตรขั้นสูงระบบ 12+2 ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว

ผลการวิเคราะห์ของครูผู้ใช้หลักสูตร

1. หมวดรายวิชาทั่วไป

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.20 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกข้อมีระดับเท่ากับมาก ยกเว้นรายวิชาพลศึกษาใน ข้อ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับปานกลาง

ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.20 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกรายวิชามีค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก ยกเว้น รายวิชาพลศึกษาใน ข้อ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับปานกลาง

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.20 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยมาก ยกเว้น ข้อ 2 เพื่อผลิตบุคลากรให้ทำงานในภาครัฐยกเว้น รายวิชาพลศึกษาใน ข้อ 4 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับปานกลาง

2. หมวดรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.04 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกรายวิชา ระดับเท่ากับมาก ยกเว้น รายวิชาที่ 8 วิชาวิธีการสอนศิลปกรรมและรายวิชาที่10 วิชาศิลปะศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง และวิชาวิทยาการคำนวณอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.01 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น รายวิชาที่ 8 วิชาวิธีการสอนศิลปกรรมและรายวิชาที่10 วิชาศิลปะศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง และวิชาวิทยาการคำนวณอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.43 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกข้อ รายวิชามีค่าเฉลี่ยมาก ยกเว้น ข้อ8 วิชาการสอนศิลปกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับปานกลาง

3. หมวดรายวิชาเฉพาะ

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย3.91 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกรายวิชา ระดับเท่ากับมาก ยกเว้น รายวิชาที่ 8 วิชาปั้น และรายวิชาที่1 วิชาศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.91 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.41 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่ารายวิชาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก ถึงมากที่สุด

4. หมวดรายวิชาเลือกในหลักสูตร

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.00 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยปานกลาง วิชาสร้างสรรค์ศิลปะและแกะสลัก พบว่าครูมีความเห็นด้วยในอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.00 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.55 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด

5. หมวดรายวิชาฝึกหัดวิชาชีพ เขียนบทป้องกันฉบับสั้น และสอบจบ ในหลักสูตร

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.16 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกรายวิชา มีระดับเท่ากับมาก ยกเว้น รายวิชาที่ 4 วิชาป้องกันทบทวนชั้นสอบจบมีระดับเท่ากับมากที่สุด

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.41 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่าครูมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.54 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมากที่สุด วิเคราะห์รายวิชาพบว่ารายวิชาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก ถึงมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ของนิสิตผู้ใช้หลักสูตร

1. หมวดรายวิชาความรู้ทั่วไปในหลักสูตร

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.51 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาข้อ1รายวิชาการเมือง และข้อ 3 รายวิชาComputer พบว่ามีระดับเท่ากับมาก ส่วนข้อ2ภาษาอังกฤษ ข้อ 4 รายวิชาพลศึกษาใน และข้อ5 วิชาป้องกันชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับปานกลาง

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.19 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยปานกลาง วิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกรายวิชา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับปานกลาง ยกเว้น ข้อ 5 รายวิชา ป้องกันชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.58 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายข้อพบว่าทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยมาก ถึงมากที่สุด

2. หมวดรายวิชาพื้นฐานวิชาชีพเฉพาะ

พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.91 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกรายวิชา ระดับเท่ากับมาก ยกเว้น รายวิชาที่ 3 วิชาสุนทรียศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.93 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น รายวิชาที่วิชาศิลปะศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง **ด้าน**

คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.39 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าส่วนใหญ่รายวิชา มีค่าเฉลี่ยมาก ถึงมากที่สุด

3. หมวดรายวิชาเฉพาะในหลักสูตร

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.75 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกรายวิชา ระดับเท่ากับมาก ยกเว้น รายวิชาที่ 7 วิชาร่างกายรายวิชาที่ 8 และรายวิชาที่ 11 วิชาศิลปกรรมศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.93 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก ยกเว้นรายวิชาที่ 8 วิชาปั้นและรายวิชาที่ 10 วิชาประวัติศาสตร์ศิลปะอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.27 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่ารายวิชาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก ถึงมากที่สุด

4. หมวดรายวิชาเลือกในหลักสูตร

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพการดำเนินชีวิต (มีวิชาเดียว คือวิชาสร้างสรรค์ศิลปะและแกะสลัก) พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.58 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก

ด้านความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.58 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก พบว่านิสิตมีความเห็นอยู่ในระดับมาก

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.75 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก

5. หมวดรายวิชาฝึกหัดวิชาชีพ เขียนบทป้องกันฉบับสั้น และสอบจบ ในหลักสูตร

ด้านการประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 3.91 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าแทบทุกรายวิชา มีระดับเท่ากับมาก

ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.17 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่าทุกรายวิชาอยู่ในระดับมาก

ด้านคุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต พบว่านิสิตมีความเห็นด้วยมีค่าเฉลี่ย 4.31 มีระดับความคิดเห็นเท่ากับเห็นด้วยมาก วิเคราะห์รายวิชาพบว่ารายวิชาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับมาก ถึงมากที่สุด

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนิสิตจากคำถามปลายเปิดในหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม ระบบ 12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นของครู ทั้งหมด 11 คน

คิดอย่างไรกับหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พอใจในระดับดีมากใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 เปอร์เซนต์
- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- มีความต้องการอุปกรณ์และสถานที่ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร
- อยากให้มีสื่อการเรียนการสอนยังขาดแคลน
- ครูยังขาดทักษะการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆทางการศึกษาเท่าที่ควร
- อยากให้สนับสนุนบุคลากรให้มีนักวิชาการนักวิจัยทางด้านศิลปศึกษาและเล็งเห็นความสำคัญให้มากขึ้น
- อยากให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์มากขึ้น
- ในเนื้อหากิจกรรมของหลักสูตร อยากให้มีการส่งเสริม ทักษะทางการอ่าน การพูด การเขียน และการวิจัยงานศิลปะของตนเองและผู้อื่น ปรับเพิ่มมากขึ้นและควรส่งเสริมนิสิตให้มีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้แสดงออกในการคิด การวิจารณ์ และวิเคราะห์ปัญหาได้
- อยากให้มีการฝึกอบรมครูในการวัดผลประเมินผลที่ดีและหลากหลาย
- ครูผู้สอนบางรายวิชาควรมีความพร้อมทางด้านองค์ความรู้ และทักษะก่อนในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน อย่างเป็นระบบ
- ควรปรับชั่วโมงเรียนบางรายวิชาให้เหมาะสมกับเนื้อหา แต่เมื่อปรับเป็นระบบปริญญาตรี ควรเน้นวิชาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูให้มากขึ้น
- อยากให้ครูควรมีทัศนคติที่ดีในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆให้นิสิตอย่างมากขึ้น
- ควรมอบหมายครูผู้สอนตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีความถนัดทางด้านศิลปศึกษาให้ตรงกับรายวิชา

2. คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว ควรพัฒนาในส่วนใด เหมาะสมกับการศึกษาในปัจจุบัน พอใจในระดับใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 4 คนคิดเป็นร้อยละ 36.36 เปอร์เซนต์
- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.63 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- ต้องการปรับปรุงหลักสูตรเนื้อหาให้เข้มข้นไปตามสภาพบริบทของสังคม

3. คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาว ควรมีการปรับเพิ่มเนื้อหาหรือไม่ ถ้าไม่เพิ่มเพราะเหตุใด ถ้าเพิ่มควรเพิ่มเนื้อหาส่วนใดบ้าง

- ไม่ให้เพิ่มเนื้อหาไม่มีผู้ตอบ
- ให้เพิ่มเนื้อหา 11 คนคิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- อยากให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์มากขึ้น

4. ระยะเวลาและเนื้อหาวิชาในการศึกษาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาว คิดว่าเพียงพอ เหมาะสมหรือไม่ในการศึกษาหลักสูตรนี้

- ระยะเวลาเพียงพอเหมาะสมแล้ว ในการศึกษาหลักสูตรนี้ 3 คนคิดเป็นร้อยละ 27.27 เปอร์เซนต์
- ระยะเวลายังไม่เหมาะสมในการศึกษาหลักสูตรนี้ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 เปอร์เซนต์

วิเคราะห์ความคิดเห็นของนิสิตทั้งหมด 12 คน

คิดอย่างไรกับหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป ป. ลาวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พอใจในระดับดีมากใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 4 คนคิดเป็นร้อยละ 33.33 เปอร์เซนต์
- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.66 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- มีความต้องการให้มีสื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการ

- อยากให้มีห้องเฉพาะจัดแสดงผลงานศิลปศึกษาของนักศึกษา และจัดเก็บอุปกรณ์
- ควรมีระบบการประเมินให้ชัดเจนมากขึ้นและหลากหลาย
- อยากให้ครูผู้สอนมาสอนอย่างตรงเวลาและสม่ำเสมอ
- อยากให้มีครูผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลายวิธีอย่างต่อเนื่อง
- อยากให้มีรายวิชาเลือกให้เลือกเรียนได้มากกว่านี้

คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป.ป.ลาว ควรพัฒนาในส่วนใด เหมาะสมกับการศึกษาในปัจจุบัน พอใจในระดับใด

- มีความพึงพอใจในระดับปานกลางความถี่ 5 คนคิดเป็นร้อยละ 41.66 เปอร์เซนต์
- มีความพึงพอใจในระดับมากความถี่ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- ต้องการปรับปรุงหลักสูตรเนื้อหาให้เข้มข้นไปตามสภาพบริบทของสังคม
- ควรปรับเนื้อหาให้มีความรู้ใหม่ๆอยู่ตลอด

คิดว่าหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป.ป.ลาว ควรมีการปรับเพิ่มเนื้อหาหรือไม่ ถ้าไม่เพิ่มเพราะเหตุใด ถ้าเพิ่มควรเพิ่มเนื้อหาส่วนใดบ้าง

- ไม่ให้เพิ่มเนื้อหาไม่มีผู้ตอบ
- ให้เพิ่มเนื้อหา 12 คนคิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซนต์
- อยากให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปะวิจารณ์มากขึ้น
- ควรปรับเนื้อหาให้มีความรู้ใหม่ๆอยู่ตลอด

ระยะเวลาและเนื้อหาวิชาในการศึกษาหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา ส ป.ป.ลาว คิดว่าเพียงพอ เหมาะสมหรือไม่ในการศึกษาหลักสูตรนี้

- ระยะเวลาเพียงพอเหมาะแล้ว ในการศึกษาหลักสูตรนี้ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 เปอร์เซนต์
- ระยะเวลายังไม่เหมาะสมในการศึกษาหลักสูตรนี้ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 เปอร์เซนต์

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

- อยากให้มีเวลาเรียนมากขึ้นใน รายวิชาชีพลปกรรม
- อยากให้มีระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากขึ้น

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ทัศนคติความคิดเห็นต่อหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ(12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในครั้งนี้ได้นำข้อมูลจากผลการประชุมกลุ่มย่อย

(FOCUS GROUP)ระดมความคิดเห็นร่วมกันมาอภิปรายถึงแนวทางเพื่อให้ทราบแนวทางการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยจะกล่าวเป็นประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทศนคติในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม วิธีดำเนินการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล ผู้เรียนและ ผู้สอน

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้หลักสูตรทั้งครูและนิสิตในรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับทฤษฎีของหลักสูตร ยกเว้นเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป และเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะพบว่า นิสิตและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นของครูข้อที่ว่าเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะนั้นอาจเป็นเพราะอยู่ในช่วงมีเป้าหมายที่รับเร่งผลิตบุคลากรทางการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา จึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นด้วยน้อยกว่าในข้ออื่นๆ ด้านความคาดหวังในอนาคตส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมในด้านเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมในการศึกษาระดับสูงต่อไป และ ด้านเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเพียบพร้อมและสามารถประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับศิลปะมีระดับความคิดเห็นปานกลางนั้นผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันให้รับเร่งพัฒนา

เนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตร (วิชาบังคับ, วิชาเฉพาะ, วิชาเลือก)

1. **เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาบังคับ)** ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้หลักสูตรทั้งครูและนิสิตในรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นความคิดเห็นของนิสิตมีความคิดเห็นด้วยปานกลางในหัวข้อเรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียนและมีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดีด้านความคาดหวังในอนาคตมีระดับความคิดเห็นมากถึงมากที่สุดแทบทุกข้อแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาและกิจกรรมที่ดีนั้นต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นจึงจะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุไปตามวัตถุประสงค์ได้ดี(วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ ,2542) และหลักสูตรควรมีการสอดแทรกผสมผสานทางด้านคุณค่าวัฒนธรรมของประเทศตนเองในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตรและการสอนแบบ DBAE เนื้อหาขอบข่ายที่กว้างขวางจากทัศนศิลป์ซึ่งรวมเอาทั้งศิลปพื้นบ้าน ศิลปะประยุกต์ วิจิตรศิลป์จากวัฒนธรรมตะวันตก และจากวัฒนธรรมอื่น ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงร่วมสมัยเข้าไว้ด้วยกัน(Clark และคณะ ,1987อ้างถึงใน มะลิ จันทร เอื้ออานันท์ , 2542) ส่วนความคาดหวังในอนาคตทั้งครูและนิสิตพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า ผู้ใช้หลักสูตรมีความคาดหวังในด้านเนื้อหาและกิจกรรมของหลักสูตรในด้านมีเนื้อหาที่น่าสนใจตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียนสามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการ

พูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นมีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ ของชาติ จากการที่ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าเห็นควรส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้นไป (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2542; อ้างอิงจาก Clark; et al. 1987)

2. เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเฉพาะ) ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ผู้ใช้หลักสูตรทั้งครูและนิสิตในรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นความคิดเห็นของครูผู้ใช้หลักสูตรในข้อที่มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าทางวัฒนธรรมของ สปป.ลาว ในข้อสามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ และของนิสิตในข้อเรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียนและสามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมายการทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งในหัวข้อที่ว่า มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาวและด้านสามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะและการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ มีระดับความคิดเห็นเท่ากันทั้งนิสิตและครูคือ มีค่าปานกลางนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันให้รับเร่งพัฒนาในจุดนี้ ด้านความคาดหวังในอนาคตทั้งนิสิตและครูมีระดับมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้หลักสูตรมีความตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมและศิลปวิจารณ์ถือเป็นจุดดีซึ่งเห็นสมควรส่งเสริมให้เป็นที่ยึดมั่นในด้านศิลปวัฒนธรรมของประเทศอันทรงคุณค่า (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2542; อ้างอิงจาก Clark; et al. 1987)

3. เนื้อหาและกิจกรรม (วิชาเลือก) ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากในรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากยกเว้นความคิดเห็นของครูผู้ใช้หลักสูตรในข้อที่มีการผสมผสานสอดแทรกคุณค่าของวัฒนธรรมของ สปป.ลาว และในรายข้อสามารถสื่อความหมายทางสุนทรียศาสตร์ทั้งการพูดและการเขียน การแปลความหมาย การทำงานศิลปะในรายข้อการวิจารณ์งานศิลปะทั้งของตนเองและผู้อื่นได้ และของนิสิตในข้อเรียงลำดับเนื้อหาตามความยากง่ายของเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมต่อผู้เรียนและมีกิจกรรมที่เหมาะสมและช่วยให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ดีมีระดับปานกลางด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าผู้ใช้หลักสูตรทั้งครูและนิสิต มีความเห็นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้หลักสูตรมีความตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมและศิลปวิจารณ์ ที่มีเนื้อหาศิลปวิจารณ์ และจากวัฒนธรรมอื่นๆตั้งแต่อดีตจนถึงร่วมสมัยเข้าใจด้วยกันผู้เข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าในจุดนี้สามารถบูรณาการมาใช้กับบริบทสังคมปัจจุบันได้ให้เล็งเห็นความสำคัญและควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง (Clark และคณะ ,1987อ้างอิงใน มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2542)

4. วิธีดำเนินการสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันและด้านความคาดหวังในอนาคตอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า

ผู้ใช้หลักสูตรเห็นว่าวิธีดำเนินการสอนในปัจจุบันมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่มุ่งในด้านจิตพิสัย พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีเหมาะสม มีวิธีดำเนินการสอนที่เหมาะสม ความสามารถความสนใจของผู้เรียนซึ่งเป็นหลักยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการเรียนการสอน(ธารง บัวศรี. 2532)

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาของบทเรียน ในทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยมได้อธิบายถึงการเรียนรู้ต้องมีสังคมซึ่งจะทำให้เฉพาะกับสังคมที่สนิทกันแม้ว่าความคิดนั้นอาจจะไม่ตรงกันขัดแย้งกันความขัดแย้งจะก่อให้เกิดการพัฒนาและทางเลือกใหม่จากคนอื่นเสนอ ฉะนั้นจึงต้องให้ผู้เรียนแสดงออกมาว่ารู้อะไรโดยให้พูดกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนรู้โดยให้ครูผู้สอนนั้นช่วยเหลือและจากการที่ผู้เข้าประชุมระดมความคิดเห็นมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าให้รักษามาตรฐานนี้ไว้และสมควรส่งเสริมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป (ประสาน มากุล. 2541)

5. สื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับน้อย ในรายชื่อ มีสื่อเทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า, มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดี, มีสถานที่หรือห้องที่ใช้ในการจัดแสดงผลงานของผู้เรียน, มีตู้เก็บอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนอย่าง(พอเพียง), มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบการสอนและการฝึกปฏิบัติอย่างเหมาะสม,ทุกข้อมีระดับน้อยถึงปานกลาง ด้านความคาดหวังในอนาคตอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกข้อ — แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้หลักสูตรเห็นว่าวิธีดำเนินการสอนในปัจจุบัน วัสดุอุปกรณ์ และ สื่อการเรียนการสอน(Instructional Media and Materials) เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ จะช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ดีธารง บัวศรี (2532) และจากการที่ผู้เข้าประชุมระดมความคิดเห็นนั้นมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าต้องรีบเร่งแก้ไขและรีบพัฒนาอย่างเร่งด่วน

6. การประเมินผล ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับมาก ในรายชื่อ พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางนั้นผู้เข้าร่วมประชุมมีระดมความคิดเห็นและเห็นพ้องต้องกันว่านิสิตและครูควรทำความเข้าใจร่วมกันในการประเมิน ผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินทำความเข้าใจร่วมกันให้ความสำคัญของการประเมิน การประเมินผล มิใช่เพื่อให้คะแนนเด็ก แต่เพื่อช่วยให้ครูสามารถพิจารณาว่าเด็กบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากประเด็น 3 ประการคือ ผลงาน เกณฑ์การประเมิน และระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ ผลงานในที่นี้ รวมทั้งผลงานที่เด็กแต่ละคนทำ การพูดวิเคราะห์ศิลปะทั้งของตนเองและของผู้อื่น และความร่วมมือในกระบวนการทำงาน (กลุ่ม) เมื่อแจกแจงถึงพฤติกรรมของเด็กในการพูดและการกระทำ ซึ่งทำหน้าที่เป็นเกณฑ์การประเมินนั้นจะต้องระบุระดับที่เด็กบรรลุถึงวัตถุประสงค์นั้นๆ ด้วย นอกจากนี้หลักสูตรยังระบุวิธีการในการสังเกตถึงผลของการสอน เป็นการประเมินอีกรูปแบบหนึ่งด้วย มะลิฉัตร เอื้ออาพันธ์ (2532)

7. ด้านผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูมีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับน้อย ส่วนนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับมาก ผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่านิสิตและครูควรทำความเข้าใจร่วมกัน ในในด้านผู้เรียนกับผู้สอนผู้สอนอย่างชัดเจนควรแนะนำถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนหลักสูตรและอธิบายข้อต่อของนิสิตที่ควรเร่งพัฒนาในด้านมีการเข้าชั้นเรียนตรงเวลาอย่างสม่ำเสมอ ด้านการส่งผลงานหรือรายงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด และมีทัศนคติที่ดีในการเรียนศิลปศึกษา โดยมีการค้นคว้าหาความรู้และทักษะเพิ่มเติมด้วยตนเองซึ่งผลวิเคราะห์ครูมีระดับความคิดเห็นเท่ากับน้อยนั้นผู้เข้าประชุมมีความคิดเห็นพ้องต้องกันว่าแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ด้านความคาดหวังในอนาคตผู้ใช้หลักสูตรครูและนิสิต มีระดับเท่ากับมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูและนิสิตควรมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตร (Saylor; & Alexander. 1974)

8. ด้านผู้สอน ผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับมากถึงมากที่สุด ในรายข้อความคิดเห็นของนิสิตพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นรายข้อที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับนานาชาตินิสิตมีระดับความคิดเห็น มีระดับปานกลาง ด้านความคาดหวังในอนาคตพบว่าผู้ใช้หลักสูตรครูและนิสิตมีความคิดเห็นระดับมาก ในรายข้อทุกข้อมีระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนสภาพการณ์ปัจจุบันรายข้อที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับนานาชาติ มีระดับปานกลางนั้นจากการที่ผู้ประชุมระดมความคิดเห็นมีความเห็นพ้องต้องกันว่าต้องเล็งเห็นและให้ความสำคัญเป็นอย่างมากควรสนับสนุนให้บุคลากรครูผู้สอนในทำการวิจัยให้มากขึ้นสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยและการเผยแพร่และต้องมีการเร่งพัฒนาให้ได้อย่างเร่งด่วน

วิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็ง ของหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ 12+2 SWOT

หลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ12+2วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
หลักสูตรมีบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีความพร้อมทางศักยภาพและมีแผนพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง	นิสิตที่เข้ามาศึกษาขาดพื้นฐานในวิชาพื้นฐาน
มีอัตรากำลังบุคลากรการศึกษาเพื่อรองรับการเรียนการสอนที่เพียงพอ	บุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีการสอนที่ทันสมัย
มีแผนการขยายอาคารสถานที่เรียนเพื่อรองรับสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง	ยังขาดอุปกรณ์นวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย
มีความร่วมมือและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านทางด้านการวิจัย และแลกเปลี่ยนการเรียนการสอนพัฒนาหลักสูตรศิลปศึกษาอย่างต่อเนื่อง	ขาดการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทางการศึกษาได้ทั่วถึง บุคลากรยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของงานวิจัยเท่าที่ควร

โอกาส (Opportunities)	ภาวะคุกคาม - อุปสรรค (Threats)
มีนโยบายส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางด้านการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้านอยู่แล้ว	นิสิตที่เข้ามาศึกษาขาดความรู้และทักษะในวิชาพื้นฐาน
มีการแลกเปลี่ยนเกี่ยวทางด้านศิลปศึกษา กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในประเทศไทย	บุคลากรทางการศึกษายังให้ความสนใจน้อย
ได้รับทุนจากทางรัฐบาลทั้งสองฝ่ายให้มาศึกษา ค้นคว้าทำวิจัยในประเทศไทย	บุคลากรทางการศึกษาหรือนักศึกษาเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้น้อย/จำกัด

งานวิจัยครั้งนี้ผู้ใช้หลักสูตร มีระดับความคิดเห็นด้วยกับหลักสูตรคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.79 มีระดับความคิดเห็นด้วยกับหลักสูตรเท่ากับมาก การวิจัยมีประเด็นสำคัญรายชื่อเกี่ยวกับความคิดเห็นของหลักสูตรที่น่าสนใจ ที่มีระดับความคิดเห็นที่ค่อนข้างต่างออกไปจากข้ออื่นซึ่งมีความสำคัญ คือ ด้านสื่อการเรียนการสอนผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูและนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับน้อย และสืบเนื่องมาจากผลของการวิจัยที่ได้ และการประชุม(FOCUS GROUP)หาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาผู้วิจัยมีข้อมูลข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

หลักสูตรชั้นสูง หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตศิลปกรรมระบบ12+2 วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว เสนอแนะให้เล็งเห็นถึงความสำคัญด้านสื่อการเรียนการสอน(Instructional Media and Materials) หมายถึงเครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพ และประสิทธิภาพการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งรวมถึงเทคโนโลยีทำให้นักเรียนสามารถพึ่งพาครูและโรงเรียนน้อยลงและมีความรับผิดชอบจัดการเรียนรู้ของตนเองได้(ออนไลน์แอมเบอร์) เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีได้รับเครือข่ายทางสังคมได้รับความนิยมอย่างล้นหลาม เป็นภูมิทัศน์ใหม่อันทรงพลังซึ่งมีศักยภาพการเรียนรู้อย่างมหาศาลมีความนิยมการเรียนรู้ในระดับโลกเป็นความท้าทายการเรียนรู้แบบไร้ข้อจำกัดเป็นหนทางที่นักศึกษาจะสามารถหาความรู้พื้นฐานด้านเครือข่ายเพื่อปรับปรุงคุณภาพของประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ตนเอง(วิล ริชาร์ดสัน) ยกตัวอย่างในกรอบความคิดเชิงมโนทัศน์ปัจจุบันสำหรับความรู้พื้นฐานทางด้านสื่อดิจิทัล

ในกรอบความคิดเชิงมโนทัศน์ปัจจุบันสำหรับความรู้พื้นฐานทางด้านสื่อดิจิทัล ในปี 2007 สมาคมทางเทคโนโลยีการศึกษานานาชาติ (ISTE) ได้ทบทวนมาตรฐานเทคโนโลยีในหลักสูตรของนักเรียน ซึ่งมีบางส่วนซึ่งเน้นทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีความสำคัญของการศึกษาศตวรรษที่21ให้เป็นมาตรฐานเทคโนโลยีแห่งชาติสำหรับนักเรียน ที่เสนอโดย (ISTE) ในด้านความสร้างสรรค์นวัตกรรม นักเรียนสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ผลิตความรู้และพัฒนานวัตกรรมที่ป็นผลผลิตและกระบวนการโดยใช้เทคโนโลยี ในด้าน ประยุกต์ใช้ความรู้ที่มีเพื่อสร้างแนวคิดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือกระบวนการใหม่ การสร้างงานที่เป็นต้นแบบ

เพื่อสื่อถึงตัวตนหรือกลุ่ม การใช้โมเดลและการจำลองเพื่อสำรวจระบบและปัญหาที่ซับซ้อน การหาแนวโน้มและคาดการณ์ความเป็นไปได้ ด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน โดยนักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อดิจิทัลและสภาพแวดล้อมทางดิจิทัลเพื่อสื่อสารและทำงานร่วมกัน รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางไกลสำหรับตนเองและผู้อื่น ด้วยการกระทำต่อไปนี้

การมีปฏิสัมพันธ์ให้ความร่วมมือ และเผยแพร่งานร่วมกับเพื่อน ผู้เชี่ยวชาญ และบุคคลอื่นๆ โดยใช้สื่อดิจิทัลและสภาพแวดล้อมทางดิจิทัลต่างๆ การสื่อสารข้อมูลและความคิดไปสู่ผู้รับจำนวนมากอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อหลากหลายรูปแบบ การพัฒนาความเข้าใจทางวัฒนธรรมและจิตสำนึกต่อโลกด้วยการคลุกคลีกับผู้เรียนจากวัฒนธรรมอื่น การช่วยเหลือสมาชิกในโครงการให้ผลิตผลงานที่เป็นต้นแบบและช่วยแก้ไขปัญหา

ด้านความเชี่ยวชาญในการค้นคว้าหาข้อมูล โดยนักเรียนสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อรวบรวม ประเมิน และใช้ข้อมูล ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการสืบค้นด้านวิธีค้นหา จัดระเบียบ วิเคราะห์ ประเมิน สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลอย่างมีจริยธรรม จากแหล่งข้อมูลและสื่อต่างๆ ด้านการประเมินและคัดเลือกแหล่งข้อมูลและเครื่องมือดิจิทัลตามความเหมาะสมกับภารกิจนั้นๆ

การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ โดยนักเรียนสามารถแสดงทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เพื่อวางแผนและวิจัย บริหารโครงการ แก้ปัญหา และตัดสินใจจากข้อมูล โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลและแหล่งข้อมูลดิจิทัลที่เหมาะสม ในด้านได้แก่ ด้านกำหนดและนิยามปัญหาที่แท้จริงและกำหนดคำถามสำคัญเพื่อการค้นคว้า ด้านวางแผนและบริหารกิจกรรมเพื่อหาคำตอบหรือทำโครงการให้ลุล่วง ด้านการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบ หรือเพื่อตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลด้านการใช้กระบวนการต่างๆ และแนวทางที่หลากหลายเพื่อสำรวจทางเลือกอื่นๆ

ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (digital citizenship) โดยนักเรียนสามารถแสดงความเข้าใจประเด็นทางสังคม วัฒนธรรม และความเป็นมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี และปฏิบัติตนอย่างมีจริยธรรมและตามครรลองของกฎหมายดังต่อไปนี้ การสนับสนุนและฝึกใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย ถูกกฎหมาย และอย่างรับผิดชอบ แสดงทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมความร่วมมือ การเรียนรู้ และการเพิ่มผลผลิต แสดงให้เห็นว่าตนเองรู้จักรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต แสดงความเป็นผู้นำในฐานะพลเมืองดิจิทัล

การใช้งานเทคโนโลยีและแนวคิด โดยนักเรียนสามารถแสดงให้เห็นว่าเขาเข้าใจแนวคิดระบบ และการทำงานของเทคโนโลยี ในด้านความเข้าใจและการใช้ระบบเทคโนโลยี การเลือกและใช้โปรแกรมประยุกต์อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาของระบบและโปรแกรมประยุกต์ได้ การรู้จักใช้ความรู้ที่มีในปัจจุบันเพื่อเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีใหม่ๆ

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์ (2556) หนังสือการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 ดังที่กล่าวแล้วนั้นมาผู้วิจัยมีข้อเสนอและความคิดเห็นว่าสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีทางการศึกษาในการเรียนรู้ต่างๆที่ยกตัวอย่างมาแล้วนั้นมีความสำคัญและความจำเป็นในการตอบสนองการ

เรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญของหลักสูตรในการบรรลุเป้าหมายของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ด้วยดีอย่างมีประสิทธิภาพเต็มรูปแบบแห่งการศึกษายุคปัจจุบันและในอนาคตเป็นอย่างดี ชำรง บัวศรี (2532)

ในด้านผู้เรียนผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้หลักสูตร ครูมีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับน้อยนั้น ส่วนนิสิต มีความเห็นด้วยกับสภาพปัจจุบันมีระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูและนิสิตควรมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตร ผู้นำหลักสูตรไปใช้ จะได้ผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ หรือไม่นั้น ก็ขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และการเรียนของผู้เรียน ซึ่งควรได้รับความร่วมมือจากทั้งผู้เรียนและผู้สอนด้วย วราภรณ์ สุณาลัย (2535: 5-6) ด้านความคาดหวังในอนาคตส่วนใหญ่ในทุกๆด้านผู้ใช้หลักสูตรครูและนิสิต มีระดับความคิดเห็นมากถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูและนิสิตมีความคาดหวังในหลักสูตรสูงและในการประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น(FOCUS GROUP)และผู้วิจัยมีความเห็นตรงกันเห็นควรเร่งพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะปัญหาทางด้านอื่น ๆที่ได้จากการที่ผู้วิจัยเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (FOCUS GROUP)ระดมความคิดเห็นในการหาแนวทางพัฒนาร่วมกัน โดยมีข้อเสนอควร เล็งเห็นปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในด้านต่าง ๆดังนี้

ด้านอุปกรณ์และสถานที่ยังไม่เหมาะสมนั้นต้องเร่งดำเนินการให้เพียงพอและเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนและ ควรหาอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นในการอำนวยความสะดวกจัดหาสื่อ เทคโนโลยีการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย ควรส่งเสริมให้ครูฝึกได้อบรมในหลักสูตรทักษะ การใช้อุปกรณ์เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆทางด้านการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญเพื่อถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน สร้างส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้เป็นนักวิชาการนักวิจัยทางด้านศิลปศึกษาและ เล็งเห็นความสำคัญในงานวิจัยโดยการสนับสนุนให้บุคลากรครูผู้สอนทำงานวิจัยให้มากขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยและการเผยแพร่ต่อสาธารณชน

การเพิ่มเติมเนื้อหาในรายละเอียดของรายวิชาสุนทรียศาสตร์และศิลปวิจารณ์ให้เล็งเห็นความสำคัญมากขึ้น ด้านเนื้อหากิจกรรมของหลักสูตร ควรมีการส่งเสริม ทักษะทางด้านการอ่าน การพูด การเขียน และการวิจัยงานศิลปะของตนเองและผู้อื่น ปรับเพิ่มมากขึ้นและควรส่งเสริมให้นิสิต ให้มีส่วนร่วมเพื่อเปิดโอกาสให้แสดงออกในการคิด การวิจารณ์ และวิเคราะห์ปัญหาได้ด้านการ ประเมินผลต้องมีการประเมินผลที่ชัดเจนมากจัดให้มีการฝึกอบรมครูในการวัดการประเมินผลที่ดีและ หลากหลายในด้านครูผู้สอนบางรายวิชาควรเตรียมความพร้อมทางด้านองค์ความรู้ และทักษะก่อน ในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนอย่างเป็นระบบด้านเวลาเรียนควรปรับชั่วโมงเรียนบางรายวิชาให้ เหมาะสมกับเนื้อหา และเมื่อปรับเป็นระบบปริญญาตรี ควรเน้นวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ มากขึ้นด้านครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆให้นิสิตอยู่สม่ำเสมอผู้บริหาร การศึกษาควรมอบหมายงานสอนรายวิชาที่มีความเชี่ยวชาญของครูตรงกับรายวิชาที่สอน

ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนครูผู้สอนในรายวิชาบางรายวิชาควรให้คำแนะนำแนวทางให้กับนิสิตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และควรให้เล็งเห็นทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมความเป็นครู

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตร ชั้นสูง ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการประเมินถึงความคาดหวัง และความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อบัณฑิตที่จบหลักสูตร ชั้นสูง ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรมระบบ (12+2) วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพเศรษฐกิจ และสังคมต่อไป.

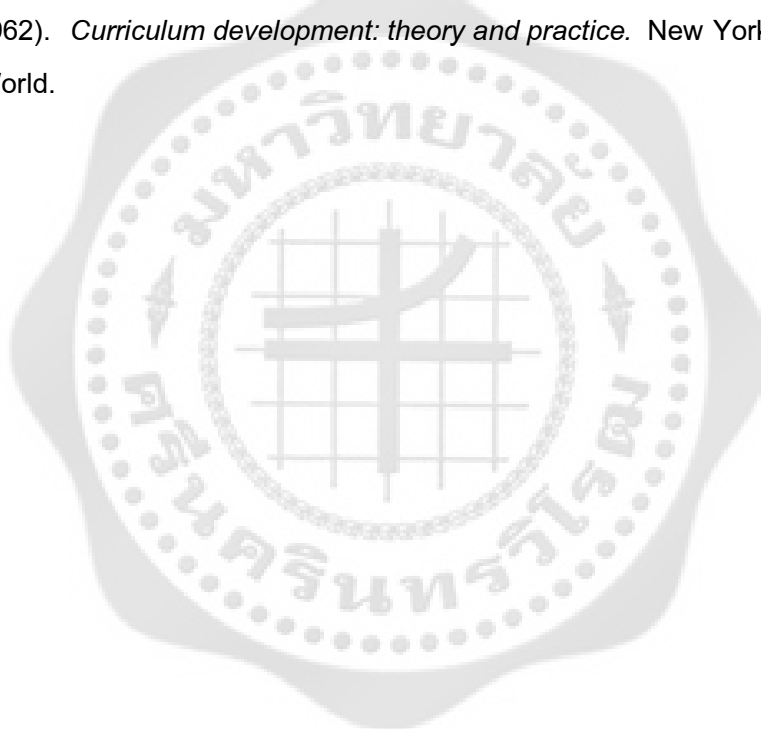
บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์.
- (2540). หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตรลดา แสงปัญญา. (2536). บทบาทและความสำคัญของจุดมุ่งหมายหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัส น้อยแสงสี. (2520). เทคนิค และวิธีการสอนของครู. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรong เงินดี. (2534). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำเรียง ภาวจิตร. (2536). เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2). กรุงเทพฯ: สารมวลชน.
- ทวี เลรามัญ. (2520). ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศป.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรงค์ บัวศรี. (2521). การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- (2532). ทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- (2532). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว
- เดโช สวานานนท์. (2512). ปทานุกรมจิตวิทยา. พระนคร: โอเดียนสโตร์
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2542). ความเป็นมา ปรัชญาหลักการ วิวัฒนาการด้านหลักสูตร ทฤษฎีการเรียนรู้การสอน ค้นคว้าและวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2545). ศิลปศึกษาแนวปฏิรูป: ความเป็นมา ปรัชญาหลักการ วิวัฒนาการด้านหลักสูตร ทฤษฎีการเรียนรู้การสอน และการค้นคว้าวิจัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา บุญคุ้ม. (2536). ทศนคติของพัฒนาการต่อนโยบายการจัดตั้งศูนย์สถิติการตลาด: กรณีศึกษาศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 3. วิทยานิพนธ์ พศ.ม. (พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช คงคะจันทร์. (2524). หลักการส่งเสริมการเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีระพล และเฉลียว. (2538). บทบาทของภูมิปัญญาพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- เวียงสมัย พันวงษา. (2552). ความสัมพันธ์ลาว-ไทย: ศึกษากรณีความช่วยเหลือจากประเทศไทย ค.ศ.1975 ถึง ค.ศ.2007. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บ้านจอมยุทธ. (2554). ประชาคมอาเซียนประชาคมอาเซียน: ASEAN Community: AEC. ความสัมพันธ์ไทย-ลาว. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556, จาก www.baanjommyut.com/library/2/asean_community/laos/05.html
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2534). วิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิชญาพรินดี
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2521). ทศนคติ: การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- ผู้จัดการออนไลน์. (2554). มศว ร่วมพัฒนาหลักสูตร วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาว สร้าง ความสัมพันธ์ผ่าน. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.manager.co.th/Campus/ViewNews.aspx?NewsID=9540000160142>
- พัชรกร การ์นต์. (2533). ความคิดเห็นของข้าราชการที่มีต่อการย้ายถิ่นที่ตั้งสถานที่ทำงานอันเนื่อง มาจากผลกระทบการอนุรักษ์พื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิทยาศาสตร์ เกษตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2536). โรงเรียนสาธิต: จุดมุ่งหมาย บทบาทและทิศทาง. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (2524). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- (2526). สภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย
- ภาวดี จันทรร. (2539). ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรโดย วิธีใช้เทปบันทึกเสียงผ่านหอกระจายข่าวในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การ ส่งเสริมการเกษตร). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- โยธิน ศันสนยุท; จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2539). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- รลิตา ภาพสุวรรณ; และคณะ. (2541). ความคาดหวังต่อคุณลักษณะของอาจารย์นิเทศในการฝึก ภาคปฏิบัติของนักศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา การแนะแนว). สงขลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน: ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวีริยา สาส์น
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง; และอริป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อ ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.
- ศักดิ์ สุนทรเสณี. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- สันติ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ: การศาสนา
- สงัด อุทรานันท์. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ; และคณะ. (2522). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ชัยศิริการพิมพ์
- สงัด อุทรานันท์. (2530). ทฤษฎีหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม

- สุมิตร คุณากร. (2518). *หลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์
- เสริมศรี ไชยศรี. (2528). *ระบบหลักสูตร: การสอน*. เชียงใหม่: พระสังห์การพิมพ์.
- อริยา คูหา. (2546). *แรงจูงใจและอารมณ์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุบลรัตน์ กิจไมตรี. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อถ่ายทอดเพลงอีแซว ภูมิปัญญาท้องถิ่น สพรรณบุรีสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย หิรัญโต. (2519). *สังคมวิทยาประยุกต์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- James, B. (2010). *21st Century. Skills: Rethinking How Students Learn*.
- Hillada, A. (1962). *Curriculum Development: Theory and practice*. New York: Harcourt
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.

ภาคผนวก

ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น

ผู้บริหารวิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อาจารย์สีสุข พันแพงดี

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการวิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

วิทยาลัยศิลปศึกษา นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อาคารเรียนวิทยาลัยศิลปศึกษา ตั้งอยู่นครหลวงเวียงจันทน์
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อาคารเรียนที่กำลังก่อสร้างใหม่ของวิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สภาพภายในห้องเรียน

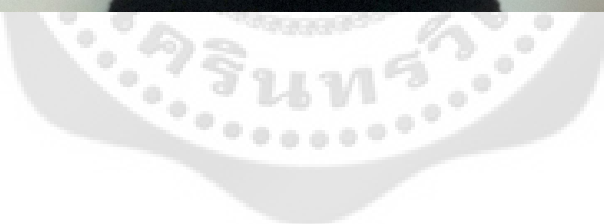
ห้องเรียนวิชาปฏิบัติการของนักเรียนศิลปศึกษาสายศิลปกรรม
วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สภาพภายในห้องเรียน

ห้องเรียนวิชาปฏิบัติการของนักเรียนหลักสูตรชั้นสูง ครุศิลปศึกษาสายศิลปกรรม ระบบ12+2
วิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นักเรียนศิลปศึกษากำลังปฏิบัติการฝึกทักษะในการเขียนลายลาว

บรรยากาศภายในหอรั้ววิทยาลัยศิลปศึกษาสารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว

นักเรียนนาฏศิลป์กำลังฝึกทักษะทางดนตรี

คณะผู้บริหารครูศิลปศึกษาฝ่ายสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและไทย

คณะผู้บริหารฝ่ายลาวให้การต้อนรับฝ่ายไทยเป็นอย่างดีในการจัดประชุมสัมมนา(Focus Group)

ห้องประชุมของวิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (1)

ห้องประชุมของวิทยาลัยศิลปศึกษา สารานุกรมรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2)

	สภาพการณ์ปัจจุบัน	ความคาดหวังในอนาคต
--	-------------------	--------------------

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศศิริ บวรกิตติ
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า
 ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ ดร.ชนบพร วัฒนสุขชัย

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานภาพ
 - ☐ อาจารย์
 - ☐ นิสิต
2. เพศ
 - ☐ ชาย
 - ☐ หญิง
3. อายุ
 - ☐ 21-30 ปี
 - ☐ 31-40
 - ☐ 52-60
4. ปีการศึกษาที่เข้าเรียนที่ภาควิชาศิลปศึกษา ปีการศึกษา
ผลการเรียนเฉลี่ย (GPAX).....ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา.....ปี
5. ระดับการศึกษา
 - ☐ กำลังศึกษา
 - ☐ ปริญญาตรี
 - ☐ ปริญญาโท
 - ☐ ปริญญาเอก
 - ☐ จบหลักสูตรพิเศษ
6. ท่านได้ศึกษาต่อหลังจากจบปริญญาบัณฑิตหรือไม่
 - ☐ ใช่ ได้ศึกษาต่อที่.....สาขา.....
เมื่อ.....
สาเหตุที่ศึกษาต่อ.....
 - ☐ ไม่ได้ศึกษาต่อ
7. ประสบการณ์ด้านการสอนศิลปศึกษา
(หากไม่ได้ทำงานด้านการสอนศิลปศึกษาให้ข้ามไปตอบข้อ 8)
 - ☐ 1-5 ปี
 - ☐ 6-10 ปี
8. ตำแหน่งงาน
 - ☐ ผู้บริหาร (หรือผู้รักษาการ)
 - ☐ ครูศิลปศึกษา
 - ☐ นักวิชาการด้านศิลปศึกษา () อื่นๆ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อรายวิชาใน หลักสูตรชั้นสูง
ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป. ลาว

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาที่มีต่อหลักสูตรชั้นสูง ครูศิลปศึกษา สายศิลปกรรม วิทยาลัยศิลปศึกษา สปป.ลาวเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ

2.ให้อ่านข้อความแต่ละข้อแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความรู้สึกมากที่สุดเกี่ยวกับข้อความนั้น

3. โปรดเขียนเครื่องหมายเดียวในแต่ละข้อ และตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริง

5. รายวิชาในข้อใดที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนหรือไม่แน่ใจให้ข้ามรายวิชาในข้อนั้นไป

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับคะแนนความเหมาะสมของหลักสูตร				
		1 น้อยที่สุด	2 น้อย	3 ปานกลาง	4 มาก	5 มากที่สุด
องค์ประกอบทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา						
0	ความชัดเจนของ วัตถุประสงค์ในรายวิชา หมวดวิชาศึกษาทั่วไป					✓

จากการตอบในข้อ 0 แสดงว่า ข้อความที่ว่า ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตรงกับระดับคะแนนที่ 5 กล่าวคือ ท่านมีความคิดเห็นต่อ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมากที่สุด

ข้อ	รายวิชา	การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต					ความชำนาญแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในวิชาชีพและการดำเนินชีวิต					คุณค่าและความภาคภูมิใจต่อวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
ฝึกหัดวิชาชีพเขียนบทป้องกันจอบชั้นและสอบจบ																
1	ฝึกวิชาชีพครู															
2	ฝึกงานวิชาเฉพาะ															
3	เขียนบทป้องกันจอบชั้น															
4	ป้องกันบทจอบชั้น / สอบจบ															

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	บุญเลิศ ฉายเหมือนวงศ์
วันเดือนปีเกิด	6 ธันวาคม 2510
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	66/7 หมู่ที่ 8 เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร 10150
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริการการศึกษา นักวิชาการโสตทัศนศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2532	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จาก โรงเรียนอาชีวศิลปศึกษา
พ.ศ. 2536	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จาก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเพาะช่าง
พ.ศ. 2540	ศิลปศาสตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม
พ.ศ. 2554	ประกาศนียบัตรบัณฑิต จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2557	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ